

45

KARMA

Politikos apžvalga

PRANCŪZIJOS PREZIDENTAS APLANKĖ BALTIJOS PAVILJONĄ

Spalių 28 d. 10 val. Prancūzijos respublikos prezidentas Lebrenas aplankė tarptautinėje Paryžiaus parodoje esantį Baltijos paviljoną. Prezidentą sutiko estų, latvių ir lietuvių parodos komisarai ir šių valstybių pasiuntiniai Prancūzijoje. Lietuvos skyriuje prezidentas domėjosi mūsų tapyba, raštais, drobėmis, juostomis, gintarais ir kt. Poniai prezidentienei buvo įteikti gintaro karoliai.

SUOMIJOS MINISTERIS RYGOJE

Spalių 25 d. vakare į Rygą buvo atvažiavęs Suomijos užsienių reikalų ministeris Holstis. Revizitavo Latvijos užsienių reikalų ministerį Munterą, kuris š. m. balandžio mėn. lankėsi Suomijoje. Taip pat ministeris Holstis buvo nuvykęs ir į Berlyną.

VISUR LENKAMS NEGERA

Lenkai, nuolat skleisdami gandus, kad esą Nepriklausomoje Lietuvoje persekiojami lenkai, stengiasi, kiršinti savo visuomenę. Mes su tais jų gaudais esame apsipratę ir suprantame, ką jie reiškia. Po tokių gaudų skleidimo ką nors išgirstame apie lietuvių persekiojimus okupuotame krašte. Gandais jie stengiasi užmaskuoti savo rengiamą naują smurtą. Tačiau dažnai mėgsta nusiskusti, kad lenkai persekiojami ir kituose kraštuose.

Neseniai lenkų laikraštis „Slowa“ skundžiasi, kad lenkų būsena esanti sunki ir Latvijoje. Lenkiškų mokyklų vaikai neturi vadovėlių, negali minėti lenkų valstybinių bei tautinių švenčių ir t. t. Baigę aukštąjį mokslą lenkai negauna tarnybų; net lenkiškai kalbėti draudžiama. Ir kitokių nusiskundimų prirašyta. Mums, lietuviams, jau iš patyrimo žinoma, kiek tokie lenkų nusiskundimai turi pagrindo.

SIŪLO PANAIKINTI ANGLIJOS GLOBĄ PALESTINOJE

Kai kurie prancūzų ir anglų laikraščiai rašo, kad vokiečių diplomatas Ribentropas, kalbėdamasis su Mussolini ir italų užsienių reikalų ministeriu Ciano, pritaręs italų proarabiškajai kampanijai, tačiau pabrėžęs, kad ši tema esanti per siaura. Reiktų vesti kampaniją, kad Palestinoje būtų panaikintas Anglijos mandatas ir būtų įsteigta tarptautinio valdymo sistema, kurioje dalyvautų 4 valstybės: Anglija, Vokietija, Prancūzija ir Italija. Taip pat Vokietija reikalaujanti Italijos pritarimo grąžinti vokiečiams iki Didžiojo karo jos buvusias kolonijas. Ribentropas nurodęs, kad netrukus Berlyne bus įsteigta kolonijų ministerija, kurios bus tikslas pradėti smarkią kampaniją, kad Vokietijai būtų grąžintos kolonijos. Pirmiausia bus reikalaujama grąžinti Kongo koloniją, kuri po Didžiojo karo buvo prijungta prie Belgijos kolonijų.

Anglija, kad galėtų apsiginti nuo italų proarabiškos propagandos, nusistačiusi įsteigti specialią tam reikalui radijo stotį, kuri reaguotų į italų Bari stoties propagandą. Atsakinėtų arabų ir žydų kalbomis.

JAPONAI VĖL STEIGIA NAUJAS „NEPRIKLAUSOMAS“ VALSTYBES

Japonų žinios praneša, kad Vidurinė Mongolija paskelbta autonomine sritimi. Naujoji Mongolijos valstybė turėtų 5 milijonus gyventojų. Būtų suskirstyta į Silingholio, Čaharo, Ulančapo, Ikhčaho ir Tačingčano sąjungas. Autonominės Mongolijos vyriausybės priešakyje bus vyriausias vykdomasis komitetas, o kiekviena atskira sąjunga gaus savivaldą. Didžiausieji miestai Suijuanas ir Paotavas taip pat turės savivaldą valstybės kontrolėje. Ši visa „nepriklausoma“ valstybė, žinoma, būtų japonų globoje.

VOKIETIJA IR JAPONIJA NEDALYVAUS BRIUSELIO KONFERENCIJOJE

Lapkričio 3 d. prasidėjusioje devynių valstybių konferencijoje Vokietija ir Japonija atsisakė dalyvauti. Konferencijoje bus svarstomas Tolimųjų Rytų konfliktas ir kiti reikalai. Taip pat ir Italijos užsienių reikalų ministeris Ciano nevyks į šią konferenciją.

ISPANIJOS FRONTUOSE

Nežinomas nardomas laivas vėl puolė kitą prancūzų laivą „Chasseur 91“. Į tokius kaskart vis pasikartojančius įvykius atsakydama, prancūzų vyriausybė siunčia savo karo laivus į ispanų Minorkos salą. Toji sala, sukilėliams užėmus Asturijas, liko visai atkiršta nuo vyriausybinių tebevaldomų sričių, tačiau pasiryžusi gintis. Pastebimas sukilėlių kariuomenės didesnis pergrupavimas ties Madridu, tačiau paskiausiai prasidėjusios liūtys abiem pusėm žygius trukdo.

Vyriausybiniškai savo sostinę jau perkėlė į Barceloną, kur būtų saugiau veikti. Tačiau paskiausiai ir čia buvo susekta sąmokslų ir anarkistų sindikalistų ir trockininkų pasikėsinimų prieš vyriausybinių narius.

Nesikišimo komitetas nors ir mėgina rasti kelių susitarti dėl Ispanijos įvykių, tačiau nuomonių skirtingumai tarp atskirų valstybių darbą žymiai sunkina. Paskiausiai ir Sovietai atsisako nuo atsakomybės už nesikišimo politiką ir atsisako mokėti skirtą tam reikalui mokėti. Tačiau nuo paties taikinimo darbo neatsisako ir kur reikės žada bendradarbiauti.

TOLIMUOSE RYTUOSE

Japonai smarkiai puola Šanchajaus ir kituose frontuose. Kinai jau evakavo Čapejų, šiaurės geležinkelį, Tačangą, Liuhangą ir daugelį kitų sričių. Pasitraukdami Čapejų padegė. Kinai minomis sunaikino daug japonų tankų. Nors kinai ir atkakliai ginasi, kai kur smarkiai puola, bet japonų aviacija ir stipri artilerija palaužia kinų pasipriešinimą. Kinams trūksta karo aviacijos. Per paskutines kautynes prie Tačango, japonų pranešimu, žuvę apie 10.000 kinų ir 6.000 japonų. Japonų žinios skelbia, kad nuo veiksmų pradžios iki spalio 24 d. yra žuvę 105.970 kinų, o japonų 9.640.

Japonų karo lėktuvai buvo įsiveržę į Amerikos, Anglijos, Portugalijos ir kitų valstybių sritis Kinijoje ir apšaudydami bei bombarduodami yra padarę nuostolių. Anglai pradėjo apšaudyti japonų lėktuvus ir savo sargybas stiprina priešlėktuvinėmis patrankomis. Japonai teisinasi sumaišę kinų pozicijas su kitų valstybių valdomomis sritimis.

Japonai kinams jau pradėjo diktuoti taikos sąlygas, kurias, nežinia, ar kinai priims. Užsienio spauda skelbia, jeigu japonai drįs giliau į Kiniją skverbtis, gali ten rasti savo imperijos galą.

BALEARŲ SALŲ KARINĖ REIKŠMĖ

Italai per ispanų pilietinį karą užėmė keletą Balearų salų. Šis dalykas sukėlė didelį susirūpinimą, ypačiai prancūzų politiniuose sluoksniuose. Mat, Balearų salos turi ypatingos reikšmės Viduržemio jūroje. Salos Majorka, Minorka ir Iviza guli vidurkelyje tarp Prancūzijos ir prancūzų kolonijų Afrikoje. Jei tos salos pateks į italų rankas, tai italai galės trukdyti susisiekimą tarp Prancūzijos metropolijos ir jos kolonijų Afrikoje. Tos salos yra centre Viduržemio jūros, jungiančios Marselį ir Portvendres su prancūzų uostais šiaurės Afrikoje, t. y. Filipvilis, Alžiras ir Oranas. Todėl nenuostabu, kad prancūzai ir taip pat anglai labai susirūpino šiuo klausimu ir deda pastangų, kad italai evakuotų užimtas Balearų salas.

VIRŠELYJE — P. OSMOLSKIO PIEŠINYS

Laidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miškų, 18, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams metams—5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn.—2 lt. Visiems kitiems metams—6 lt., 6 mėn.—4 lt. ir 3 mėn.—2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„Spindulio“ B-vės spaustuvė Kaune.

Vyrus sutinkant

Į mūsų kariuomenės šeimą įsilieja naujų pajėgų, tikrų žaliūkų banga iš visų Lietuvos kraštų. Naujokai atvyko, savo kūno ir sielos duoklę tėvynei nešdami. Vyrai, duokite jiems kelią!

Džiaugiasi šeima, susilaukusi naujagimio. Kelia krikštynas. Džiūgauja studentų korporacijos, šaukia iškilmingą posėdį, susipažįsta vyresnieji su naujokais „fukais“, geria alutį. Šeima padidėjo. Ir skamba daina iš jaunos krūtinės: „Linksminkimės, pakol jauni esam!“.

Kariuomenė, be savo specialių tikslų — paruošti pilietį tėvynės gynimo uždaviniams — ne tik mokykla, bet ir šeima. Šeimos galvą sudaro viršininkai, visi kiti šeimos nariai — broliai. Kaip šeimoj, visi drauge gula ir kelia, valgo ir žaidžia, dirba ir mokosi. Tarnaujās kariuomenėje šitą šeimynišką šilumą jaučia, ja kvėpuoja, joje bręsta. Kariuomenė — didžiulė lietuvių patrijotų šeima.

Sutinkant naują, rytdienos jauną kareivį, tenka apgaubti jį šituo šeimynišku jaukumu. Susitinkame broliai su broliais.

Kodėl šitas jaukumas yra geriausias jų pasveikinimas?

Reikia panagrinėti naujoko dvasią. Jis ateina savo šventos prievolės atlikti. Ne kiekvienas ją lygiai gerai supranta. Vieni veržiasi kariuomenėn. Jie nebūtų vyrai, jei nebūtų buvę kariai. Jie pasiilgę laukia dienos, kuomet įžengs į kareivines. Karo tarnyba jiems garbė ir pasididžiavimas. Nes jie supranta tarnaują savo kraštui, sau. Kiti šito kilnaus pašaukimo nesupranta. Juos lydi sena baudžios laikų dvasia. Namišiai juos atsisveikina su ašaromis. Jiems atrodo, kad prie kareivinių turės sudužti jų jaunystės svajonės, o įžengę į mūsų būstinę praras save ir savuosius. Juos slegia sunkus klaidingų įsivaizdavimų krūvis.

Bet vis viena koki nusiteikimai lydėtų naują vykstant į dalį, kiekvienas pasijunta besas naujoje aplinkumoje. Ši aplinkuma jam pirmomis dienomis svetima. Jis nežino dienotvarkės, jaučiasi svečias, o net ir svetimas, jis greit pasiilgsta saviškių. Nesuradęs pažįstamų, jis pasijunta esąs vienišas, atskirtas nuo draugų, jis — kaip paukštis narve. Aišku, šitokia nuotaika neilgai trunka, bet su ja reikia skaitytis, norint įvesti jauną karį į savo šeimą.

Be to, šiandien į karių eiles įeina ne vienodo išsilavinimo vyrai. Bemokslių bemaž nėra, bet pradedant pradžios mokykla ir baigiant universitetu, skirtumas labai didelis.

Kadangi pas mus atvyksta mūsų kaimynai, mūsų pažįstami, mūsų tautiečiai — sutiksime juos mandagiai ir nuoširdžiai, kaip brolius.

Kadangi ne visi jie lygiai supranta mūsų gyvenimą ir darbą — sutiksime juos tiesiai ir atvirai, kaip jaunesnius draugus.

Kadangi jie ne visi lygiai stiprios galvos arba ne vienodo išsilavinimo — sutiksime juos visus su pagarba, kiekvieną jų atskirai suprasdami, kaip rimti pedagogai.

— Sveiki, vyrai! Laukėme, sulaukę džiaugiamės. Spaudžiame delną.

Šitoks mūsų sutikimas ir sudarys jiems tą jaukią šeimynišką atmosferą, tas palankias jų naujam darbui sąlygas,

Mūsų džiaugsmas

Kas supras mūsų džiaugsmą šiandieną,
Kas mūs didelę laimę supras?
Mes ateinam visi iki vieno
Į tėvynės gynėjų eiles.

Mūsų kūne jaunystė pražydo,
Mūsų sieloj pavasaris jos.
Į darbą atkeliavome didį,
Kad užtikrintum laisvę tautos.

Iš miestelių, iš kaimų ir miestų,
Iš plačiųjų tėvynės laukų
Suvažiuojame kariškai šviestis,
Kur vyrams linksmas, jauku.

Tik tėvynei mūs protas ir rankos,
Tik tėvynei mūs meilė širdies.
Susirinkom, kur kalba patrankos,
Kur propelerių giesmės girdėt.

Čia išgirsime daug negirdėto
Būsime mylimi ginklo draugai,
Čia išmoksime tėvynę mylėti,
Negrasins jai pavojai, vargai.

Kai ateis kraujo dienos neramios —
Nepaliksime nė vienas namie!
Mes įrodysime gimtajai žemei
Savo drąsą: — ar žūt, ar laimėt!

Kas supras mūsų džiaugsmą šiandieną,
Kas mūs didelę laimę supras?
Atkeliavom visi iki vieno
Į tėvynės gynėjų eiles.

Alf. Docius

sąlygas, kuriose užaugs, užsigrūdins garbinga kario siela, tauraus piliečio dvasia. Jie susilies į vieną nedalomą, bendrų tikslų bei uždavinių džiaugsmingą Lietuvos kariuomenės šeimą.

Jaunas karys, gyvendamas kareivinėse, yra visų pirma eilinių ir jaunesniojo kadro įtakoje. Tad ir kyla klausimas, kaip jie apčiuopiami ir turi sudaryti tas sąlygas, kuriose tarps jaunas kareivis. Jos mums žinomos. Belieka prisiminti: gėrbti kiekvieną ir savo pavyzdžiu šviesti.

Mūsų jauni vyrai nėra skaičiai: pirmas, antras. Kiekvienas jų turi savo asmenybę, savo protą ir jausmus. Tiesa, sutelktiniame organizme, kaip kariuomenė, šita kiekvieno asmenybė ne visuomet pastebima, neiškyla ryškiai aikštėn, išpausta į drausmės rėmus lyg ir nublanksta. Bet ir šiuo atveju ji neprarandama. Ižėisti asmenybę, tai pakirsti tą pasitikėjimą, kuriuo remiasi mūsų įtaka kitiems, be kurio auklėjimas neįmanomas.

Kiekvienas viršininko veiksmas turi du atžvilgiu: turinio ir formos. Jei visuomet reikia duoti teisingus įsakymus ar bešališkas pastabas, besivaduojant šitais nurodymais, tarnybos gerove, o ne asmeniškai fan-tazią, simpatiją, ūpu, tai ir pats įsakymas, įspėjimas

BIBLIOTEKA

privalo reikštis tinkama forma — pavidalu, turi būti taktiškas, nuosaikus, neižeidžias, nors ir griežtas.

Šitas dėsnis ar nelaužomas? Pagalvokime, ar neprasikalstama, kai jaunas karys, pirmuosius žingsnius bedarydamas, keikiamas, koliojamas visų draugų aki-vaizdoje. Civiliniai gyventojai jau baudžiami už keiksmus. Reiktų bausti ir karius, kurie dar neatprato keiktis.

Kas atsitinka. Valdinyi sukandęs dantis klauso, bet jo širdis iš pykčio verda. Jis skundžiasi draugams, kritikuoja pačius įsakymus gal ne dėl jų esmės, bet dėl ydingos jų formos, kaip jie buvo duodami. Rašo laiškus namon. Skundžiasi savo viršininkais, sunkiu gyvenimu, kerštingo jausmo pagautas iškreipia net patį faktą, save greičiau pateisindamas, kitus pakalindamas. Ne retai tai daroma ir tais sumetimais, kad namiškiai avinėlių užjausdami „paguostų“, prisiųsdami perlaidą. Daroma kareivinių gyvenimo karikatūra. Kas kaltas? Aišku, šmeižias savo lizdą, bet iš dalies kaltas ir tas, kurs dėl savo nesusivaldymo davė progos mus juodinti.

Dažnai reiktų savęs paklausti: ką manyčiau, jei aš pats gaučiau tokį įsakymą, ar būčiau taip koliojamas? Ar aš būčiau dėkingas?

Kadangi karys paprastai mokomas ir lavinamas žodžiu, ypatingo dėmesio ir reiktų atkreipti į savo kalbą, kalbos toną, trumpai, žodžio meną. Bet apie tai tektų atskirai rašyti.

Be reikalo įžeidžiamas jaunas karys, kai jis, gavęs pastabą, norėtų atvirai pasiaiškinti. — Aš nenoriu žinoti, baigta, bausmę atliksi! — neišklausius pasiaiškini- nimo, skamba rūstus vyresniojo balsas. Vyrai mėgsta drausmę, jie todėl yra ir vyrai. Vyras sutinka, kad teisingai būtų baudžiamas, bet ir tuo atveju jis jaučiasi esąs įžeistas, jei žiauriai, pikta su juo elgiamasi, jis pašiepiamas, geliamas.

Jaunas karys gerbiamas, kai jis mato savo viršini- ninko bešališkumą. Nelengva išvengti simpatijos: vie- nas glostomas, kitam vis per kepurę; prie vieno vis kimbama net dėl smulkmenų, į kitą pro pirštus žiūri- ma; vienas ir be eilės ruošos darbams skiriamas, kitas, jei galima, net iš eilės išimamas; vienas mokytesnis — paspausiu ponaičiuką, kitas prisigerinti mokas — šau- nus vyras. Nėra griežto teisingumo visiems, nėra be- šališkumo.

Reiktų paklausti savęs: ar šitaip piktnaudojamas autoritetas nežlunga, ar prievarta, smurtas neparali- žuoja mano veiklos? Atsakymas aiškus.

O kaip pajuokia save kareivių tarpe tle „viršinini- kai“ ar eiliniai, kurie prisigretina prie savo valdinio duosnumo, lagamino su kumpiais ir dešromis, prie gausių išgertuvių bare, gauna pasiskolinti pinigų... Paslapčių nėra. Būkime tikri.

Kariuomenė yra viena šeima, susieta glaudžiais bendrų idealų saitais. Ši vieninga visų dvasia, ši visų viena širdis labiausiai turi rūpėti kiekvienam viršinini- kui ir net eiliniam kariui.

Bet veikiant savo vyrus, negalima tenkintis ben- dra visiems duodama komanda. Reikia studijuoti, ar- timai pažinti kiekvieną karį atskirai. Čia glūdi indi- vidualinio (paskiro asmens) veikimo paslaptis. Turi- me būti, kaip sakoma, psichologai (sielos žinovai). Ne tik psichologai, bet ir menininkai, gi individualinės vadovybės meno raktas yra meilė. Gerbiąs kiekvieną, mylįs savo valdinį viršininkas pakyla į savo pasiunti- nybės aukštumas. Nelengva į jas įkopti, bet išleisti iš akių šitas aukštumų viršūnes, tai pamesti vadovau- jančią savo darbo mintį.

Ši vedamoji mintis padės mums išvengti dažnai besikartojančių klaidų susidūrus su jautria, kartais prietaringa, baukščia jauno kario siela. Mes neprara- sime kantrybės ir dešimts kartų tą patį pamokymą at- kartodami; mes spręsimė apie savo vyrus ne tik iš pa- siektų rezultatų, bet mokėsime įvertinti ir jų geros valios pastangas; mes nesmerksime storžievių, kaip blogą karį, mokėdami įvertinti jo atvirą įžulumą, žino- dami, kad užsidarę, nieko nekalbą ne kartą esti labiau pavojingi; mes nepabūgsime susidūrę su audringa, kieto sprando kario prigimtimi, sunkiai palenkiamą drausmei ir tvarkai, bet žinokime, ją užkariavę turėsi- me vyrą, kurs reikiant šoks į ugnį ir į vandenį; mes nenuvargsimė vis tą patį, nuolat besikartojantį, prie- volės ratą sukdamė, nes kiekvienas laimėjimas, išvedus į tiesų kelią, žadins mūsų energiją, suras vis naujų ir sėkmingų priemonių dirbti auklėjamąjį darbą, pasi- švęsti ir pasiaukoti savo vyrams ir tėvynei.

Koki platūs darbo akiračiai prasiskleidžia, turint pagarbos ir meilės savo vyrams, atsimenant vedamą- sias mūsų misijos mintis!

Pagaliau tenka tik prisiminti, kad pavyzdys yra geriausias j. kariams patarėjas ir keliarodis. Tarny- boj visas išorinis orumas, mūsų laikysena, mūsų kalba turi aukštos nenutrūkstamos auklėjamosios reikšmės, pagrindinis pasitikėjimo laidas. Ne veltui ir mūsų sta- tutai pastebi, kad kadras privalo praktikuoti dorybes, kurios turi pareigos kultivuoti kary, kad nė vienas žodinis pamokymas negali pakeisti pavyzdžio.

Šis pavyzdys privalo reikštis ir ne tarnyboj — privatiniame gyvenime. Mumyse nėra dvilypio žmo- gaus: vienas pavyzdingas savo pareigas einant, kitas visa sau leidžias ne pareigose. Iš šito kamieno auga mūsų dorinis autoritetas, mūsų spinduliuojanti asme- nybė.

Ir nebaigdami visų minčių, kurios kyla žaliūku belaukiant, žinokime, kad pirmieji išpūdžiai, jauno ka- rio išgyventi kareivinėse, yra stipriausi, palieką visam jų gyvenimui. Mūsų pareiga jų neapvilti, neparblokti, mūsų pareiga juos šiltai sutikti, jiems patarnauti, kaip broliams, suformuluoti jų dvasioje aukštą savo tarny- bos supratimą.

Ign. Č.

Sveiki, jaunieji kariai!

„Lietuvos nepriklausomybės ir jos žemių neliečiamybės gynimas yra visų Lietuvos piliečių ir visų lietuvių aukščiausias tikslas ir garbingiausiaji pareiga“.

Karinės prievolės įstatymas, 1 §.

Sveiki, garbingiausią kiekvieno lietuvių pareigą atlikti atvykę laisvojo mūsų krašto vyrai!

Šiuo metu jūs, palikę savo ligšiolinį civilinį gyvenimą, savo vienokį ar kitokį darbą bei užsiėmimą, susirenkate į mūsų šių dienų kariuomenės eiles iš visos rudeniskai pasipuošusios ir nusiteikusios mūsų tėvynės Lietuvos, iš visų jos kampų ir pakraščių. Atvykote, kaip mūsų karinės prievolės įstatymas reikšmingai pabrėžia, atlikti garbingiausią kiekvieno Lietuvos piliečio ir kiekvieno lietuvių pareigą. Buvę naujokai, dabar tampate jaunaisiais kareiviais, jaunaisiais kariais, ir netrukus tūkstančiai jūsų su ginklais rankose budėsite mūsų laisvos gimtosios žemės sargyboje.

Atsiminkite, jaunieji broliai, kad jūs ne pirmieji ir nepaskutiniai. Visame pasaulyje, visais amžiais tautų gyvenime galima buvo rasti bei išgirsti įvairiausių atsitikimų, įvairiausių dalykų, tačiau niekad nėra buvę ir, tur būt, nebus tokio atsitikimo, kad laisva tauta gyventų ir kurtų savo dvasines ir materialines gėrybes be savosios kariuomenės. Įvairiausiomis formomis, įvairiausiais būdais ir priemonėmis visais laikais visi kariavo, grūmėsi dėl savo tautų laisvės, garbės, dėl savarankiškojo gyvenimo. Vienoms tautoms nugalėjus ir pavergus kitas tautas, pastarųjų vyrai turėjo kareiviauti savo pavergėjams, o neretai ir lieti savo kraują už svetimiausius galingųjų pavergėjų reikalus, buvo verčiami žudyti tolimiausių nuo savojo krašto tautų žmones, kurie, tur būt, niekad į šių vyrų kraštus nebūtų kautis atėję. O ar retai pavergimo laikais ir mūsų tėvynės vyrai, įlieti į svetimųjų galingųjų pavergėjų pulkus, buvo priversti grumtis broliis prieš brolių.

Tačiau nežiūrint viso to, daugumas pavergtųjų kraštų sulaukė to didingo momento, kad kariniai išmikliinti vyrai, didžiuliame pasaulinio karo gaisre, savo valdomus ginklus nukreipė į savo pavergėjus. Pagaliau, pastariesiems galutinai griuvus, tie karo vyrai sudarė pirmuosius laisvų, nepriklausomų kraštų kariuomenių pulkus. Taigi, šia prasme ir pavergėjų kariuomenėje tarnavusieji mūsų vyresnieji broliai bei tėvai nebeprasmingai ginkluoti šalo tolimuose Sibiro sniegynuose, ne beprasmingai mokėsi vartoti ginklą ir kantriai nešė kietą karo tarnybos gyvenimą, su visais jo vargais ir nepatogumais.

Tėvynės laisvei sužibus, tų senųjų karių uždegti, niekieno neverčiami renkasi Lietuvos savanoriai. Bet renkasi ne ramiam taikos meto gyvenimui į moderniškas šių dienų kareivines, o tik neapsirengę, blogiausiai ginkluoti senųjų rusų kareivinių griuvėsiuose buriasi, kad kuo greičiausiai iš jų išvyktų į kovos lauką, kuris atgijusią mūsų žemės laisvę siautė iš visų keturių pasaulio šalių. Taigi, jokios karinės prievolės neverčiami ir nešaukiami tūkstančiai pirmųjų savanorių sudarė pirmuosius mūsų atgaivintos kariuomenės pulkus, į kuriuos netrukus jau buvo pašaukta pirmieji karinę pareigą atlikti laisvosios Lietuvos vyrai. Ir taip susikūrė, atgijo ir Vytauto Didžiojo galingųjų pulkų ir jų karių dvasia ir galia, sėkmingai paklupdžiusi keletą gausingų, gerai ginkluotų priešų, laimėjusi visas atvi-

ras nepriklausomybės kovas ir davusi mums visiems šiandieninį, laisvą, savarankišką gyvenimą. Kilni, garbinga mūsų laisvosios žemės ginklo pajėga galutinio laimėjimo nepasiekė tik tenai, kur buvo pavartotas aukščiausias smurtas ir negirdėta klasta tos tautos, to žemiausios sąžinės priešo, kurį mes nuo amžių matome pirmose savo priešų eilėse. Tačiau čia tik ką išlinksnuotomis ypatybėmis „didžiutis“ mes ir toliau paliekame savo pietų kaimynui, o patys visu rimtumu rengiamės ir rengsimės valingiausiajam visų lietuvių pasipriešinimui gintis, aršiai savo teisių garbingo apgynimo kovai.

Pagaliau, jaunieji kariai, kiek jau vyrų prieš jus perėjo per mūsų vis stiprėjančios kariuomenės eiles jau laisvojo, ramaus mūsų tėvynės gyvenimo metų. Jau daugelis jų ir pakartotinai buvo atvykę prisiminti karinius dalykus, susipažinti su naujenybėmis, užsigrūdinti ateities žygiams, nes niekas nežino dienos ir valandos, kurią tėvynė vėl pašauks savo vyrus žūti ar būti! Pašauks juos ne neprityrėlius, tuščiomis rankomis, o pašauks gerus karo specialistus, moderniai ginkluotus ir kiečiausiai pasiryžusius Žalgirio mūšio narsumu ginti savo išlaisvintą, atkurtą, turtingą ir gražią Lietuvos žemę, jos smurtu atplėštas žemes, jos širdį — Sostinę Vilnių.

Taigi, viso šio akivaizdoje, jaunieji broliai, be abejonės, aiškiai visi suprantate savo naujųjų pareigų svarbumą, ir garbingumą. Nors pradžia ir sunkesnė, bet ji tam ir yra pradžia. Nesumatomai prabėgs karo tarnybos mėnesių virtinė, nelengvuose, tačiau įdomiuose darbuose, žygiuose ir pratimuose praslinks pusantrų metų tikrai vyriško darbo, ir jūs atitinkamai sujudinti vėl atsiveikinsite kareivinių rūmus, savo viršininkus, savo jaunesnius ginklo brolius ir vėl grįšite į savąjį gyvenimą. Grįšite išėję ne tik karinių dalykų, bet ir gyvenimo mokyklą, grįšite ne tik gerai pasirengę kariai, bet ir tikri vyrai.

Šia proga čia jums neduodama įvairiausių patarimų, nuolatinių pamokslų, nes be jokio abejojimo tikima, kad jau į kariuomenę išeidami supratote, jog vykstate ne pramogai, o atlikti svarbiausią ir garbingiausią kiekvieno lietuvių pareigą.

Tad dar kartą! Sveiki, brangūs mūsų broliai, sveiki, jaunieji kariai!

Baterija į lauko pratimus

† MŪSŲ NARSIEJI VYRAI

Ginklu prieš nepasiekė — priėjo arčiau ir nugalėjo

Eil. Juozas Ulevičius gimė 1897 m. sausio mėn. 10 d. Mauručiuose. Karo metu dirbo prie Kauno fortų stiprinimo, vėliau, vokiečiams Lietuvą okupavus, prie geležinkelio.

Geležinkelių eksploatavo vokiečių karinė vyriausybė. Tačiau daug dirbo ir jaunų vyrų lietuvių. Nei tikresnių žinių spaudoje, nei kitur apie kylančią Lietuvą nebuvo. Sklido gandai. Ulevičius su draugais iš kažin kur išgirdo esą ir Lietuvos kariuomenė formuojama. Greit pradėjo rasti atsišaukimų — ant stulpų, geležinkelyje išmėtytų, stotyse. Grobstė kas gyvas spausdintą žodį su naujienomis. Ulevičius su draugais pasikalbėjo apie kariuomenę. Pasiuntė kelis draugus į Kauną apsidairyti ir tikrų žinių parvežti. Grįžo su nepaprastomis naujienomis: 1, 2 pėst. pulkai organizuojami, viskas sava, lietuviška.

Ulevičius į Kauną atvyko vienas 1919 m. sausio 4 d. A. Panemunėje savanorius skirstė — jis pateko į 2 p. pulko 1 kuopą.

— Žiema, šalta — vykdome pratimus, — Ulevičius pasakoja. — Kiekvienas savais drabužiais. Kas turi šiltesnius, džiaugiasi, kas neturi — kenčia dantis sukandęs. Valdiškų drabužių nėra. Suprantame, kad visko trūksta, niekas nė nemurma.

Vieną dieną staiga pajutau krėtimą. Apėmė baisiausias šaltis. Atsistojau prie įkūrento pečiaus. Rankos prie jo negalima pridėti, bet man dantys ant dančio nesueina. Pradėjo klumpės rūkti, o manyje didžiausias šaltis. Lauke peršalau ir apsirgau ispaniška šiltine.

Kuopos vado pasiprašiau tuojau leisti vykti į namus (prie Kauno) ir parsinešti šiltesnių drabužių. Nieks nežinojo, kad sergu. 12 kmėjau pėsčias visą dieną. Vakare kritau į lovą ir 4 savaites buvau nei gyvas, nei miręs. Jaučiausi dar gerokai silpnas, bet išėjau atgal į A. Panemunę.

Senų draugų neradau. Paskyrė į surinktą kuopą, kurioj buvo išlikę gyvi kariai iš šiurpių kautynių prie Jėzno. Ten raudonieji išblaškė jaunus dalinius. Ypačiai negarbingą vaidmenį suvaidino kar. Četuchinas, vadovavęs vienam mūsų būriui. Jis nuėjo į puoli-

mą su drąsiais jaunais vyrais ir juos išdavė priešui, uždraudęs pačiose kautynėse šaudyti, bet liepdamas pasiduoti. 5-ji raudonųjų matrosų kuopa sužcistus karius išžudė durtuvais ir kardais.

Klausydami fronto vyrų pasakojimų, jautėme tuo, kas ten įvyko, pasibaisėjimą, bet mumyse nebuvo baimės. Norėjome patys išeiti į frontą. Iš šios surinktinių kuopos vėliau išaugo atsk. Marijampolės batalionas, o dar vėliau 6 pėst. pulkas.

Gavau kepurę ir milinę. Kitas apsirengimas buvo savas. Buvau gražus kareivis ir civiliu vatiniu ir klumpėmis. Per pratimus surinktinei kuopai instruktudavo vokiečių karininkas. Jis lietuviškai kalbėjo taip laužytai, kad plaukai šiaušdavosi. Štai, kaip jis aiškino komandą „ramiai“:

— Kai aš sakysiu „Dome“, kulnis į kupetą, pasturgalius suglaust ir kad nė vienas plaukas nejudėtų!

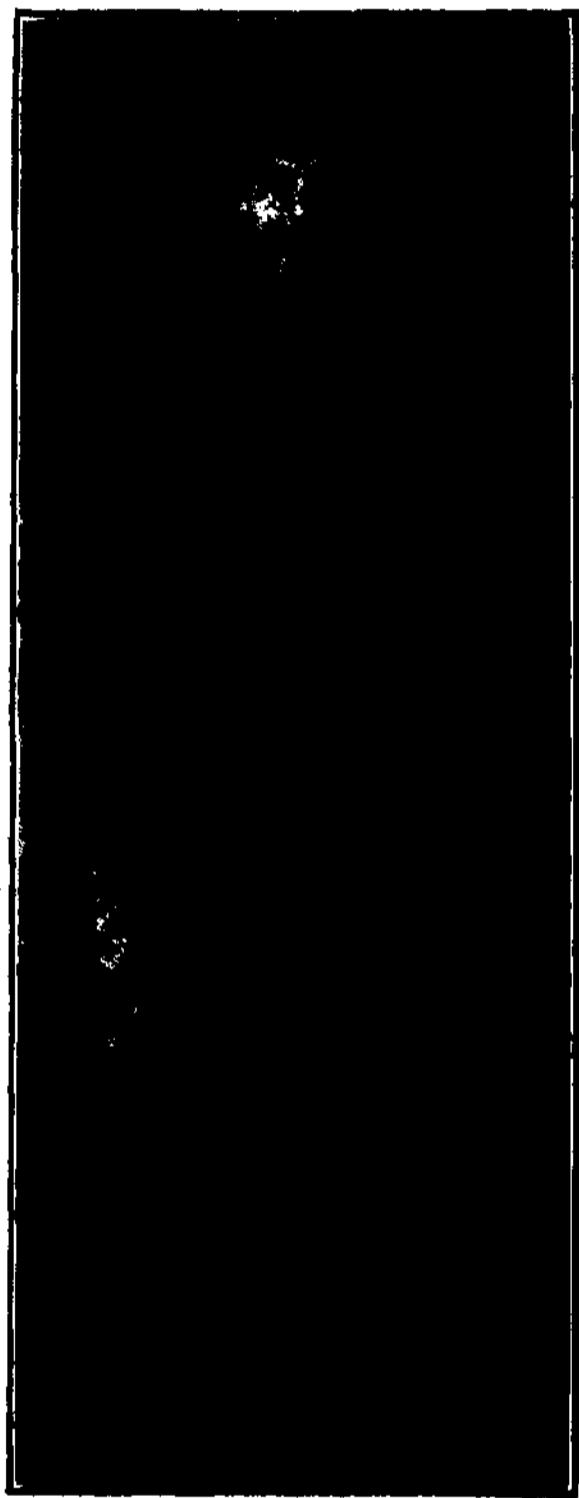
Šiek tiek apsitrynę, buvome su visu batalionu pasiūsti į bolševikų frontą. Nepaprastai įtemptas žygis buvo. Tris paras slinkome beveik be sustojimo. Skuba buvo tokia, kad pro vatinius išsimušė prakaitas. Stabtelėdavome penkioms minutėms poilsio. Kariai sugriūna čia pat į pagriovius, iškelia kojas ir tada vėl pirmyn.

Prie Ramygalos sustojome poilsui. Skyrė sargybon ir aš patekau pirmon pamainon. Po karšto žygio reikėjo stovėti 2 valandas. Drabužiai sušalo taip, kad negalėjau nė pasilenkti. Šalia tekėjo upelis. Įlipau į vandenį, maniau, kad bus geriau. Kitą dieną su manimi buvo jau baigta. 4 savaites gulėjau ligoninėje, o iš ten skubėjau į savo dalį. Radau ją jau šiaurės Eg-laitės.

Greit Ulevičius įsivėlė į kovas. Giliausią atsiminimą paliko vienos kautynės su supančiais bolševikais. Jose jis buvo apdovanotas Vyčio kryžiumi.

— Mūsų 1-ji kuopa stovėjo dešiniame sparne — rezerve. Buvau vado pasiuntinys. Stovėjome šalia tankaus miško, prie vieškelio, apkasuose. — Vadas pasišaukė ir įsakė vykti į kulkosvaidžių kuopą. Buvo pasidarę neberamu. Kuopa buvo dvare ir turėjau pasiteirauti dėl bendrų aplinkybių. Slinkau grioviu dvaro link. Sutikau kuopą jau besiruošiančią trauktis. Čia pat išgirdau, kad viena mūsų kuopa priešininko apsupta. Dvaras buvo čia pat. Mūrinis, smarkiai sušaudytas, juodavo išardytomis sienomis.

Atbėgau į dvarą ir įlipau į mūrą. Per išmuštą skylę apsidairiau. Pamačiau priešais vingiuojančią tirštą grandinę. Tuoj pastebėjau rudas spalvas. Bolševikai didele vora, žąsele, traukė bataliono štabo link. Nusiverčiau ir moviau pas vadą. Tuoj išgirdome įsakymą žygiuoti savo štabo link. Bėgte bėgome, norėdami užkirsti kelią priešui. Vietos buvo kalnuotos, nelygios. Užbėgęs ant vieno kalnelio pastebėjau vieną nukautą mūsų kareivį. Nusileidau toliau į klonį ir mane sustabdė kitas gulintis. Mūsų kareivis, kraujo klane, kreipėsi į mane:

Eil. J. Ulevičius

— Brolau, nepalik manęs. . .

Kulka jam buvo išėjusi per juosmenį. Pasiūkinau, kad jo dabar paimti negaliu. — Palauk! — pasakiau. Pata užbėgau ant kalvos pasižvalgyti prieš pusėn. Priešas buvo toliau, bet aiškiai matyti. Jis kirto kelią, bet iki jo dar nespėjo atžygiuoti.

Sustojau. Tuo pačiu atbėgo ir penki kareiviai. Su šautuvu rankoj šūktelėjau jiems stoti. Jie kažkaip keistai pažiūrėjo. Pagrasinau šauti, jei nestos. Draugai paklausė. Atbėgo ir vadas. Pradėjome leisti atskirus šūvius į priešą. Viršila atsinešė dėžę šautuvinių granatų. Na ir pradėjome. Mūsų buvo nedaug, bet šaudėme, kaip galima greičiau, norėdami priešą išgąsdinti ir savo nedidelį skaičių paslėpti.

Bolševikai sugriuvo kitoje pusėje klonio ant kalvos. Aiškiai matome, kad jų labai daug. Mūsų kiti žmonės nubėgo štabo link, o mes aštuonišose pasilikome. Išsiskleidėme tarpu po 10—15 žingsnių. Tuo būdu atrodė plati vilnis, o greitas šaudymas turėjo parodyti, kad mūsų yra daug. Kaip rezervistai turėjome po 200 šovinių. Stipri ugnis pradėjo tilti. Dar pokštelėjo keli šūviai ir pasidarė tyla. Priešas taip pat nutilo.

Vadas išskėtojo žemėlapi ir tarėsi su kitais. Aš gulėjau ant kalnelio, stebėdamas priešą. Staiga pamačiau, kaip vienas bolševikas iš dešinio sparno greit pakilo ir metėsi pirmyn bėgti. Šoviau į drąsųjį ir šis sukniubo. Vėl pasidarė pragariška ugnis. Viršila šukys šovė šautuvine granata. Šniokdama nulėkė ir nukrito pusiaukelėj. Reikia, šis ginklas negali būt panaudotas dėl didesnio atstumo. Kreipiausi į viršilą, siūlydamasis nubėgti su juo į tą vietą, kur krito granata. Ten užėmę poziciją galėjome jau pasiekti priešą.

Likusieji pasiruošė mus paremti. Nusileidome klonin. Pakilome ir bėgome žaibuojuant bolševikų šūviams. Tuo pačiu metu mūsų kiti ypačiai greit šaudė į raudonuosius, slopindami jų taiklumą. 6 šautuvų remiami, perlėkėme be atsikvėpimo atstumą ir sugriuvome ten, kur buvo kritusi mūsų pirmoji šautuvinė granata. Tada greit pasiruošėme ir paleidome po vieną granatą. Jos taip puikiai ir tiesiai nukrito į gulinčią eilę ir ten sprogo. Net šokterėjome pasisekimo uždegti.

Bolševikai pakilo, pradėjo bėgti atgal. Nieko nelaukdamį mūsų kiti taip pat sustojo. Suskambėjo visu kloniu valio! Jie bėgo nuo kalnelio. Priešas visai pasitraukė ir pabėgo.

Atsiradome buvusioje prieš linijoje. Raudonųjų komisarai, granatos išplėštais viduriais, gulėjo griebdamas dantimis. Bolševikų sanitaras ir 15 metų vaikiukas, matyt, jo pasiuntinys ar sūnus, tvarstė žaizdas. Pamatęs mus, komisarai užkeikė ir griebė revolverį. Sanitaras išmušė iš įnirtusiojo ginklą. Rusas sanitaras tuoj pat sutvarstė ir mano rastą sužeistą per juosmenį mūsų kareivį. Visus belaisvius parsivarėme į savo štabą.

Visas nuotykis dar kartą pabrėžtinai parodė kaip pasiekiami pergalė kautynėse. Greitas ir ryžtingas veiksmas, drąsių vyrų vykdomas, išgąsdina baikėtesnį priešą.

Dar vienas nuotykis iš eil. Ulevičiaus pergyvenimų, kuris parodys kaip atkaklumas padeda ir prieš gerai įsistiprinusį bei pasiruošusį priešininką gintis.

— Būnant Ilukėtėj, buvo ruošiamasi atakuoti bolševikus, sėdinčius geruose ir tvirtuose apkasuose. Su-

rinko specialią atakos kuopą. Į ją parinko jau miklesnius vyrus, išbandytus ankstyvesnėse kovose. Vadu paskyrė karininką Gilgermaną.

Kar. Gilgermanas turėjo savo praeitį. Jis buvo lietuvis ir atbėgo iš prieš pusės jų drabužiais ir su ginklu. Kar. Gilgermanas net buvo vienas bolševikų vyresniųjų ir perbėgo, nenorėdamas už avetimus kariauti.

Turiu atvirai pasakyti, kad kareiviams jis nelabai savas atrodė. Būdavo, kad ir blogų žmonių perbėgdavo pas mus. Žiūrėjom į jį su nevisai tikru pasitikėjimu.

Į Ilukėtės išėjome anksti rytą. Priėjome miško pakraštį, prieš rusų senuosius Didžiojo karo laukų apkasus. Išlindome iš beržyno. Apšaudėme apkasus. Ir bolševikai kai atidengė ugnį, tai galvų pakelt negalima. Tuoju supratome, kad pas juos ne vienas, bet keli kulkosvaidžiai ir pora šimtų šautuvų. Man buvo labai patogu. Guliu už medžio, ant šakutės pasidėjęs šautuvą. Aplink tyška kulkos ir dulkina smėlį. Staiga pajutau, kad manyje knibžda mintis, kad ši pozicija nevisai jauki. Noriu ir nenoriu trauktis. Bet paslinkau į šoną ir atsiguliau už kupstelio. Diratelėjau į seną vietą — kulka per medį, slėpusį mane, išnėrė. Tiesiai galvos aukštyje, klaurai.

Šaudymas aprimo. Mums buvo padaryta nuostolių. Gulime ir nežinome kas daryti toliau. Staiga atsirado karininkas Gilgermanas. Jis tebedėvėjo bolševikų ruda miline, nors turėjo mūsų kepurę. Ir vaikščioja jis priešais bolševikų apkasus stačias. Pasižiūri į vieną, į kitą:

— Vyrai, ką darysim? — klausia jis. — Ką darysim? . . . Einam atakon, einam. . . Ar sutinkant?

Mus nustebino jo toks vyriškas šaltumas. Mes kiekvienas gulim kuo geriausiai prie vietos prisitaikę, o jis vaikščioja ir kalba:

— Vyrai, kas bus. . . Jau pavakarys, o apkasų dar nepaėmėme. . . Ar sutinkat?

Nepasitikėjimas juo išnyko. Pamatėme, kad tokį vadą galime sekti ugnin ar vandenin. Kareiviai kaip vienas pritarė atakai.

Kulkosvaidžius pastatėm sparnuose. Jie pradėjo ryti kaspinę, o mes su durtuvais pradėjom daryti perbėgimus. Saulė žiba mūsų durtuvų ašmenyse, o bolševikai pleškina iš paskutiniųjų. Ugnis tikrai gąsdinanti, bet dabar pamačiau, kad nušauti atakuojantį ne taip

Tau, Tėvų Žeme!

(Margėnų šūkis)

Tau, Tėvų Žeme, širdys margėnų
Sūniška meile plakė ir plaks!
Margio-didvyrio, garsių Pilėnų
Amžiais margėnai pavyzdį seks!

Krauju apšlakstė, kaulais nuklojo
Narsūs margėnai tavo laukus...
„Tau, Tėvų žeme!“ mūs vėliavoje,
Bus, kaip perkūnas, priešams rūstus.

Tau, tėvų žeme, mūs pirmtakūnai —
Pulkas — Pilėnų Margio vardu,
Priešų patrankų gaudžiant perkūnui,
Kelią į laisvę tiesė kardu.

Nėr priešams kelio į mūs tėvynę
Ten, kur margėnų stovi būrys,
Sutrupa plienas į mūs krūtinę,
Kardas iš rankų priešui iškris.

Ginti tėvynę moka margėnai,
Žygio nebaisūs mums yr vargai.
Šiandien pajūris mūsų Pilėnai,
Laisvo pajūrio esam sargai!

Tau, tėvų žeme, darbas ir žygiai,
Jaunos mūs jėgos, mūsų galia;
Mūs pirmtakūnai buvo karžygiai,
Laukia ir mūsų jūjų dalia.

Karo inv. dim. kpt. L. Žukauskas

lengva. Jie duoda, o mes į galvą neimame. Prie apkasų pribėgome, bet bolševikai susiremti su šaltu ginklu nedrįso. Jie šoko ir perbėgo į užpakalyje esančius kitus apkasus.

Vos suvirtome į apkasus, pradėjo pliekti į mus savoji artilerija, nežinodama, kad priešo vietose mes šeiminkaujame. Išleidome raketas. Ugnį perkėlė tuoj pat tolyn. Vėl su durtuvais puolame priešą. Pergalę matant energija virto milžiniška. Per duobes, per tvorą eįome, kaip velniai.

Bolševikai bėgo iki Dauguvos. Dalis jų suspėjo perbėgti tiltą ir jį tuoj uždegė, o kitas dalis, nesuspėjusi perbėgti, pateko mums į nelaisvę. Tada buvo 80 belaisvių. —

Eil. Ulevičius dalyvavo su draugais kovose prieš antruosius mūsų priešus — bermontininkus. Jis pasakoja:

— Ats. Marijampolės batalionas stovėjo Radviliškyje. Buvo įsakymas dar nekelti susirėmimų su bermontininkais. Buvo liūdna žiūrėti, kaip dieną naktį jie skubino vežti iš lentpiūvės traukinius medžio. Gražiausias miškas riedėjo iš Lietuvos.

1-ji kuopa eįo sargybas viename kaime. Vieną dieną bermontininkai, laidydami daugybę raketų, puo-

TRUMPAI IR AIŠKIAI

Tėvynės netekusieji

Pasaulio lietuvių kongrese (1935 m.) netikėtai susitikau seniai nematyta jaunystės draugą. Tai buvo atviras ir nuoširdus žmogus, tačiau nuo vaikystės dienų persiėmęs internacionalistinėmis idėjomis. Jo nuolatinė svajonė buvo pasaulio pertvarkymas marksistiniais pamatais. O kad tam pertvarkymui, jo nuomone, kliudė visos valstybės — taigi ir Lietuva — tad ilgus metus viešai ir slaptai dirbo Lietuvos nenaudai. Sėdėjo kalėjime ir koncentracijos stovykloje. Galop, buvo ištremtas iš Lietuvos.

Kongreso proga atvykęs Lietuvon, jis kalbėjo jau visai kitaip. „Jaučiu, kad yra kažkas, kas mane riša su Lietuva. Be Lietuvos negaliu gyventi ir manau, kad kiekvienas doras žmogus turi gyventi ir dirbti savo Tėvynės labui“. Išplėčiau, akis, išgirdęs tokius jo žodžius. Tačiau jis man paaiškino, kad tik toli nuo Lietuvos būdamas suprato kas yra Tėvynė. Nors ištrėmimo nekentė skurdo, bet, anot jo, ištrėmimo Lietuvos kalėjimas jam atrodė malonesnis už Amerikos pyragus. Pertvarkyti pasaulį jis neatsižadėjo, bet laiko, kad pirmiausia jo pareiga yra pasirūpinti, kad jo broliai — lietuviai į tą pertvarkytą pasaulį ateitų ne kaip svetimų tautų vergai, bet kaip laisvi pasaulio piliečiai. Todėl, kol pasaulis nėra pertvarkytas, nusprendė dirbti iš visų jėgų Lietuvos Nepriklausomybės palaikymui.

Šis susitikimas priminė lietuvių tremtinius Didžiojo karo metu Rusijoje. Jie sirgte sirgo dėlto, kad negalėjo grįžti Lietuvon. Daugelis jų buvo neblogai įsitaisę Rusijoje, bet nebuvo nė vieno, kuris nebūtų sutikęs savo šiltą vietą pakeisti pačia prasčiausia vieta Lietuvoje. Susimetę miestuose tremtiniai rengdavo visokius pasilinksminimus, gyvenusieji kaimuose — iškylas bei pasivažinėjimus. Visa tai darė vienu tikslu — Tėvynės ilgesį nuslopinti. O vis dėlto, kur tik keli lietuviai susirinkdavo, nerasdavo jie kitos kalbos, kaip tik apie Lietuvą.

Teisingai rašė Adomas Mickevičius, būdamas ištrėmimo: „Lietuva, mano Tėvyne! Tu esi kaip sveikata, nes tik tas Tave brangint išmoko, kurs tavęs neteko“. L. S.

lė žvalgus. Kuopa pasitraukė į pozicijas ir nepajudinamai išsilaikė, kol juos pamainė kitas pulkas.

Po šių kovų eil. Ulevičiaus dalinys ilgesnį laiką stovėjo Kaune, Šančiuose. Buvo gilinamas karinis išsimokslinimas ir ruošiamasi kitoms kovoms. Iš čia buvo pervežti į lenkų frontą. Eil. Ulevičius dalyvavo Augustavo kautynėse. Vėliau prie Varėnos ir Aukštadvario.

Prie Liksnos jis dalyvavo aštuonių vyrų žvalgyboje Augustavo miškuose. Ten, vadovaujami drąsaus ir visuomet atmintino kareivio Antano Šidiškio (dviejų Vyčio kryžių kavaleriaus) sumušė juos tris kartus puolusį lenkų raitininkų eskadroną iš 80 žmonių, paėmė 8 arklius ir belaisvių. Iš lenkų pusės buvo sužeistų ir nukautų.

Visas aštuonetas, kaip vienas, nepajudinami, nedrebantia ranka ir nebijančia širdimi susitiko su gaušiu priešų ir jį visiškai išblaškė. Apie šį žygį plačiau aprašyta š. m. „Kario“ Nr. 39.

Eil. Ulevičius iš kariuomenės išėjo į atsargą 1921 m. spalio 1 d. Turi Vyčio kryžių (Nr. 572), savanorių kūrėjų ir nepriklausomybės medalius. Dabar sėkmingai ūkininkauja gautame sklype prie Kauno.

J. Dov.

Vėlinių vakaras Kauno kapinėse

Kiekvienais metais mes išgyvename gražią tradiciją, kai Vėlinių vakare kapinėse pagerbiame mirusius savo artimuosius. Toji tradicija bene vaizdžiausiai pasireiškia pavergtojoje sostinėje Vilniuje ir laikinojoje sostinėje Kaune. Vilniuje, kuriame virė mūsų tautinio atgijimo darbas, kuriame amžiais buvo kuriamos ir gaivintos lietuviškos tradicijos, Vėlinių vakaro šventė ir šiandien yra gyva. Ten, Rasų kapinėse, kuriose ilsisi tūkstančiai lietuvių, kuriose amžiną ramybę rado žymiausi mūsų tautos vyrai — dr. J. Basanavičius, inž. P. Vileišis ir kiti — Vėlinių vakare renkasi minios lietuvių prisiminti šią žemę palikusius tautiečius. Ir suskamba lietuviška malda, lietuviškos giesmės, nors ir jos okupantų tramdomos. Vėlinių tradicija yra gyva visame Vilniaus krašte. Deja, šiandien tas kraštas nuo mūsų atskirtas durtuvų siena ir mes negalime lankyti Rasų kapinėse glūdinčių tautos patriarchų kapų. Skaudu lietuviui, kad jo tėvynės tikrojoje sostinėje Vilniuje šiandien negali laisvai viešai skambėti lietuviškas Dievo žodis.

Vėlinių tradicija yra gyva ir Laisvojoje Lietuvoje. Minių minios žmonių Vėlinių vakare traukia į kapines, puošia savo artimųjų pomirtinio gyvenimo liekanas — kapus. Toji tradicija yra gyviausia Kaune. Didžiuliai miesto kapai Vėlinių vakare skęsta baltose chrizantemose. Šimtai tūkstančių žvakių liepsnų nušviečia niūrią rudens padangę, tūkstančiai žmonių sukauptais veidais eina sargybą prie savo artimųjų kapų. Iš visų Kauno kapinių puošnių paminklų išsiskiria žuvusių karių paminklas. Jis žėri iliuminacijų gausybe, prie jo parengtas juodas katafalkas su balta kaukuole, prie jo spindi kryžius, prie jo renkasi valstybės ir bažnyčios atstovai bei tūkstančiai žmonių. Tai karių kapinių centras, kuriame kiekvienais metais laikomos pamaldos už vėles, palikusias šią žemę.

Ir šiemet per visą karių kapų rajoną išsirikiavo karo mokyklos, pėstininkų ir gusarų pulkų daliniai. Prie žuvusių paminklo atvyko kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, vidaus reikalų ministerijos generalinis sekretorius ats. plk. Giedraitis, kavalerijos viršininkas brig. gen. Tallat-Kelpša, karo technikos viršininkas brig. gen. Popeliučka ir kiti aukšti karininkai. Karo technikos dalių kapelionas kun. Ign. Česaitis atlaikė pamaldas ir pasakė pamokslą, kuriame priminė Vėlinių prasmę, iškėlė gražiasias Vėlinių tradicijas, lietuvišką vėlių kultą ir paskatino tūkstantines minias klausytojų šį vakarą pagerbti ne tik savo artimuosius, bet ir visus tuos, kurie savo krauju ir gyvybėmis sukūrė mums laisvą gyvenimą — pagerbti tautos karžy-

gius, knygnečius, šaulius - partizanus, kritusius kovos laukuose. Pamaldų metu giedojo Įgulos bažnyčios choras ir griežė gusarų pulko orkestras. Buvo sugiedota „Libera“ ir „Salve Regina“, o orkestras sugriežė gedulingus maršus.

Po pamaldų gausios minios žmonių pradėjo lankyti kapus. Didžiausia spūstis buvo prie naujai atidaryto didvyrių Dariaus ir Girėno mauzoliejaus, į kurių balzamuoti kūnai buvo perkelti Vėlinių išvakarėse. Tame pačiame rajone žvakių žiburiai mirkčiojo ant žuvusių karių kapų. Gerbdama savo karžygius, visuomenė karių kapus papuošė gėlėmis. Čia tarp pilkų, kuklių kryželių išsiskiria didžiuliai propelerių kryžiai. Tai žuvusių aviacijos karių kapai. Kiek toliau, galima sakyti, pačiame kapinių centre randame daugelį mums žinomų, garbingų pavardžių, kurių savininkai šioje žemėje buvo mokslo, valstybės ir kitų sričių veikėjai. Jų kapai skendo chrizantemose. Prie žuvusių šaulių kapų, kaip kiekvienais metais, garbės sargybą ėjo gyvi jų idėjos draugai. Žinoma, visų kapų mes čia neturime galimumo išskaičiuoti, nes šiandien Kauno kapinės prigludžia žymiausius ir garbingiausius tautos vyrus, prigludžia dar daugiau ir eilinių visuomenės narių, tačiau kapinėse jie visi lygūs... Tuo pačiu metu liejasi maldos su ašaromis, skamba giesmės. Tai Vėlinių vakaro simfonija.

Šiais metais Vėlinių vakare pirmą kartą visuomenė organizuotai aplankė ir pagerbė Nežinomojo Kareivio kapą Vytauto Didžiojo muziejaus sodelyje. Ant jo buvo sudėta daugelio organizacijų ir paskirų asmenų atnešti vainikai ir gėlių pluoštės. Organizacijos šiais metais gražiai pagerbė ir savo mirusius narius. Kai kurios jų, daugiausia, studentų korporacijos savo susirinkimuose iškėlė mirusių draugų darbus ir pasiūlymą savo pasirinktoms idėjoms. Vėliau jos organizuotai nuvyko prie jų kapų, kuriuos sutvarkė, papuošė. Reikia pažymėti, kad šiais metais Vėlinių vakare žuvusių ir mirusių kapai buvo lankomi žymiai gausiau negu anksčiau. Kai kur buvo aplankyti karytinių vietos, piliakalniai, milžinkapiai ir kiti mūsų tautos brangūs paminklai.

Mokomės iš praeities patyrimų

GYNIMOSI POZICIJŲ PLĒTIMOSI BRUOŽAI

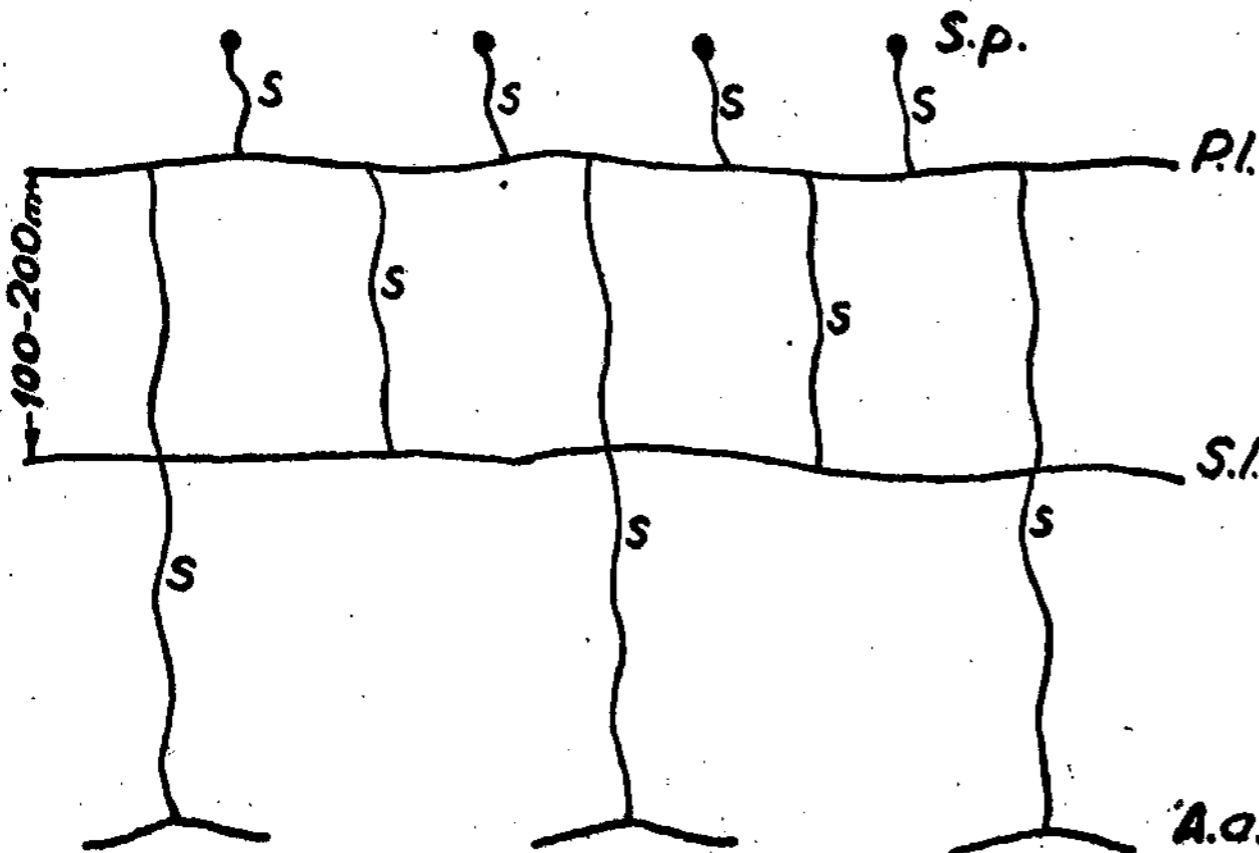
Praėjusio šimtmečio antroje pusėje, atsiradus graižtvuotiems ginklams ir pradėjus vietoje parako vartoti sprogstamas medžiagas, sukrušta ieškoti patikimų apsaugojimo priemonių tiek puolimo, tiek gynimosi metu. Ypačiai šiuo reikalu susirūpinta praėjusio šimtmečio paskutiniuose 20 metų ir šio šimtmečio pradžioje.

Kautynių lauko įtvirtinimo darbai arba t. y. lauko fortifikacija buvo ir anksčiau vartota. Pav., Napoleono karuose pozicijų įtvirtinimai prie Borodino 1812 m. (Rusijoje), prie Leipcigo 1813 m. (Vokietijoje); rusų - turkų kare 1877-78 m. Plevnos įtvirtinimas ir dar kai kur. Rusų - japonų kare 1904-5 m. lauko įtvirtinimai vartojamji jau daug didesniu mastu. Čia ir ginantys ir puolant labai dažnai kasami apkasai. Balkanų kare 1912 — 1913 m. jau matom didelę įtvirtintą Tšataldžios poziciją, kuri savo sparnais atsirėmusi į sunkiai nugalimas gamtines kliūtis, o jos frontas gausiai sustiprintas įvairiais fortifikacijos pastatais.

Sakyti pavyzdžiai rodė dar prieš Didįjį karą, kad ateities karuose lauko fortifikacija bus plačiai vartojama. Ir iš tikrųjų: pozicijos buvo tvirtinamos jau pirmomis D. karo dienomis. Pradžioje pasireiškė individualaus pobūdžio darbai, pavidale vieninių apkasų šaudyt stačiom, o po 3 mėn. karą pradėjus — jau frontuose buvo po keletą ištisu apkasų eilių su lengvomis slėptuvėmis nuo skeveldrų, o kai kur net ir slėptuvės nuo tiesioginių artilerijos sviedinių pataikymų. 1914 m. pabaigoje jau buvo kasamos susisiekimo eigos iš priešakinių apkasų į fronto užnugarį, kuriomis susisiekdavo su užpakalinėmis dalimis ir dalių štabais. Tuo būdu 1914 m. gale ir 1915 pradžioje ginamosios pozicijos tiek vakarų, tiek ir rytų frontuose galima atvaizduoti taip (žiūr. 1 brėž.):

1) Priešakyje pirmoji pagrindinė atsparos linija, susidedanti iš ištisos vienos eilės apkasų, sutvirtintų priešakyje vielų kliūtimis, kurios dažniausiai ėjo lygia-grečiai apkasams; dėl mažo skaičiaus tais laikais automatinių ginklų (kulkosvaidžių), flankuojanti ugnis nevartota.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX V.k.

1 br. 1914 m. pabaigos ir 1915 m. pradžios ginamosios pozicijos schema: V. k. — vielų kliūtys, S. p. — sargybinių postai kliūtimis saugoti. P. l. — pagrindinė atsparos linija. S. l. — sustiprinimo linija, S — susisiekimo eigos. A. a — artilerijos apsaugos lin.

2) Pirmosios linijos užpakalyje per 100 — 200 m antroji apkasų eilė, arba taip vadinama sustiprinimo linija.

3) Pagaliau dar toliau užpakalyje trečioji artilerijos apsaugos linija, kuri sudarė ne ištisą apkasų liniją, bet tik atskirus jų tarpus.

Šios trys linijos sudarė pirmąją atsparos poziciją; jos užpakaly už 2000 — 2500 m tokiu pat būdu buvo organizuojama antra pozicija.

Atsparos mazgų atsiradimas

Jėgų išskirstymas išilgai fronto be gilumos jau D. karo pradžioje parodė savo blogumus tuo, kad priešakyje buvo spiečiama beveik visa kariuomenė, o užpakalyje likdavo tik mažas rezervas, su kuriuo nebuvo galima vykdyti jokios kontratakos.

Kariuomenė sakytose apkasų linijose buvo kaip siūlais išdėstyta, kurie puolancios artilerijos ugnies ir pėstininkų smūgio buvo labai lengvai sutraukomi. Šią blogybę visi matė per kiekvienas kautynes. Kažkaip savaime prašėsi kitokis jėgų skirstymo būdas. Todėl ir pradėta ieškoti kitų ginamajame lauke išsidėstymo būdų, kitos pozicijų organizacijos. Netrukus kariaujančių kariuomenių vadovybės nustatė, kad:

1) nors ir kažin kaip gerai būtų organizuotas gynimasis viena linija, gerai organizuoto puolimo dažniausiai jis esti sugniužintas;

2) esanti atvirame lauke blogai užmaskuota artilerija per artilerijos parengimą lengvai išvedama iš rikiuotės arba nutildoma;

3) neatsižvelgiant į didžiausią artilerijos ugnį, jei tik kur lieka nekliūdyti nors ir nedideli gynimosi vienetai, jie, priešui puolant, sugeba ne tik išsilaikyti vietoje, bet ir sustabdyti visą puolimą. Be to, tokių mažų dalinių kontratakos pasirodė labai naudingos.

Iš visa to padarytos šios išvados:

1) jėgų nereikia dėstyti išilgai fronto, kaip tai buvo daroma iki šiol; geriau užimti svarbesnius vietas punktus, o tarpus tarp jų ginti flankuojančia ugnimi;

2) gynimas turi būti išdėstytas gilumon, kad būtų galima nors ir nedideliais daliniais kontratakuoti priešą;

3) artilerija turi būti statoma uždengtose pozicijose ir gerai maskuojama nuo žemės ir oro sekimo.

Apskritai, galima pasakyti, kad pats gyvenimas brangiais karo pavyzdžiais įrodė, kad visur vienodai stiprus būti negali. Reikia kumštėmis lauke išsiskirstyti, stipriai užsikabinti už atskirų vietos daiktų (punktų) ir būti pasirengusiam smūgiais smogti į besiveržiantį priešą. Iš to ir gimė vadinami atsparos mazgai (žiūr. brėž. 2).

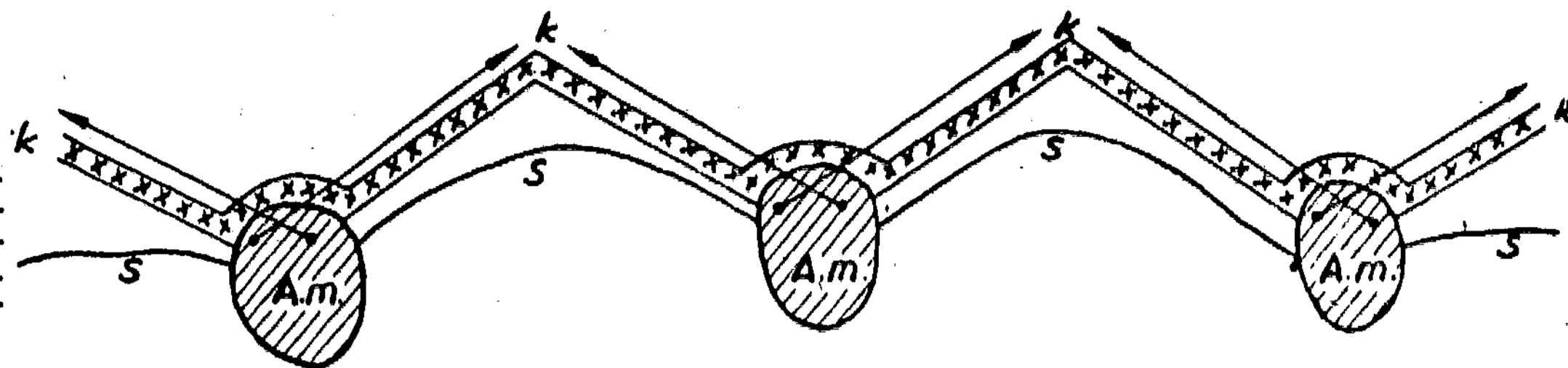
Pirmųjų atsparos mazgų trūkumai

Jei jėgų grupavimo ir flankavimo reikalingumas D. karo pradžioje buvo suprasta, tai dar nereikia, kad tinkamai buvo sutvarkytas ir gynimasis atsparos mazgais. Pirmieji atsparos mazgai turėjo daug trūkumų, būtent:

— jie buvo vienas nuo kito griežtai atskirti iki 1 kilometro ilgumo tarpais;

— tarpuose nebuvo jokių įtvirtinimų;

2 br. Pirmieji atsparos mazgai A. m. — atsparos mazgai. K — flankuojamos kliūtys. S — susisiekimo eigos.

- neturėjo susisiekimo eigų su užpakalinėmis dalimis; šiam reikalui buvo naudojami tik vietiniai daiktai: krūmai, miškas ir kt.;
- visi atsparos mazgai buvo organizuojami tik frontaliam gynimui (jėgos daugiausia išdėstytos išilgai atsparos mazgo); nebuvo kreipiama tinkamo dėmesio į mazgo sparnų gynimą;
- tik kai kur, vėliau, atsparos mazgai buvo jungiami vienas su kitu susisiekimo eigomis ir pagal tarpus ginančią ugnį buvo statomi vielų tinklai.

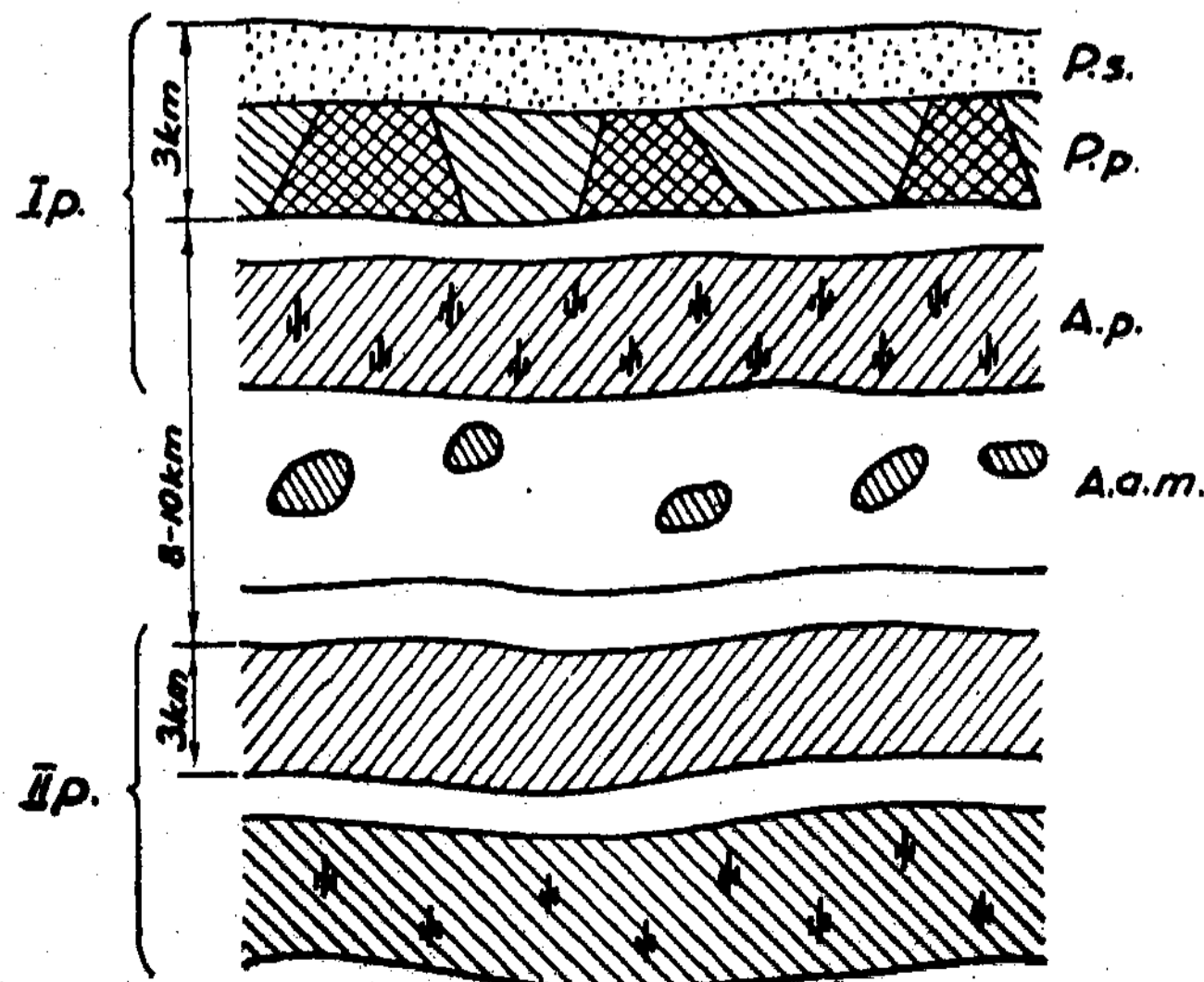
Tokia gynimosi sistema išduodavo priešui jėgų išskirstymą vietoje ir tuo palengvindavo artilerijos parengimą — ji galėdavo gerai pasirinkti taikinius. Be to, dideli tarpai palengvindavo priešui į juos įsiskverbti ir pulti atsparos mazgus iš šonų, t. y., ta kryptimi, iš kurios jie nėra pasirengę sutikti smūgio.

Šių trūkumų pasėkoje po kelių kautynių buvo prieita išvados:

Gynimasis atsparos mazgais turi būti sutvarkytas taip, kad patys mazgai niekuo nesiskirtų nuo viso gynimosi lauko. Priešininkas neturi žinoti nei silpnų, nei stiprių pozicijos vietų.

Atsparos mazgų gerinimas

Nežiūrint, kad pirmųjų atsparos mazgų trūkumai jau 1915 m. buvo iš dalies pašalinti jėgų dėstymu gilumon, 1916 m. dar buvo patirta, kad, neatsižvelgiant į gerą atsparos mazgų maskavimą ir mažus tarpus tarp

3 br. D. karo pabaigos gynimosi pozicijos schema: I p. — I-oji pozicija, II p. — II-oji pozicija. P. s. — pozicijos sauga. P. p. — pagrindinė pasipriešinimo pozicija. A. p. — artilerijos pozicija. A. a. m. — atskiri atsparos mazgai.

jų, esant gerai organizuotam priešininko puolimui, jei ne visu frontu, tai nors mažais tarpais priešui pasisėkdavo prasiskverbti į pozicijos vidų ir padaryti ginantiems didelių nuostolių.

Šiems trūkumams išvengti buvo nuspręsta visuose skaidiniuose turėti nors ir nedidelius rezervus, kad būtų galima prasiskverbusį priešą tuojau kontratakuoti.

Nuostoliams nuo artilerijos ugnies sumažinti, kiekvienoje linijoje buvo stengtasi didinti sunkių slėptuvių skaičių, kad artilerijos parengimo metu kovotojai galėtų jose išbūti. Be to, per 1916-17 m. kautynes įsitikinta, kad užpakaliniai atsparos mazgai mažiau priešui matomi ir, nežiūrint, kad juose mažiau slėptuvių, jie visuomet turėdavo mažiau nuostolių. Todėl ginamo lauko priešakyje atsirado dengiamoji apkasų linija (pozicijos sauga), o pagrindinis gynimas buvo nukeltas toliau į užpakalį; čia, užpakalyje, priešininkas buvo daug lengviau sulaikomas, ne kad pirmiau.

Be to, D. karo gale, atsiradus daugiau kulkosvaidžių, pradėta juos naudoti vietoje šaulių. Iš šių kulkosvaidžių ir atsirado atsparos lizdai, kurių anksčiau nebūdavo. Jau ir atsparos mazge jėgos dėstomos tik tam tikruose punktuose. Automat. ginklams, ypač sunkiems kulkosvaidžiams, nustatomi griežti reikalavimai: pirmoji jų pareiga-flankavimas.

Tuo būdu 1917—1918 m. lauko gynimosi pozicijų organizacija visais atžvilgiais tapo labai panaši į dabartinę organizaciją (žiūr. brėž. 3). Visos taisyklės, kurių mus moko pėstininkų statuto II dalis, yra netolimos praeities patyrimo vaisiai. Tų dėkui, kurie, remiantis statute išdėstyti, reikia griežtai laikytis ir šiandienai juos taikyti gyvenime. Tų klaidų, kurios buvo daromos D. karo metu, mes neturime kartoti.

ORGANIZACINIAM KOMITETUI

Didžiai Gerbiamieji Ponai,

Mes, Lietuvių karių sąjūdžio Rusijoje dalyviai svėdasiškiai (Rokiškio apskrities), dalyvavę minėtų karių suvažiavime š. m. rugsėjo 7 ir 8 d. Kaune, niekad nepamiršime gautų per suvažiavimą išpūdžių — jie liks amžini mums. Ilgai nepamiršime tų valandų, per kurias patyrėme taip didelį mūsų kariuomenės vaišingumą, o ypačiai nepamiršime gyvų scenos vaizdų, kurie parodė pusamžį kovų dėl Lietuvos laisvės.

Už visa tai, o lygiai taip pat už vertingą mums dovaną — 37—38 „Kario“ nr., skiriamą lietuvių karių 1917—1919 m. sąjūdžio Rusijoje 20-ties metų sukakties suvažiavimui paminėti, reiškiamo nuoširdžiausią padėką.

J. Gimbutis, J. Dagys, J. Gobė, A. Kazlauskas, P. Rimkus, A. Zaborskas, P. Baronas, A. Gykis, J. Neniškis, I. Matjukas.

Kaip cheminės karo medžiagos veikia maisto produktus

Ateities kare priešas stengsis sunaikinti ne tik gyvąją priešo pajėgą, karo pastatus ir įrengimus, bet lygiai ir maisto išteklius. Todėl maisto produktų ir pašaro saugojimo problema yra labai svarbi. Taip pat kyla klausimas, kokių būdu apnuodytus produktus paversti tinkamais naudojimui.

Paminėtų klausimų išsprendimas dabartiniu metu yra labai svarbus ne tik kariuomenės, bet ir civiliams gyventojams, nes karo atveju priešas stengsis naikinti visos tautos išteklius.

Karo dujų veikimas į maisto produktus pareina nuo tų produktų sudėtinių dalių ir nuo vandens kiekio, esančio tuose produktuose. Šioje srityje tyrimo bandymai labai ilgi ir dažnai reikalauja net kelių mėnesių darbo, todėl straipsnyje bus išnagrinėti bandymai tik su svarbiausiais maisto produktais. Tų produktų grupės paimtos šios:

1. vanduo gėrimui,
2. pienas,
3. duona, grūdai, miltai,
4. įvairių rūšių tešla,
5. mėsa,
6. riebalai ir maisto aliejus,
7. šakniavaisiai ir daržovės,
8. kiaušiniai,
9. kava,
10. konservai (mėsos, daržovių, vaisių).

I. Troškinančios dujos

(Vokiečių „žalias kryžius“)

Prie šios dujų grupės priklauso chloras, bromas, chlorpikrinas, fosgenas ir difogenas.

Bendrai, galima sakyti, kad maisto produktai, kuriuos palietė troškinančios dujos, daugumoje atsitikimų, galima paversti tinkamais naudojimui, vėdinant juos stipria oro srove arba paprastu plovimu.

Vandens pagalba galima troškinančias dujas sušaldyti ir to pasėkoje iš jų gaunasi nauji, nekenksmingi skaidiniai. Jei maisto produktai turi daug vandens, tai šis metodas nevisuomet tiks. Čia dujos nusišaldo ir tik su dideliu vargu gali būti atskirtos nuo maisto produktų, atvirksčiai, produktai, kurie turi mažą vandens arba visai jo neturi, gali būti lengvai išvalomi.

1. Chloras. Yra žinoma, kad chloras gali būti naudojamas geriamojo vandens sterilizavimui. Chloras, mažoje koncentracijoje (0,3 g: 1m³) naikina šiltnės bakterijas.

Vandenyje tirpstančiojo chloro kiekis yra didelis, tačiau jo perteklius iš vandens gali būti pašalinamas vėdinimo būdu — filtruojant per aktyvią anglį. Toks perkoštas vanduo jau tinka gerti.

Kas liečia pieną, vyną ir įvairių rūšių limonadą, tai pašalinimas iš jų chloro yra sunkus, kadangi visiškai chlorą pašalinti nėra galima. Kiekvienu atveju lieka chloro skonis, todėl vartojimas šių gėrimų beveik negalimas.

Pieną visai negalima išvalyti nuo chloro, nei leidžiant jį per karšto oro srovę, nei per filtrus, kuriuose būtų net geriausi koštuvai.

Iš žalios mėsos galima pašalinti chlorą, kada jo yra iki trijų gramų viename kilograme, tą mėsą viri-

nant, apipiaustant mėsos paviršių, arba plaunant 1% geriamosios sodos skiediniu. Tačiau, šalinant chlorą plovimo būdu, mėsa nustoja daug sudėtinių dalių.

Chloro veikimas į džiovintą mėsą nėra labai pavojingas, nes stipriu karšto oro (40—50° C) vėdinimu galima pašalinti didesnę chloro dalį. Plaunant 1% valytos sodos skiediniu, galima neutralizuoti visus chloro likučius.

Miltai, tešla ir grūdai, kurie yra paliesti chloro, gali būti išvalomi stipriu vėdinimu, karšto oro (40—50° C) srove. Ir tik po to jie visiškai tinka naudojimui. Didesnis chloro kiekis iš miltų pašalinamas kepant duoną. Iš duonos chlorą galima visai pašalinti, iš naujo ją perkepat.

Sūriui, kuris yra įpakotas dėžutėse, chloras visai nekenksmingas. Ypač, jei yra įvyniotas į cinfoliją. Jei sūrį, be jokio įpakavimo, paliečia didesnis chloro kiekis, tai jis visai pakeičia savo skonį.

Daržovės ir vaisiai nenukenčia nuo chloro iki to laipsnio, kad jų vėliau negalima būtų valgyti. Pakenka vėdinti stipria karšto oro srove, kad pašalintume iš jų chlorą. Jie gali būti plaunami 1% valytos sodos skiediniu, nuo ko jie, šiek tiek, nustoja maistingų dalių. Išimtį sudaro tos daržovės, kurios savyje turi didelį vandens kiekį, pav., burokai ir kt. Juos plaunant sodos skiediniu, prarandamas didelis kiekis maistingų dalių.

Kiaušiniai chloro veikimui yra gana atsparūs. Juos plaunant 5% sodos skiediniu, net chloro kvapas galima visai iš jų pašalinti.

Konservai germetiškai uždaryti skardinėse dėžutėse nuo chloro veikimo nenukenčia. Tačiau reikia turėti galvoje, kad metalinės dėžutės ilgai veikiamos chloro deformuojasi ir todėl jų stovėjimo laikas sutrumpėja.

Nevirinta kava nuo chloro gali būti lengvai išvaloma ją spraginant. Jeigu deginta kava atsiduoda chloru, reikia ją iš naujo perspraginti.

Kaip taisyklė, chlorą visuomet bus sunku pašalinti, kadangi jis naudojamas sumaišytas su kitomis dujomis, pav., su chlorpikrinu. Nors chlorpikrinas vandenyje netirpsta, vienok maisto produktų, turinčių didelį kiekį vandens, skonis nuo šių dujų taip pasikeičia, kad jie maistui visai netinka.

Jeigu chloro kiekis būtų taip didelis, kad jį nuo maisto produktų negalima būtų visai pašalinti, žiūrint skonio ir kvapo, tai tuos maisto produktus galima sunaudoti gyvuliams šerti.

2. Fosgenas ir difosgenas. Kai kur literatūroje randama, kad šios dujos maisto produktams nekenkia. Šis tvirtinimas yra tik iš dalies priimtinas, nes fosgenas vandenyje skaldosi ir duoda druskos rūkštį ir anglies dvideginį.

Maisto produktai, kurie turi didelį vandens kiekį, fosgeną ir difosgeną labai observuoja. Kylant iš šių dujų druskos rūkščiai, produktai skaldosi. Žiūrint rūkšties kiekio, maisto produktai gali vartojimui netikti.

Geriamas vanduo, pienas ir panašūs produktai, paliesti fosgeno ir difosgeno, daugumoje turi būti sunaikinti; praktiškai negalima druskos rūkštį pašalinti iš šių produktų nei destiliacijos, nei cheminiu būdu. Iš kitų maisto produktų iš dalies šių rūkštį pašalinti ga-

Vilniaus kovotojų suvažiavimas

Pereitą šeštadienį ir sekmadienį Kaune, Karo muziejaus didžiojoje salėje, įvyko Vilniaus vadavimo sąjungos apygardų ir skyrių atstovų metinis suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 350 atstovų. Sugriežus Tautos himną ir įnešus sąjungos vėliavą, suvažiavimą pradėjo Vilniaus vadavimo sąjungos centro komiteto pirmininkas dr. A. Juška. Į prezidiumą buvo išrinkti: Darbo Rūmų pirmininkas Pr. Šulaitis, mokyklų inspektorius J. Miškinis ir M. Pikčilingienė. Suvažiavimo dalyviai vienos minutės susikaupimu pagerbė mirusius sąjungos narius. Vilniaus vadavimo sąjunga, suvažiavimo proga, susilaukė daug reikšmingų sveikinimų. Vyriausybės vardu suvažiavimą pasveikino švietimo ministerijos generalinis sekretorius K. Masiliūnas, pažymėdamas, kad sąjunga yra išaugusi į didelę ir tvirtą organizaciją, kurioje buriasi visų pažiūrų tautiečiai, savo jėgas aukojantieji Vilniaus vadavimo darbui. Raštu ir telegramomis suvažiavimą pasveikino seimo pirmininkas inž. K. Šakenis, okupuoti lietuviai, savanoriai kūrėjai, šauliai ir daugelis kitų organizacijų bei įstaigų. Visuose sveikinimuose buvo aukštai įvertinamas Vilniaus vadavimo sąjungos darbas, reiškiamas jam visuotinis pritarimas ir pasipiktinimas dėl varomo Vilniaus krašto lietuvių persekiojimo. Okupuoti lietuviai suvažiavimui atsiuntė tokį sveikinimą: „Mes, okupuotos Lietuvos, Marcinkonių, Valkinykų ir apylinkių gyventojai, širdingai sveikiname dvyliktąjį Vilniaus vadavimo sąjungos suvažiavimą ir linkime didelės ištvermės jūsų darbe. Tegyvuoja suvienyta Lietuva!“.

Suvažiavime, išrinkus redakcinę, mandatų ir kitas komisijas, sąjungos centro organai padarė plačius pranešimus apie pereinamąjį metų veikimą. Centro komiteto pirmininkas dr. A. Juška savo pranešime pirmiausia išdėstė skaudžią ir apverktiną okupuoto krašto lietuvių padėtį, pabrėždamas, kad ten lenkai be jokio pagrindo naikina lietuviškas švietimo, kultūros ir ūkio organizacijas bei įstaigas, iš gyventojų atiminėja lietuviškas knygas, tuo pačiu sudarydami naują lietuviškos spaudos persekiojimo gadinę. Šitoks okupuotojo krašto vaizdas pereinamais metais teko rūpestingai sekti centro komitetui ir į jį reaguoti visomis priemonėmis. Pačios sąjungos veikimas pereinamais metais sparčiau plėtėsi visose srityse. Įsisteigė nauji 42 skyriai, o iš viso sąjunga turi 673 skyrius, kurių 61 veikia užsienyje — Jungtinėse Valstybėse, Pietų Amerikoje, Anglijoje, Prancūzijoje ir kituose kraštuose. Sąjungos apygardų veikimas irgi žymiai pagyvėjo.

Škyrių veikimui sustiprinti, centro komitetas suorganizavo studentų bendradarbių būrį. Organizacinis sąjungos veikimas neapsiriboja vien Laisvosios Lietuvos gyventojais, bet stengėsi apimti ir kituose drauginuose kraštuose gyvenančius mūsų išeivius. Šiuo metu daugiausia, apie 50, sąjungos skyrių yra Šiaurės Amerikoje. Ten centro komitetas numato suorganizuoti autonominius centralinius organus, kad įsivartų Vilniaus vadavimo darbas nesustotų.

Vilniaus geležinio fondo komiteto pirmininkas prof. F. Kemėšis savo pranešime pažymėjo, kad ir fondo veikimas šiais metais turėjo didelių gajumo žymių. Išplėsta propaganda ir kai kurie veikimo naujumi pasiekė to, kad fondo kapitalai, palyginti su kitais metais, pasiekė aukščiausių ribų. Iš viso fondo kapitalai siekia jau arti pusės milijono litų. Veikimą gyvina varoma Vilniaus pasų registracija. Fondą remia ne tik paskiri visuomenės nariai, bet ir organizuoti vienetai. Didžiausius Vilniaus pasus turi įsigijusios įstaigos, organizacijos, šeimos ir daugumos laikraščių redakcijos, jų tarpe ir „Kario“. Jos, savo bendradarbiams, išmokėdamos honorarus, už tam tikrą dalį įlipina Vilniaus ženklelių.

Vilniaus instituto direktorius prof. M. Biržiška savo pranešime nurodė, kad šis institutas yra ne politinė, bet mokslo ir švietimo įstaiga, kurios darbas turi būti planingas ir kruopštus.

Per diskusijas dėl centro organų pranešimų skyrių bei apygardų atstovai pareiškė pasitenkinimą ligšioline sąjungos veikla, drauge pageidaudami, kad ateityje būtų suorganizuota didesnė Vilniaus propaganda užsieniuose, o krašto viduje sąjunga savo veikimą daugiau kreiptų į ūkininkų ir darbininkų sluoksnius.

Suvažiavimas priėmė visą eilę nutarimų, kuriuose reiškiamas protestas prieš lenkų smurto veiksmus okupuotame krašte ir sveikinami bei padėtinami Vilniaus krašto lietuviai sunkioje kovoje dėl savo prigimtinių teisių. Be to, suvažiavimas pasveikino Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną, ministerį pirmininką Juozą Tūbelį, kariuomenės vadą gen. št. plk. Raštikį ir užsienio lietuvius. Baigdami savo darbus, suvažiavimo dalyviai įsigijo „Vilniaus vadavimo sąjungos suvažiavimų didįjį Vilniaus pasą“ ir čia pat jam paaukojo per šimtą litų. Antrosios dienos pavakare atstovai pagerbė žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir ant Nežinomojo Kareivio kapo padėjo vainiką!

V. Zm.

lima. Druskos rūkštis šalinama sodos skiediniu, ir po to maisto produktai išplaunami dideliu vandens kiekiu. Taip darant, maisto produktai, ypač mėsa ir daržovės, praranda daug maistingųjų dalių.

Iš grūdų, miltų ir kitų maisto produktų, kurie praktiškai naudojami be vandens, fosgeną galima lengvai pašalinti, perleidžiant per juos sausą karštą orą.

Konservai: užtenka nuplauti dėžutes sodos skiediniu, karštu vandeniu ir po to išdžiovinti. Jeigu dėžutės nebuvo labai ilgai veikiamos fosgenu, o tuo pačiu ir druskos rūkštimi, konservai gali būti ramiai naudojami, jeigu tik skarda nėra sužalota, trūkusi. Kai druskos rūkštis sugadina dėžutes, konservus reikia iš pagrindų valyti.

Valymo sunkumas nuo fosgeno ir difosgeno padidėja tuo labiau, kad šios dujos naudojamos pavidale mišinių su kitais junginiais, pav., arsinotrichloridu. Šie junginiai nuodija maisto produktus, pav., arsinotrichloridas su vandeniu duoda arsino rūkštį, kuri yra labai nuodinga.

Tokiais atsitikimais, pagelba sodos skiedinio, galima nuvalyti tuos maisto produktus, kurie turi mažą vandens, pav. grūdus, miltus ir pan.

Nuplauti tokie produktai turi būti išdžiovinti taip, kad galėtų ilgesnį laiką būti laikomi.

(Pabaiga kitame nr.)

Ltn. Dulke

Išvažiavimas

Prie dviejų stulpų prikalta juoda skelbimų lentą; apdrižusi, smeigtukais subadyta, pusbernių išbraižyta.

— Šiandien — šaulių — būrys — rengia — naujokų — iš-leistu-ves... — Tomas, kaip vaikas akmeniukus, lėtai renka nuo skelbimo žodžius. — Taigi. Va ir išleistuvės, kad tave perkūnelis! — Prideda lyg pats sau, lyg nuo kapų atsklendžiančiai varnai. Žiūri pro viršų lentos, o lengva šypsena kaip įkalta vienis — nė krust.

Stasys kartu su pečiais linguoja galvą. Žvilgsnis glamonėja skelbimo pakraštyje stovinčią mergaitę; ji mojuoja skepetaite, šypsosi, lyg lėtai kutenama; toliau, rodos, pypkutę rūko traukinys: vagonai, kaip degtukų dėžutės — spriktu suduotum ir nueitų velniop.

— Paskutinį sekma-adienį... — Niūniuoją iš atostogavusios gimnazistės nugirstą motyvą. — Išvažiuojame! — Garsiai sušunka, lyg staiga iš miego pabudintas, lyg jam vienam težinomą didelę naujieną. Pasako ir žengia, o kartu sujuda ir Tomas.

Stasys eina aukštai iškėlęs galvą, lyg su matiku debesis grėbstyty nuo dangaus. Sveikindamas gražesnę mergaitę, šypsosi ir grakščiai pakelia kepurę, vienu kitu žodžiu palydi: „Kaip gyveni? Ajajai, kokia skarelė!...“ ir panašiai, o kitus — tik matiką truputį pakelia arba vos pirštais paliečia.

— Argi suspėsi kilnoti — tiek pažįstamų! — sako.

Tomas eina be minties. Kaip svetimus tolimus daiktus mato sutinkamus, pralenkiančius žmones; nesigilina, nieko juose neieško, kaip popierinėse gėlėse. Jokio rūpesčio. Erdvu ir nenusakoma, rodos, visas įsilieja į plačią aplinką — virsta nematomu.

Skamba varpas. Dūžis po dūžio, lyg kas sidabrinus penkličius mėtyty ant cemento. Ne, tame skambėjime yra gyvybė ir jos alsavimas dvelkia į veidą, siurbiasi į gyslas ir pripildo širdį lengvu ilgesiu.

Tomas iš tolo pastebi Aldoną Šalnėnaitę. Ji ateina nuo kooperatyvo su Butautu, — kaip laisvai jie kalbasi ir juokauja! Dabar Tomas nemato praeinančių skarelių ir kepurių ir varginančiai pajunta save: kojas, kurios juda nelygiai ir kampuotai, lyg medinės, rankos kabo kaip svetimos — anei kur dėti, o kokia kvaila, tur būt, dabar esanti jo veido išraiška. Pasitaiso kaklaryšį, susisegioja paltą, čiupteli už matiko, kaip laikrodį nustato dirbtinai linksmą miną ir kažką sako Stasiui, o praeidamas pro Aldoną — tartum tik dabar pastebėjęs — pakelia kepurę.

— Išvažiuoti... —

— Ką sakai? —

— Nieko. — —

Vargonai pripildo bažnyčią įvairiausių garsų: jie kaip voratinkliai tamposi nuo didžiojo altoriaus ligi durų, apraizgo žmones ir švelniai, raminančiai kutena. Kvepia vašku ir smilkalais. Balta Aldonos skarelė, kaip mėnuo debesuotame danguje. Tomas atsirėmęs į koloną; žvakės mirga kaip sietynas, tiesios ir rimtos, o širdyje nė vieno maldos žodžio. Vargonų muzika plaukia kaip tyli, prieš aušrą ūkanota upė, užlieja šventą Jurgį, slibiną su ietim gerklėje; žvakutės žiba toli, kaip žiburėliai tamsią rudens naktį. Iš praeities ateina dienos — gražios ir spalvingos kaip vaivorykštė, giedrios kaip tyras džiaugsmas — atneša saulę ir besijuokiančią Aldoną, — nušvinta melsvi, duslūs

bažnyčios skliautai ir šypsosi didžiajam altoriuje prikaltas Kristus.

... Jis lydi ją iš vakaruškų; naktis rūku dangstosi, šūkauja griežlė, lyg paklydusi rugiuose, o jie vienu du po žvaigždėtu dangum ir juokiasi iš mažiausių niekniekių: juokas kaip gėlės pavasari — pražįsta pasėtos ir nepasėtos.

Jis pirmą kartą ją bučiuoja, pirmą kartą bučiuoja moterį; sutirpsta pabučiavime ir nejaučia savęs, — paskui eina namo susipainiojęs mintyse ir lengvas kaip paukštė — tik pakilti ir skristi.

... Jis šoka su ja, dainuoja, skina vyšnius, irstosi ežere... Jos juokas, kaip Velykų varpeliai, ji, kaip vandens lelija — žiūrėk ir džiauksis.

— Šiandien mes atsisveikinsim, ši vakarą aš jai pasakysiu, kad ji mano laimė ir svajonė... — Liežuvis juda burnoje, tardamas begarsius žodžius.

— Sako, esą ji su Butautu?... Ne, tai melas, melas, melas! Žmonės daug kalba ir daug meluoja. — Tomas veja tą mintį, kaip piktai urzgiantį šunį.

Po mišių kunigas, įsikibęs į sakyklos kraštą, naveda žmones į šventąją žemę, kur Kristus palyginiškai kalba. Tomas renka žodžius, kaip įvairiaverčius akmenis; atrenka brangesnius ir deda į atminties lobyną.

Baigęs pamokslą, kunigas skelbia užsakus, ir antrosios poros pavardės trenkia kaip perkūnija; kaip purvinas batas sliaką, prispaudžia Kostą prie kolonos, žemė slenka iš po kojų, širdyje ir galvoje viskas sujaukta, klaikiai blaškosi, lyg popieriai, staiga į kambarį įžūs vėtrai.

Išeina iš bažnyčios. Vėjas kaip avinas kaktomums atsitrenkia į veidą, girgžda smėlis. Pračina jausmų viesulas; viskas nublanksta, žmonės ir jų kalbos nueina už minties ribų. Apima abuojiškas pusiaumiegis — niekas nesvarbu. Tik sprangus, kartus skonis gerklėje.

Prie šventoriaus vartų pasiveja Stasys.

— Girdėjai — užsakė Aldoną su Butautu?

— Girdėjau. — Atsako Tomas, lyg sakytytų mami — pavalgiau, kaip kalbama apie tolimus, nereikšmingus daiktus.

— Ar tu labai nori važiuoti? — Staiga naujos minties, lyg šaltu vandeniu, perpiltas kreipiasi į Stasį.

— Kur? Į kariuomenę?

— Taigi.

— Aš ir pats nežinau — noriu ir nenoriu. Žinau, kad reikia, kad bus naudinga, bet ir gaila palikti pažįstamus, namus, žemę; visą tą aplinką, su kuria žmogus jauties suaugęs, stačiai šaknis įleidęs! Va, ir Aldonos vestuvėse neteks būti.

— O aš noriu. Greičiau išvažiuoti, pagyventi naujoje aplinkumoje, naujuose išpūdžiuose — užsimiršti. Čia taip trošku — gali pasiusti — reikia įleisti šviežio oro!

— Tu dėl Aldonos?

— Spiaut!... —

Kam jis meluoja — pats nesupranta — kam meluoti, kai noris išsipasakoti, kaip sugedusį kraują išvarvinti visą skausmą ir surūdijusiais geležgaliais virtusias ilgai puoselėtas auksines svajones? Kam meluoti geriausiam draugui Stasiui?

Jie vaikščioja, susitinka pažįstamus, stabteli prie patšo; kalbasi, juokauja. Tomas, kaip įkyrias muses, vaiko mintis, kurių kankinanti maišatis drumščia kraują, — jis visas yra vienas sujauktas skruzdely-

nas; gyvos skruzdėlės lipa viena per kitą, bėga ir bėga vis toje pačioje vietoje, — mintys grįžta, liejasi kaip maži upokšniai į dideles upes ir kartu sutelpa šėšiose raidėse — Aldona. Jis juokiasi garsiau už visus, lyg pabrėždamas, — tylėk, širdie, kai aš kalbu!

Prie jų prisideda vienmetis Faberžis ir visi trys nueina į dūmais, pigia dešra ir degtine padvisusį restoraną; atsisėda prie sulaistyto, prasišiepusių lentom staliuko ir paprašo tris bonkas alaus. Faberžis čiaška kaip šnekutis. Jis prisirinkęs visokių žinių apie karviavimą, anot jo — kalbėjęs su daugybe atsarginių; dabar tuos įvairiaspalvius, kaip saldinių popieriukai, juokingus ir rimtus įspūdžius savotiškai pagražindamas perduoda Tomui ir Stasiui — be tvarkos — kuris pakliūva ant danties.

Tomas paprašo dar tris bonkas. Paprastai jis negeria, bet dabar jam atrodo, kad nurims alum atskiestas kraujas, kaip vaikas gavęs saldainį.

— Pagyvensim, vyrai, — vis čiaška Faberžis, — bus darbo ir juoko — visko bus! Man jau nusibodo trintis čia kaip kanarėlei narvelyje. Ot, norisi išskėsti sparnus, pamatyti kai ką naujo, apsišviesti, kaip tas sakė, pelėsius aptrinti!

— Kai pastovėsi „su šautuvu“, tai prakaitas visus pelėsius nuplaus, — juokiasi Stasys.

— Ką ten su šautuvu — tik lepšiai, tinginiai ir simulantai stovi! Anava sugrižo Banys su Rupeikiu — nė vienos valandos nestovėję. Užtat, kad geri vyrai nestovi.

— Pažiūrėsim. Baikim alų — laikas bus namo. — Tomas skambteli į Stasio bokalą.

Atsisėda, pavarto laikraštį, vėl atsistoja, pereina per kambarį; prie durų perskaito porą sakinių iš ant sienos užklijuoto dienraščio ir vėl grįžta. Pastebi save veidrodyje; prieina arčiau, žiūri į pailgo veido jaunuolį: vienam šone susimetę tiršti plaukai, aukšta kakta su raukšlele tarpuakyje, smaila, virpančiom šnervėm nosis, suspaustos, siauros lūpos — svetimos ugnelės akių žvilgsnyje ir įtemptų raumenų mimikoje.

— Tai tu, Tomai, — be garso sujuda lūpos, — tu manei, kad Aldona tave myli ir kiekvieną su ja pra-

ŽYDAI IŠKILMINGAI IŠLYDI SAVO TAUTYBĖS NAUJOKUS

Žydų tarpe nuo senesnių laikų naujokų išleidimas į kariuomenę virsdavo gedulo diena. Raudėjo tėvai, išleidami savo vaikus į tolimus Rusijos kampus, verkėdavo ir naujokai, kuriems būdavo sunki našta tarnauti svetimiems.

Lietuvos Nepriklausomybei įsikūrus šis paprotys pradėjo nykti, ir dabar visiškai išnyko. Tai rodo ir tas faktas, kad dabartinei žydų naujokų laidai, prieš išeinant į kariuomenę, žydų visuomenė, žydų karių sąjungos iniciatyva, surengė net iškilmingas išleistuves. Žydų Karių Sąjungos didžiojoje patalpoje susirinko Kauno ir jo apylinkės naujokai-žydai, kuriems žydų karių sąjungos centro valdybos narys Padisonas ir tos sąjungos Kauno skyriaus pirmininkas ad. Zilgerkveitas pasakė atitinkamas kalbas, raginančias naujokus ištikimai, rūpestingai ir su meile tarnauti Lietuvos kariuomenėje. Jis pabrėžė, kad kiekvieno Lietuvos piliečio šventa pareiga — tarnauti savo tėvynėj — kariuomenėje. Kalbėtojais taip pat užakcentavo, kad mūsų kariuomenėje viešpatuoja lygybė, brolybė ir ten nedaroma skirtumų tarp tautybių. Jau dėl to susidaro ypatingas malonumas būti karių tarpe. Naujokams buvo suruošta bendra vakarienė, po kurios naujokai, pasikvietę savo pažįstamas, linksmai šoko ir įdomumu išklause specialų šia progą išleisto satyros laikraščelio.

Išleistuvės paliko kuo geriausią įspūdį ir baigėsi vėlai naktį.

leistą valandėlę rinkai kaip perlus ir dėjai sau į širdį. Dabar žinai, kad tai tik pigūs blizgučiai, dabar žinai...

— Žiūrėk, nesusidėk mieste su visokiom mergom, nepasilcisk dėl Dievo, — kalba motina, nešdama kopūstų dubenį.

— Tu tikėjai, — Tomas nesulaiko išsiliejančių pagiežos versmių, — kad ir jai šventi tie pabučiavimai ir nepagalvojai, kad tai tik žaismas, pramoga, vien juokai!...

— Valgyk, — sako motina. — Greitai išvažiuosi — gal ir sunku bus, pavargti teks.

— Koks ten sunkumas, — šaltai pasako. — Pasižiūri į rūpesčių išvagotą veidą, ramias, glostančias akis; pajunta gėdą ir norėtų apkabinti, išbučiuoti grubias rankas ir suvytusias lūpas.

— Nesirūpink, mama... — tyliai ištaria ir paima šaukštą.

Ateina brolis, atsisėda prie stalo; ant peties šiaudo nuolauža, o akyse žaidžia smagūs, nerūpestingi žiburėliai.

— Atsimenu, kai aš išvažiauvau, tai buvo toks jausmas, kaip vienam į nežinomą didelį mišką einant, o prieš grįžtant — netikėsi — atiduodi kuprinę, šautuvą ir ašaras ryji. Juokies, dainuoji, o širdis spardos kaip pagauta kregždė. Susigyveni žmogus — visi draugai, viskas taip artima, miela, sava ir staiga — viskam sudievu! Pamatysi. —

Pavakariu abu eina išleistuvėsna. Tarp jų yra juokas, galvoje lengvos ir paprastos mintys, o toluomoje besileidžianti saulė.

Valsčiaus salėje šūkauja orkestras, sukasi poros; visi klega kaip žvirbliai skiedryne, su kasdienine sermėga nusimetę rūpesčius — lengvi ir užsimirę. Yra Aldona ir Butautas, Siliūnas, Stasė, Gargždaitis... — daug Tomo pažįstamų. Jis su visais triukšmingai sveikinasi, juokiasi plačiai ir laisvai: juokas ir sąmojus nelaikomi užtvankų — liejasi, krinta ir klega kaip kalnų upokšniai.

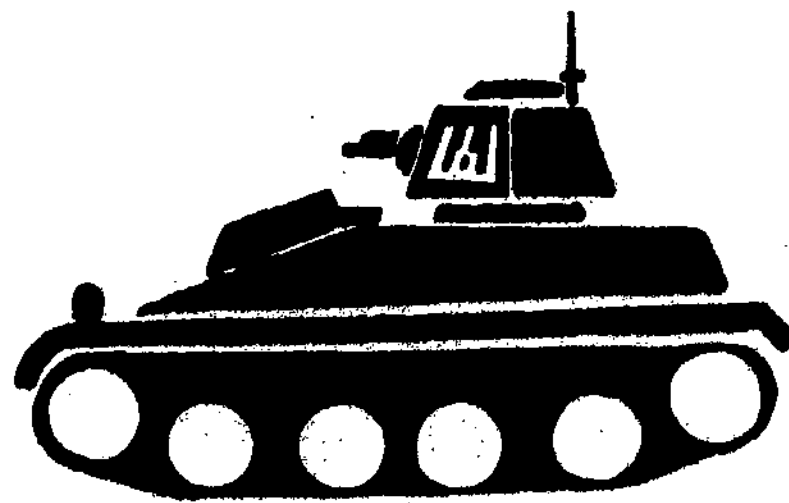
— A, labas, labutis, Aldona! Sveikinu, sveikinu. Daug daug laimės ir gražių mažučiu. Cha, cha, cha! — jis beveik nepastebi Butauto. Šaltai paspaudžia ranką ir nucina kvatodamas.

Prikandus lūpą Aldona mato, kaip jis juokauja su Sagaičio Stase ir išveda ją šokti. Sukasi, kaip vaiko paleistas „vilkiukas“; atmetęs galvą ir plačiai šypsodamasis skrenda per salę kaip sūkurys — nori viską paskandinti ir svaigti beprotiškam šokime. Ir taip šokis po šokio; nusišluosto prakaitą ir vėl griebia kitą mergaitę: suktinis, polka, kadrilius, valsas, vėl polka.

— Ne tu viena esi pasaulyje, Aldona, ne! — be žodžių šaukia jo visa esybė. — Yra ir daugiau mergaičių, gražių mergaičių, Aldona!

(Pabaiga kitame nr.)

J. Docius

Atsarga gėdos nedaro

(Žiūr. „Kario“ Nr. 44)

Kariuomenės žygį į manevrus, mėlynųjų su raudonaisiais kautynes, kelią atgal gėlėmis nuklotą, sutikimo vartais papuoštą, visuomenės vaišes — daugelis jau aprašė. Visa tai vėl kartoti būtų netikslu ir nuobodu, tačiau nieks nepaminėjo, kaip mūsų atsarginiams sekės, kas jiems pergyventi teko, kokių įspūdžių jie patyrė.

Su Zenkum pavyzdžiui buvo šitaip. Postovyje klausia žemaitis:

— Vo kur, tatá, žygiuojat?

— Žygiuju vienas; teta apie Daugus gyvena.

— Kur einat, klausiu?

— Iš Šiluvos į Blagovieščenską traukiam.

— Juokus kreti, kareivėli! Į Varnių pusę eidamas ten nepakliūsi.

— Nepyk, dėde; kareiviui negalima ir netinka pasakoti kur einame, ką veiksime. O gal raudonasis esi? Einame ir tiek, kol surasime priešą.

Kitur per postovio viešnage vaišingas žemaitis ėmė klausinėti.

— Atrodo, kad čia visas jūsų pulkas atžygiavęs.

— Nežinau, dėde, kiek. Mat, esu pirmoje kuopoje, žygiuojant savo kuopą ir tematau, o žvalgytis žygio metu į užpakalį — nėra laiko.

— Galėjai matyti, kiek iš vietos pajudėjo.

— Tamsu buvo, tai ir nepastebėjau.

Dėdė žemaitis daugiau neklausinėjo. Matė, kad jo smalsumas nebus patenkintas.

Su moterimis buvo kiek kitaip. Jos smalsesnės ir traškesnės pradėjus kalbą; tačiau jos kita linkme kreipdavo pašnekėsį.

— Kaip jūs išvargę ir pailsę, kareivėliai, matyt, daug šiandien keliavote!

— Per naktį, tetule, ėjome, bet kiek nužygiavome kelio — tamsoje kilometrinių stulpų nemačius — sunku pasakyti.

— O iš kurios vietos pradėjote žygį?

— Neatsimenu, tetule. Stovėjome pas ūkininką, tačiau su juo neteko susipažinti, o kaimo vardas taip ir išėjo iš galvos.

— Vis galite nujauti, kiek padarėte kelio.

— Ką čia nujausi naktį. Ėjome po truputį ilsėdamiesi ir viskas.

— O dabar ilgai ilsėsitės?

— Tą tai mūsų vadas gerai žino; jis tikrai jums pasakytų.

— Sunki, matyt, jūsų ta kuprinė. Prikrauta visko ir, be to, dar apsikabinėję visokiais padargais. Kam visa to ir reikia?

— Viskas reikalinga, tetule; beveik visą pėstininko turtą nešamės. Kuprinė mūsų patalas, sveikata ir maisto juodai dienai, jei kada virtuvė negalėtų mums jo pagaminti. Kiti padargai, anot jūsų, taip pat būtini. Koks gi kareivis būtų be ginklo ir šaudmenų; be durtuvo, be dujokaukės ir kaštuvėlio!

— Tik jau jūsų ta geležinė kepurė visai nereikalinga; ir dar tokia sunki nešioti.

— Kiek sunkesnė už skrybėlę. Bet kovos lauke reikia ir jos.

Jei kareivio galva būtų tik puodyne, tada nereiktų jos saugoti; bet ir gyvenime, o juo labiau kovos

lauke, daugiausia brangi galva, negu kójos ar rankos, nes ji sprendžia ir įsako rankoms šaudyti, kojoms eiti.

Palinguodavo galva tetulė, kita ašarą nubraudavo nuo veido ir trumpam laikui iš kambario dingusi, pasirodydavo pieno puodyne ar lašinių bryzu.

— Valgykit. Ir mano sūnus Tauragėje tarnauja. Gal ir jis šiandien kur nors po žygio stovyklauja.

— Dėkui, tetule. Jei visos motinos tokios geros būtų, tai tikrai ir jūsų sūnui šiandien nuovargis su trumpėtu. Žinote, kada pažygiuojate gerą gabalą, sustoji pailsėti ir pamatai, kad žmonės tave maloniai priima, greit užmiršti nueito kelio tolį. Nebūtinai kareiviui vaišės — lašiniai ir pienas — jam ir motiniškas, malonus, geras žodis daug reiškia.

O jūsų, tetule, sūnų sutikęs, paimsiu į nelaisvę ir pasakysiu jam, kokia gera jo motutė.

— Jis nepasiduos! Toks ūmus ir smarkus. Su tėvu kartais susirepčiuoja, daugiausia dėl ūkiškųjų naujovių. Sūnus linkęs naujoviškai tvarkytis, o tėvas prie senovės. Dažnai man reikia juodu sutaisyti.

— O dukterų, tetule, ar neturi? — klausia Zenkus.

— Kur neturėsi. Yra dvi, tik kad jos prie svetimų žmonių nedrąsios, o čia tiek vyrų — pilna pirkia, lyg talka per rugiapiūtę.

— Nieko, tetule; nesame gi mes koki atėjūnai, svetimieji; esame juk to pačio krašto žmonės, tik iš kitur atvykę žemaitijon pasižvalgyti.

— Aš taip ir sakau, tik žinote — jaunas moteriškas — nedrąsus ir tiek.

— Lietuvė ir moteris turi būti drąsi. Vyrų pas mus nėra per daug. Neapsimoka moterims to senoviško nedrąsumo laikytis.

— Onut, atnešk obuolių mūsų svečiams. Tik parink tų rusvų miškingųjų, — pravėrusi duris šaukė dukteriai motina.

Tuo metu Zenkus su šakočium bakst, bakst alkūnėmis ir šypsos. „Kad gi tu vedęs“ — tylomis sako šakočius Zenkui. „Ar tai ant kaktos parašyta“, — atsikerta Zenkus.

Baigiant pusryčių kavą su pienu, pasirodė žemaitijos dukra su obuoliais. Išraudusi, žydingi, kaip bijūnas. Padėjo ant stalo obuolių rėtį ir vėl žada eiti.

— Palauk, neik, jaunoji mergele, pavaišink, padalink mums obuoliukus, kitaip arba mes neišdrįsime siekti, arba susipešime besidalydami, — pradėjo paukščiu čiulbėti šakočius. — Nusišypsok, pažiūrėk, tark nors vieną žodelį.

— Prašom. Imkite. Mokėsite pasidalyti ir patys.

— Ruoštis žygin, tuojau išvykstame, — įsmukęs kambarin pranešė būrininkas.

— Štai tau! Vos spėjo pusryčius suvalgyti ir vėl žygin, — apgailestavo tetulė, dalydama obuolius.

Susitvarkius, visų vardu padėkojo tetulei už vaišes Klungys, atsisveikino už visus ir buvę svečiai išsirikavo kieme. Per langus stebėjo du besišypsanti veidai; geroji tetulė, sakytum visų kareivių motina, ašarą braukė.

Iš vieniemių rinkosi voros ant kelio, tvarkėsi, ilgėjo, pagaliau vieškeliu nutyso ir dingo iš akių. Tą dieną buvo paskutinis žygis prieš link. Vakare skirs-

Didžioji „Kario“ talka

1937 m. „Kario“ talkininkai

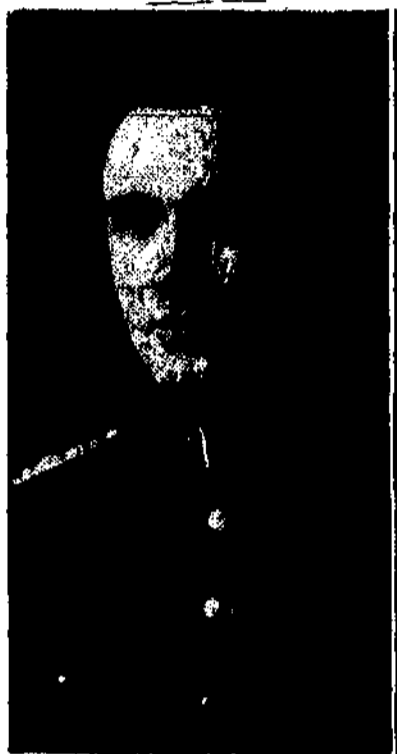
Laikas greit slenka. Rodos, taip neseniai kilnių užsimojimų „Kario“ talkininkai ryžtingai ėmėsi darbo kuo daugiausia savo dalyje bei apylinkėje išplatinti savo mylimo laikraščio „Kario“, kuo daugiausia paskleisti karinių minčių mūsų visuomenės tarpe, o štai, žiūrime, tie patys rūpesčiai, tie patys užsimojimai mus

(114 pren.), 6 p. p. puska. Julius Kavaliauskas (106 pren.), 1 art. p. Aug. Stankevičius (105 pren.), 1 gus. p. puska. Bronius Pranckevičius (103 pren.).

Nuo 70 iki 100 pren. surinko: 4 p. p. puska. Antanas Makarskas, 6 p. p. virš. Urbuševičius, 7 p. p. puska. A. Grigalavičius, 9 p. p. puska. Nikodemas Prišmantas,

Kpt. Lastauskas

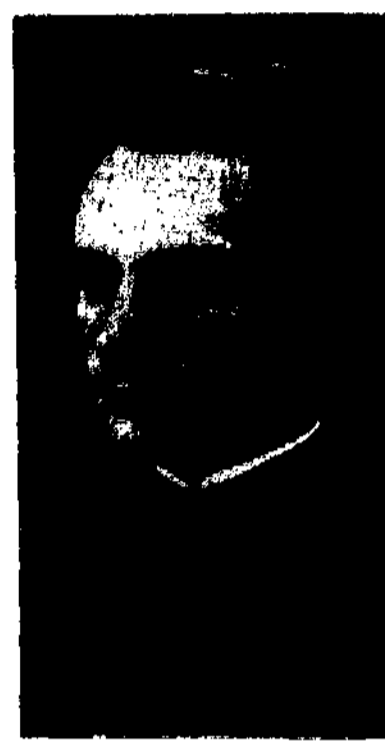
Ltn. Petrėnas

Ltn. Krikščikas

Ltn. Grabažis

Virš. Traškevičius

kvieste kviečia ir į 1938 metų spaudos, karinės minties skleidimo darbą. Nė nepajuntame, kaip užvertus vieną darbo vagą, jau laikas antrąją versti.

Pradėdami 1938 metų darbo vagą versti, pravartu žvilgtinti į 1937 m. gerų norų, kilnių užsimojimų savojo laikraščio „Kario“ talkininkus, kurių dėka nemaža karinės minties, spaudos žodžiu pareikštos, paplito mūsų visuomenėje po įvairius Lietuvos kampus. Tų talkininkų eilėse matome įvairių asmenų: karininkų, puskarininkų, atsarginių ir kitokių, be to, ir įstaigų. Iš ponų karininkų 1937 m. mielai talkininkavo, platindami „Kari“: kpt. Lastauskas, kpt. Vygantas, ltn. Grabažis, ltn. Ambražiūnas, ltn. Krikščikas, ltn. Petrėnas, ltn. Giedrikas, ltn. Gudelevičius, j. ltn. Mironas, j. ltn. Stanislovavičius, be to, 1 pėst. pulko štabas, 7 pėst. ūkio dalis ir 1 art. sandėlių kuopa.

Iš viršilų ir puskarininkų 1937 m. „Kario“ talkininkais buvo šie: 6 p. pulko j. puska. Mačiūnas (surinkęs 393 prenumeratas), „priešlėktuvinės apsaugos rinktinės puska. J. Mažrimas (242) pren.), 2 inž. bat. virš. Mykolas Kižys (178 pren.), ryšių bat. puska. Jonas Zinka (173 pren.), 4 p. pulko puska. M. Antaniškis (140 pren.), karo policijos mokyklos puska. Z. Gerulaitis (140 pren.), ryšių bat. puska. Stasenis (136 pren.), 7 p. pulko puska. Jonas Pečkauskas (122 pren.), 3 p. p. puska. Sakalauskas (118 pren.), 9 p. p. puska. J. Urbanavičius (117 pren.), 8 p. p. puska. St. Šimkus

tėsi laukuose, kasėsi žemėn, rengėsi su aušra pasveikinti priešą šautuvų šūviais, kulkosvaidžių kalba. Artilerininkai atsuko pabūklų gerkles, pionieriai puošė apkasus spyglių viela, ryšininkai vedžiojo metalinius nervus. Ruoša žadėjo kovą, kokios dar niekad ten nematė Žemaičių žemė.

(B. d.)

Jodauga

2 ulonų p. j. puska. Antanas Patašius, 1 inž. bat. puska. Paulauskas, karo aviacijos puska. Radžiūnas.

Nuo 50 iki 70 prenumeratų: 2 p. p. puska. Juozas Dosinas, 3 p. p. puska. Antanas Čibirka, 3 p. p. puska. Viktoras Lukoševičius, 3 p. p. j. puska. Petras Sadckas, 6 p. p. virš. Stasys Traškevičius, 7 p. p. puska. Juozas Aleškevičius, 7 p. p. san. puska. Mečius Grinius, 8 p. p. puska. Juozas Karnuševičius, 9 p. p. virš. Petrauskas, 1 gus. p. j. puska. Pranas Gauras, 1 art. p. virš. Lapšys, I pėst. div. št. virš. Dambrauskas, I p. div. št. j. puska. Kalvelis, karo laivo „Prezidentas Smetona“ j. puska. Julius Jagminas, karo mokyklos j. puska. Rom. Cibulskis.

Nuo 30 iki 50 prenumeratų: 4 p. p. puska. Kalpokas, 4 p. p. j. puska. Vidugiris, 6 p. p. virš. Leknickas, 7 p. p. virš. Golekas, 8 p. p. puska. J. Kasmauskas, 9 p. p. j. puska. Paškevičius, 1 gus. p. j. puska. Petras Valiušaitis, 1 gus. p. j. puska. Jonas Šateika, 2 ul. p. san. j. puska. Endriukaitis, 2 ul. p. Jonas Kaladauskas, 3 art. p. puska. M. Riauka, 4 art. p. puska. Samulevičius, 4 art. p. puska. Naujokas, 1 inž. bat. puska. Žemelis, 2 inž. bat. j. puska. Mykolas Blazarėnas, III pėst. div. št. j. puska. Rindza, karo aviacijos puska. Paltarokas.

Iki 30 prenumeratų: 1 p. p. j. puska. Sagaitis, 1 p. p. puska. Zaltauskas, 4 p. p. j. puska. Manionis, 5 p. p. puska. Kazinauskas, 5 p. p. j. puska. Juozas Gurčius, 5 p. p. j. puska. Karpavičius, 7 p. p. virš. Klimas, 7 p. p. puska. Zabielius, 7 p. p. puska. Vaitekūnas, 8 p. p. puska. Savickas, 8 p. p. j. puska. Varkalys, 2 ul. p. virš. Načajus, 2 u. p. virš. Meliukėtis, 2 ul. p. puska. Alfonsas Verbauskas, 2 art. p. virš. Jonas Ašmena, 3 art. p. virš. Kaklauskas, 3 art. p. puska. Bakšys, 2 inž. b. puska. Juozas Šereiva, II pėst. div. št. Marcinkevičius, III p. div. št. virš. Ign. Valsiūnas ir virš. Kotleris, karo mokyklos virš. Rimkūnas, karo aviacijos virš. St. Čepulis, karv. rinkt. puska. A. Balsys, Gaižiūnų polig. k-ros

pusk. Ceslikauskas, auto rinkt. j. pusk. Jankevičius, Ginklavimo valdybos ir artilerijos dirbtuvių A. Kalinavičius, transp. būrio virš. B. Ivaška, karo sanit. sand. Bliuvas, mokyt. K. Peleckas ir V. Venskauskas.

„Karys“, dėkodamas 1937 m. savo talkininkams, tikisi su jais susitikti ir kitų metų spaudos talkoje. Taip pat tikisi savo talkininkų eilėse pamatyti ir naujų jėgų, kurios tokiu pat užsidegimu ir ryžtingumu dirbtų tą nors ir sunkų, bet garbingą darbą.

Tiesa, spaudos platinimo darbas nėra iš lengvųjų. Jis reikalauja didelio ryžtumo, pasišventimo ir kantrumo. Tačiau jis dirbančiam teikia moralio pasitenkinimo, atsimerant, kad jo darbas prisideda prie mūsų spaudos plitimo, skaitančios visuomenės eilių didinimo, spindulys po spindulio nešimo šviesos ir kultūros į mūsų kaimą ir miestą, krašto saugumo ir patriotinės minties ugdymo mūsų tautoje. O juk viso to dar mums nemaža reikia ir jo niekad nebus per daug. Spaudos platinimo darbas pas mus yra įgijęs idėjinio darbo teisės. Knygnešiai tos garbės kelius pramynė ir jį paliko ateičiai savo palikuonims dirbti; nors ir kitose sąlygose, lengvesnėse ir laisvose, tačiau vis dėlto reika-

dakcijai ir administracijai, tiek ir platintojams. Paskutiniams prenumeratoriams dažnai pritrūksta pirmųjų numerių ir duodamo priedo — sieninio karių kalendoriaus. Prenumeratoriai, ypačiai tie, kurie visų metų komplektus nori įsirišti, būtinai reikalauja. O iš kur, pritrūkęs, juos paimsi? Tenka patirti nemalonumų, o iš anksto patirti, kiek atsiras prenumeratorių, kada jie plaukia iki vasario mėn. pabaigos, sunku. Tad būtų geriau, kad iki Naujų Metų būtų labiau išplėstas platinimo darbas.

Platintojams ir prenumeratoriams tos pats sąlygos, kaip ir anksčiau. Galima taip pat ir dalimis išsimokėti. Metams „Karys“ puskarininkiams ir kareiviams, vis tiek pat — sau arba namiškiams išrašytų, kainuoja 5 litus, karininkams ir visiems kitiems 6 litai.

Prenumeratorių sąrašas sudarant reiktų atidžiai be klaidų užrašinėti adresus. Šiais metais pasitaikė daug klaidingų adresų ir todėl daugelis tokių kai kurių „Kario“ numerių negavo. Sąrašus sudarant reiktų maždaug taip juos surašyti: 1) eilės numeris, 2) pavardė, vardas (kam turi būti siunčiamas laikraštis), 3) kaimas, apskritis, 4) artimiausias paštas (iš kurio

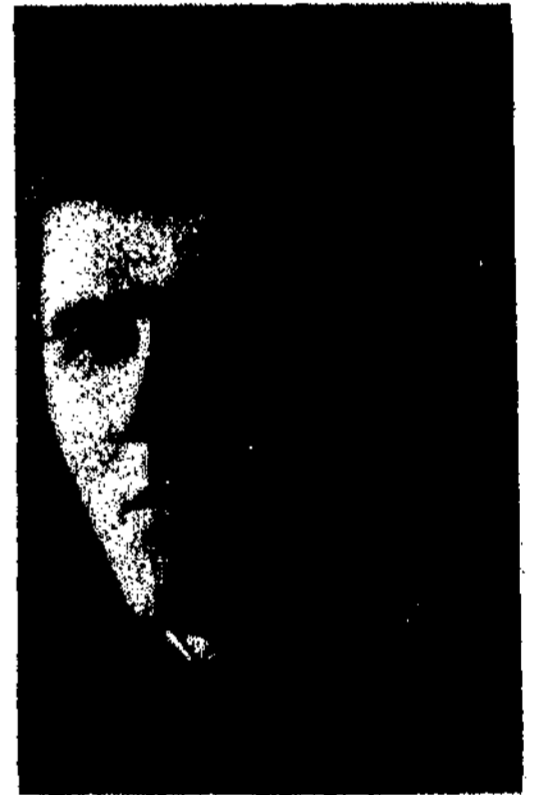
Pusk. M. Grinius

Pusk. Grigalavičius

Pusk. Paulauskas

Pusk. Prišmantas

laujančiose atsidėjimo, ryžtumo ir meilės tam darbui. Tą darbą supras tik tas, kuris jį dirba.

Spaudos talkos darbas 1938 metams jau prasidėjo. Į tą darbo talką ir „Karys“ kviečia savo senosius ir naujuosius talkininkus. Jau laikas jį pradėti. Daug našesnis darbas iš anksto pradedamas, nesivėluojant. Praktika parodė, kad darbas dažnai užsitraukia ir iki vasario mėn. pabaigos. Bet su vėlai gautomis prenumeratomis dažnai pasitaiko nemalonumų tiek re-

gauna laiškus ir laikraščius), 5) kuriam laikui išrašoma (metams ir t. t.). Be to, kas norėtų, gali pažymėti ir kas išrašo, nors administracijai tai svarbos nesudaro, kada platintojai patys surenka pinigų ir su administracija atsiskaito. Tai, žinoma, būtina žinoti tik patiems platintojams.

Nuo šio numerio pradedame dėti atvaizdus tų 1937 metų „Kario“ talkininkų, kurie šiais metais aktingiau buvo prisidėję prie „Kario“ platinimo darbo.

MANO MYLIMASIS

Paklausykit, draugės,
Paklausykit, sesės,
Į dragūnus eina
Mano mylimasis.
Komendantas Jurgi
Prie visų pagyrė:
Mums tokių tik reikia
Į dragūnus vyrų!
O pamilo, šelmis,
Už geltoną kasą...
Bus šaunus dragūnas

Mano mylimasis!
Gaus jis rista žirga,
Pentinus prie batų.
Susilauksim vyčio
Po pusantrų metų.
Ramunėlėm būrėm,
Braidėm šaltą rasą.
Bus puikus dragūnas
Mano mylimasis!
Pūski, Simai, dūšia,
Iš širdies klarnetą! —

Nėra kito tokio
Ant šio margo svieto!
Sako, laimės gėlė
Mes paskui surasim...
Griš namo su laipsniu
Mano mylimasis!
Uždainuokim, draugės,
Bernazėliams lylia,
Kad širdim pražydom,
Kad kareivį mylim.
S. L-s

Mūsų mažieji broliai tolimoje Pietų Amerikoje

Nėra pasauly kampelio, kur nebūtų mūsų brolio — lietuvio. Išgirdęs jo balsą, tuoj supranti teisingą Adomo Mickevičiaus pasakymą, kad tik tas supranta tėvynės meilę, kas jos neteko. Lietuva jų taip pat neužmiršta, steigia jiems lietuviškas mokyklas, siunčia knygas. Bet ne visus gali pasiekti balsas iš tėvynės, nes mūsų brolių visur yra: ir milžiniškose Brazilijos džiunglėse, ir Azijos beribėse, tolimojoje Australijoje ir kitur. Brazilijoje, Argentinoje, Urugvajuje ir kitose Pietų Amerikos Valstybėse lietuvių yra daugiau ir čia jie turi savo mokyklas, leidžia laikraščius.

Brazilijoje, San Paulo mieste leidžiamas mažiesiems laikraštėlis „Mažųjų Pasaulis“, redaguojamas mokytojo S. Bakšio. Štai prieš akis turime vieną jo numerį. Kiek daug tėvynės meilės tų mūsų tėvynės brolių jausmuose! Štai Gediminas varguolis dainuoja:

Myliau Lietuvą Tėvynę
Ir senuosius tėvelius!
Myliau mūs namelį seną,
Balto sodo takelius! —

Prieš mane žydėjo pievos,
Laimė iš kviečių dirvos,
O dabar aš tik svajoju
Žydrą dangų Lietuvos.

Tyliai snaudė mūs sodyba,
Snigo obelys žiedais,
Kada maldos gegužinės
Supo sielą vakarais...

Pasiilgo mano akys
Vyšnių sodo ir laukų,
Kur mauroja žalos karvės
Tarp baltų žąsų pulkų.

Mama pasakas man sekė
Apie sakalus, arus,
Bet nesakė, nekalbėjo,
kad likimas toks žiaurus.

Tenai prakaitas artojo
Žydi varpomis rugių...
Lietuva, Tėvyne mūsų,
Nėr pasauly Tau lygių!

Myliau aš tą šventą žemę,
Jos sidabro upelius! —
Myliau Lietuvą Tėvynę!
Myliau savo tėvelius!

Nesidžiaugia mūsų broliai ir tų kraštų amžinąja vasara, nes tas pats Vargonis kitur dainuoja:

Nemyliu aš šiltos žiemos be sniego:
Tokia žiema — nei šis nei tas.
Aš Lietuvoj taip čiuzinėti mėgau.
Turėjau aš ir rogutes.

Oho, kaip leisdavomės nuo kalnelio!
Net vėjas švilpė pro ausis!
Išvirsdavom, suklimpė ligi kelių
Linksmi mes braidėm po pusnis.

Paskui pavasaris su žiedų jūra
Ateina po šaltos žiemos.
O čia žiemos metu laukai tiktai paniūra,
Lyg nukankinti šilumos...

Štai vėl 12 metų Marytės Kruopytės, niekuomet nemačiusios Lietuvos nei lietuvių, gyvenančios tolimaliam Brazilijos Matto Grosso (Didžiųjų miškų) estada, „Mažųjų Pasauliui“ rašyto laiško ištraukos: „Šiandien mano tėvelis su kamaradais (samdiniais) grįžo iš Matto Grosso sostinės Cuyaba, kur buvo nuvaręs karves parduoti ir grįždamas, be kitų lauktuvių, parvežė „Mažųjų Pasauliui“. Sako tėvelis netikėtai sutikęs kažin kokią kitą lietuvį, su juo išsinekę ir tas jam papasakojęs, kad Sao Paulo mieste esą labai daug lietuvių, leidžia lietuviškus laikraščius, turį visokių lietuviškų

knygų ir leidžia mažutį laikraštį vaikams. Parodęs tą puikų laikraštuką, o mano tėvelis ėmęs prašyti ir išprašęs. Dabar aš nieko daugiau nebeneriu žinoti, jau kelintą kartą iš naujo skaitau „Mažųjų Pasauli“ ir vis galvoju apie Sao Paulo lietuvius ir jų knygas...

Mes gyvename 30 mylių nuo Livramento miesto, Matto Grosso estade. Į visas puses, kur tik akys užmato, tęsiasi didelios lygios ganyklos. Nežinau kaip toli vienoj pusėj matyt kalnai, o į pietus, kaip tėvelis ir kamaradai pasakoja, esančios baisiausios balos, liūnai. Tose balose esą begalinė daugybė gyvačių, krokodilų ir kitų baisybių. Savo didelėse ganyklose mes turime daug karvių...

Mano tėvelis yra jau senokas, sakosi jau senai iš Lietuvos atvykęs. Jis atsivežė iš Lietuvos vieną didelę knygą, kurioj surašytas kalendorius, poteriai ir kitokios maldos. Tą knygą mes dar tebeturime ir iš jos mane mamytė išmokė skaityti. Mano mamytė buvo labai sena ir pernai mirė. Turiu tris brolius, kurie su tėveliu ir kamaradais dieną ir naktį raiti gano karves. Turėjau vieną vyresnę seserį, bet ji pernai ištekėjo ir išvažiavo su savo vyru kažin kur labai toli. Mūsų dideliuose namuose beveik visados esu aš viena našlaitė Marytė, dvylikos metų. Dar gerai, kad namie lieka keli dideli šunys. Dar turiu šautuvą su dviem vamzdžiais ir visados prie šono diržu prisirišusi nešiojuos didelį revolverį...

Nors labai nedirštu prašyti, bet labai prašau Jūsų, gerbiamas Pone Redaktoriau, nepagailėti žygio ir atsiųsti man kitą „Mažųjų Pasaulio“ numerį ir dar, gal kokią mažytę knygelę nors ligi Cuyaba miesto (Hotel Central). Kaip tėveliui ar broliams pasitaikys ten nuvykti, jie man parveš ir jums pasiųs pinigų. Kad aš turėčiau bent kelias tokias gražias knygeles, tai būtų linksmiau man gyventi...

Štai kokioj vienuoj yra gyvenančių mūsų užjūrio mažučiu ir kaip jie ilgisi spausdinto lietuviško žodžio! Jų tėvynės meilė yra tikra ir didelė.

B. Juškys

Užaugęs ir aš būsiu šaunus raitininkas!

Kur jaunos dienos bėga

Išėjęs į gimnazijos koridorių senis sargas senu, kaip ir pati gimnazija, skambučiu skambina paskutinei pamokai. Jo ranka pamažu linguoja, o tarp jo pirštų pakibęs varinis skambutis pasidaro gyvas, jo balsas kiaurai pereina per visas klases, išklysta į kiemą, girdisi net gatvėje, tokiu ilgu, vienodu balsu paragina kiekvieną mokinį paskubėti į klasę.

Septintokai delsiamai slampinėja karidorium.

— Na, greičiau į klases! — paragina sargas.

— Nebėda, dėduli. Mums dabar karinis rengimas.

Ar tu, dėduli, buvai kada nors kareivis? Gal fronte buvai? Ką? — būriu apsistoję septintokai pradeda klausinėti tą seną, maloniai besišypsančiu veidu senį sargą, kuris gal jau pats neatsimena, kada įstojo saugoti šitos gimnazijos rūmus ir skambinti pamokos pradžia ir pabaigai.

— Buvau... Seniai tas buvo, — numoja ranka sargas ir dar kartą smarkiai krestelėjęs skambutį rengiasi eiti į savo kambarėlį.

— Tai ką, dėduli, mums nepapasakosi, — vėl pri-mena gimnazistai.

— Mano laikais taip nebuvo. Atsimenu, kai dar buvau jaunesnis, tik gavęs šitoje gimnazijoje vietą, pradėjau eiti sargo pareigas. Tada šita gimnazija buvo rusų mokytojai rusai, o mokiniai daugiausia lietuviai. Dideli vyrai buvo. Kiti jau ūsus augindavo...

— O karinis parengimas taip pat buvo? — netyčia vienas paklausė.

— Nebuvo.

— Tai mat, dabar geriau, tiesa?

— Žinoma... Man pačiam kaip malonu pasižiūrėti, kada jūs išsirikiuojate, eidami koja kojon sutraukiate dainą. Tada ir pats lyg atjaunėju, prisimenu tas dienas, kada tvirtu žingsniu žingsniavau... Gaila... Ne mano tėvynei buvo skirti tie žingsniai, ne lietuviai karininkai mane mokė... Jums kas kita. Jūs žinote, kam mokotės, žinote, kad savam krašte gyvenate, o mokytojai į jus lietuviškai kalba... Bet užteks, eikite į klasę. Tuoj pas jus ateis instruktorius.

Sargas apsisuka ir žengia į savo kambarėlį. Gimnazistai skuba į klasę.

Klasėje ant pryšakinės sienos kabo kryžius, viršuje jo — Vytis. Galingai pakėlęs kardą, raitininkas skriste skrenda. Jo akys įsmeigtos platybėn; jis nebėja pavojų, pasiryžęs ginti savo tėvynę, drauge skatindamas kitus neatsilikti, kovoti. Koks gražus herbas!

Instruktorius klasėje. Šiandien jis pasakoja kario pareigas, kurias jam uždeda pati tėvynė, kurias jis pats iškilminga priesaika pasižada šventai pildyti.

Prieš instruktorių būrys jaunuolių. Jų akys gaudyte gauda kiekvieną žodį, jų krūtinėse liepsnoja kaitri ugnis. Tai jie! Jie netrukus bus kariai. Laimingi kariai, anot sargo, nedirbs svetimųjų naudai, bet sau. Jie saugos savo laisvę, viską saugos.

Nuo sienos bežiūrys Nukryžiuotasis tartum laimina juos. Juk ir jis mylėjo savo tautą.

Pamoka pasibaigia. Koridoriuje vėl pasigirsta pažįstamas skambučio garsas; klasėje skardus — stok! ramiai!

Netrukus mokiniai skuba namo. Tik kalbos einančiųjų girdėti, jų atskiri žodžiai dar lyg sugrižta į gimnazijos kiemą, kur pro langą akimis juos kasdien palydi sargas, džiaugdamasis naujais laikais. J. A.

II-oji Lietuvos skautų tautinė - jubiliejinė stovykla 1938 m.

1938 metais minint Lietuvos nepriklausomybės 20 metų sukaktį, Lietuvos skautų sąjunga taip pat švenčia savo 20 metų jubiliejų. Šio jubiliejaus proga A. Panemunė, Dr. J. Basanavičiaus parke, liepos mėn. nuo 8 ligi 18 dienai rengiama II-ji Lietuvos skautų tautinė stovykla. Į stovyklą pakviestas užsienių skautų organizacijos ir užsienių lietuviai skautai. Šioje stovykloje stovyklauskautai, jaunieji skautai, skautai vyčiai ir jūrų skautai. Stovykla bus paskirstyta atitinkamais rajonais.

Jau nuo š. m. pavasario yra sudaryta stovyklos vadovybė, kuri rūpinasi stovyklai pasirengimu, programa ir kt. Stovyklos vadovybę sudaro: vyr. sktn. plk. M. Kalmantas — viršininkas, vyr. sktn. mjr. Vs. Šenbergas — viršininko pavaduotojas, vyr. sktn. K. Laucius — užsienio dalies vedėjas, int. mjr. Milaševičius — ūkio viršininkas, vizitatorius Papečkys — propagandos dalies vedėjas, sktn. V. Čepas — programos dalies vedėjas, sktn. lt. Matonis — transporto viršininkas, vyr. sktn. kpt. gyd. J. Kazakevičius — sanitarijos viršininkas, inž. j. lt. I. Jonaitis — statybos inspektorius ir sktn. V. Kizlaitis — sekretorius.

Stovyklos vadovybė rūpinasi, kad šioje stovykloje skautai galėtų parodyti visuomenei bent dalį to darbo, kurį dirbo per ištisą 20-tį metų. Antra vertus, taip pat norima sudaryti sąlygas ir visuomenei, kad ji turėtų progos pažinti skautų veikimą ir jų darbo tikslus bei priemones.

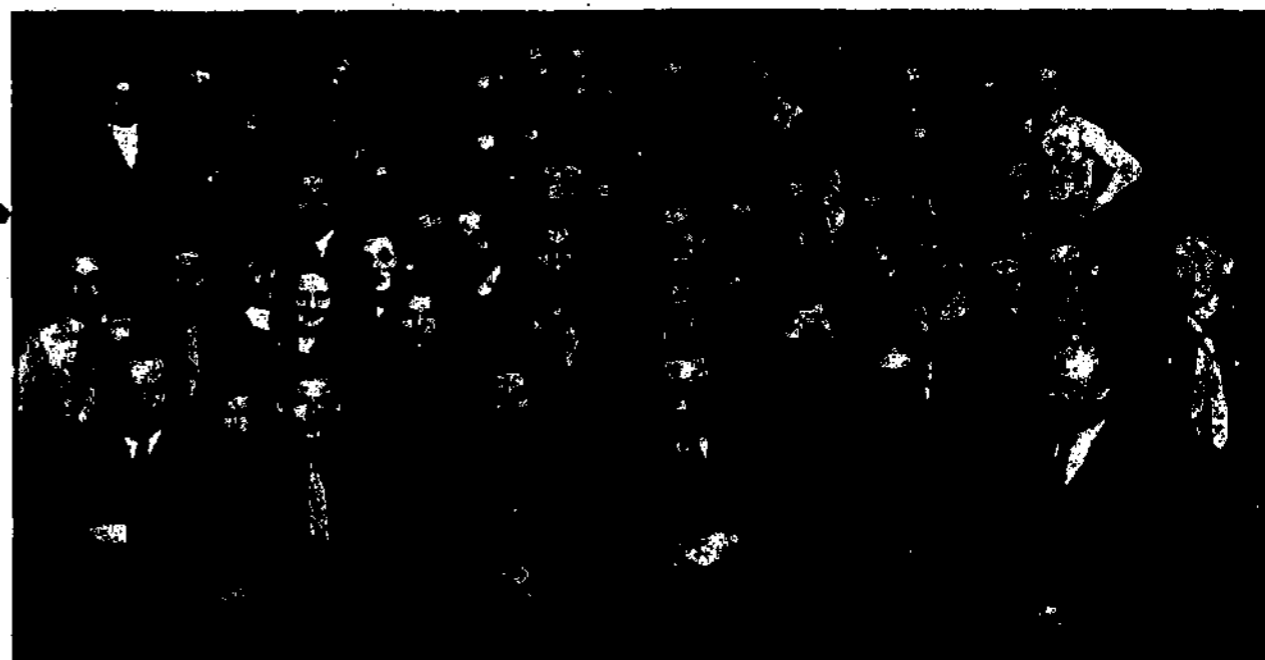
Visas stovyklos darbas bus sutvarkytas varžybių sistema, kur dalyvaus visi stovyklaujantieji skautų vienetai ar jų atstovai. Skautams numatytos varžybos — 1) stovyklos įrengimas, 2) skautiška pionerija, 3) pirmoji pagalba, 4) telefonas ir telegrafas, 5) palapinių statymas, 6) signalizacija, 7) šaudymas (skautams vyčiams) ir kt. Be skautiškų varžybių dar bus sporto šventė, kurioje bus: 1) skautų Šefo pasveikinimas ir 2) Gedimino bokštas (šiuos punktus vykdys visi stovyklaujantieji skautai, 3) krepšinis, 4) orasvydis, 5) kvadratas, 6) lengvoji atletika, 7) komiškos lenktynės, 8) lėktuvų modelių ir aitvarų laidymas, 9) lėktuvų ataka (pirmoji pagalba oro puolimo metu) ir kt. Jūrų skautams bus surengta speciali vandens sporto šventė, kurioje bus: 1) įvairaus stiliaus plaukimo lenktynės, 2) šuoliai į vandenį, 3) dviviečių baidarių lenktynės, 4) akademinė valčių lenktynės, 5) būriavimas, 6) baidarių komiškos rungtynės ir kt.

Stovyklos metu vakarais pačioje stovykloje bus surengti laužai. Per visą stovyklos laiką bus keturi dideli specialūs laužai, būtent: pirmasis laužas skiriamas tėviškei, antrasis — Nemuno laužas, trečiasis — meno laužas ir ketvirtasis (paskutinis) — sukaktuvių laužas. Be didžiųjų laužų bus rajonų laužai. Taip pat numatytas surengti specialus Baltijos laužas, kuris bus lig Baltijos tautų (Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos) skautų šventė.

Pasibaigus stovyklai, visiems atvykusiems iš užsienio lietuviams skautams ir užsienių skautams bus surengtos ekskursijos po kraštą, kur bus parodyta gražiosios Lietuvos vietos.

Jau dabar yra išleisti taupymo ženklai ir knygelės, kurių pagalba skautai ligi stovyklai galės susitaupyti reikalingą stovyklai pinigų sumą. Tokiu būdu norima palengvinti ir patiems skautams ir jų tėvams, nes iš karto sumokėti stovyklos mokestį yra daug sunkiau, negu susitaupyti per ištisus metus po keliasdešimt centų.

Bendrai norima, kad ši skautų didžiulė stovykla artimai sutaptų su Lietuvos nepriklausomybės 20-ties metų sukakties minėjimu ir būtų visos Lietuvos skautų didžiulė šventė.

Kauno skautų ugniagesių d-vė 1937. X. 31 minėjo metinę įsisteigimo sukaktį

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

KARIUOMENĖS ŠTABO VIRŠININKAS IŠVYKO ATOSTOGŲ

Kariuomenės štabo viršininkas gen. št. plk. Černius spalį 27 d. išvyko dviem savaitėm atostogų. Jį pavaduoja Kar. št. II skyriaus viršininkas gen. št. plk. Dulksnys.

AŲA PLK. SVYLO MINĖJIMAS

Spalį 26 d. sukako metai laiko nuo 9 pulko vado plk. A. Svylo mirties. Įgulos kariai ir visuomenė šias metines paminėjo. 9 val. įgulos bažnyčioje pulko kapelionas atlikė pamaldas. Pamaldose dalyvavo visi įgulos karininkai ir puskarininkiai su šeimomis ir svarbesnieji visuomenės atstovai. Po pamaldų visi nuvyko į kapus, kur padėjo gyvų gėlių ant aŲa plk. Svylo kapo: 9 pulko karininkai, visuomenės atstovai ir pulko ponios. Netrukus ant velionies kapo išaugo gražus paminklas.

N-kas

3 DRAGŪNŲ „GELEŽINIO VILKO“ PULKAS

Spalį 30 d. iškilmingai prisakdinti jauni kareiviai. Kartu priėmė priesaiką ir teritorialiai dragūnai, kurie tą pat dieną paleisti į sąlygines atostogas. Pažymėtina, kad šių metų teritorialių dragūnų laida buvo daug gausingesnė už pernykštę.

Neseniai pulko salėje įrengtas garsinis kinas, į kurį atsilanko nemažas skaičius apylinkės gyventojų, nes bilietai gan pigūs: kareiviams 10 ct., o civiliams 30 ct.

Pusk. Garliauskas

7 PĖST. Ž. K. BUTEGEIDŽIO PULKAS

Spalį 25 d. 7 p. p. Ž. K. Butegeidžio ir artilerijos pulko vienos grupės jauni kareiviai prisiekė. Karius, priėmusius priesaiką ir pirmojo kario — eilinio laipsnio gavimo progą, sveikino 7 p. p. pulko vadas plk. Genys. Be to, artilerininkus, grįžus iš pamaldų, sveikino grupės vadas mjr. Steikūnas.

Gr. J. Bernotas

6 PĖST. P. K. MARGIO PULKAS

Išvažiudami namon kuopos atsarginiai iš gautos kareiviškos algos didžiąją jų dalį paaukojo Ginklų Fondui.

Virš. Leknickas

BAIGIAMAS STATYTI D.L.K. KĖSTUČIO PAMINKLAS PRIENŲ ĮGULOJE

Kaip anksčiau buvo pranešta, kad ant piedestalo pastatys 2,5 m D.L.K. Kėstučio stovylą. Šiomis dienomis ji jau baigiama. Men. Ausiejus surado būdą greitai ir gerai padaryti — visas lipdomas iš molio, o paskui nuo jo nuimtose gipsinėse formose atliedinama stovyla. Nuostabu, kad šis didžiulis molio gabalas meninko rankomis pavirto į švelnių formų ir gražių linijų D.L.K. Kėstučio stovylą. Visas L.D.K. Kėstutis vaizduojamas šarvuose. Užpakalyje kabas meškenos apsiaustas driekiasi lyg vėjo blaškomas. Kaire ranka atsirėmęs į skydą, dešiniąją — į kalaviją, žvelgia prašvitusiu veidu į toli. Ši imponuojanti jo išvaizda tiks atvirai panemunio ir užnemunio panoramai.

Stovylos atliediniu ir baigiama L.D.K. Kėstučio paminklo statyba Prienų įguloj. Š. m. lapkričio 7 d. bus šio paminklo atidengimas.

Koma

VARNIŲ ĮGULA

Nuo spalį 17 d. šachmatų turnyras eina pilnu tempu, nors apie tai buvau rašęs „Kario“ Nr. 44. Šachmatais yra didelis susidomėjimas ir vis atsiranda naujų žaidėjų. Varnių visuomenė gausiai lanko ir seka patį žaidimą, kurs vyksta puskarininkių ramovėje. Visi laukia turnyro pabaigos, nes kiekvienas nori žinoti kas bus Varnių įgulos ir apylinkės meisteris. Kol kas rezultatai tokie: pusk. Burlidas 23,5 taško, ltn. Jokubaitis 13,5 taško, pusk. Jonaitis 13,5 taško, pašto vald. Jablonskis 13,5 taško, Girininkas Rekašius 12,5 taško, advokatas Abromavičius 5,5 taško, p. Jaščemakis 16,5 taško, p. Rūta 15,5 taško ir viršila Ivanaukas 7,5 taško. Kitų rezultatai mažesni, bet padėtis gali pakitėti.

Mūšos šlaitas

ŠARVUOČIŲ RINKTINĖ

Šarv. rinkt. pradėtas 1938 metams „Kario“ platinimo darbo vėjus. Kitiems metams išsirašo „Kari“ visi rinktinės lkt. puskarininkiai ir kareiviai. Dauguma kareivių „Kari“ išsirašo namiškiams, nes patys, būdami kariai, pažindami karių gyvenimą ir spaudą, nori, kad ir jų namiškiai glaudžiau susigyventų su kariais, geriau pažintų karių gyvenimą ir pareigas. Pastebėta, kad „Karys“ kiekvienais metais, kaip kariuomenės taip ir visuomenės, yra daugiau mėglamas laikraštis.

PRIEŠLĒKTUVINĖS APSAUGOS RINKTINĖ

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės lkt. puskarininkiai per š. m. rugsėjo ir spalį mėnesius Jėsiom šaudykloje atliko daug įvairių mokomųjų, ypatingųjų ir sportinių šaudymo pratimų iš šautuvų ir pistoletų.

Ypatingųjų pratimų grupėje iš šautuvų geriausiai sąlygas įvykdė ir daugiausia taškų gavo j. p. Balčiūnas ir pusk. Šadelka.

7-se sportiniuose pratimuose iš šautuvų daugiausia taškų laimėjo pusk. Bucinskas, pusk. Špirauskas ir pusk. Jonaitis.

5-se sportiniuose pistoletų pratimuose (24 žied. ir krūtin. taik., įvairus laikas, 5 šūviai iš 20 m) geriausiai pataikė į figūrą ir daugiausia taškų surinko pusk. Špirauskas ir pusk. Bucinskas.

Mokomuose pratimuose (buvo trys) iš pistoletų geriausiai sušaudė pusk. Šlakaitis ir j. p. Narsutis.

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinėje atlikę pakartojimo pratimus atsarginiai, išvykdami namo, dauguma išduodamus sausus davinius paaukojo Ginklų Fondui. Jų bandra auka susidarė 169 lt. 25 ct.

Be to, pažymėtina, kad atsarginiai per visą pakartojimo laiką atidžiai domėjosi kiekvienu dalyku ir tikrai atsidėję dirbo, įgijo daug naujų žinių, kurių pirma dar neturėjo.

Pusk. Mažrimas

ŠIAULIŲ ARTILERININKAI CUKRAUS FABRIKE

Spalį 31 šiaulių artilerininkai aplankė pavėnčio cukraus fabriką. Nors trumpai teko susipažinti su pačiu fabriku. Po to esant dar laiko, teko susipažinti su netoli esančiu Kuršėnų miesteliu.

J. Bažinskas

SEREDŽIAUS ĮGULA

Šiomis dienomis gautas iš pulko radijo aparatas. Aparatas pastatytas įgulos budėtojo kambaryje, iš kur įjungiamas į garsikalbį, esamus kuopų klasėse, valgykloje, karininkų valgykloje ir ligoninės didžiojoje palatoj. Radijo programa daliniam transliuojama kasdieną nuo 17,30 min. iki 20,30 min., šventadieniais nuo 8 val. iki 9,30 min. Radiją paleidžia įgulos budėtojas.

S. p. Grigoras

Spalį 25—26 d. atliktas prizinis šaudymas. Kaip pernai taip ir šiais metais geriausiai šaudė 4 š. kuopa. Kuopoje geriausiai šaudė eil. Juozas Baziliauskas, išmušdamas 131 tašką (iš 144 galimų).

Eil. K-nas

Puskarininkiams laukinams įteikiami mokyklos baigimo pažymėjimai

RADVILIŠKIO ĮGULA

Atremontavus naujosios ramovės būstines, spalio 23 d. buvo sušauktas susirinkimas, kuriame nutarta pirkti baldų naujosios ramovės apstatymui, radijo aparatą ir kt. papuošalus. Tam darbui rūpintis yra išrinkta komisija, į kurią įeina, virš. Trinka, virš. Skalandis ir pusk. Petraitis. Įsigijus baldus, bus persikeliama į naujas būstines ir rengiamas ramovės atidarymas. Be to, susirinkime nutarta įvesti ir civ. tarnautojams nario mokestis.

Jaun. pusk. Namajūnas

NUOTRUPOS IŠ KARIŲ GYVENIMO

Atliekamu nuo tarnybos laiku kariuomenės dalyse leidžiama karių giminėms bei pažįstamiems atsilankyti. Būtų viskas gerai, jei iš besilankančiųjų tarpo vienas kitas nepasidarytų įkyriu nuolatiniu klientu. Kiekvieną dieną, jei tik bent kiek yra galimumo, toks svečias atsilanko.

Labai dažnas svečio lankymasis darosi įkyrus viršininkams ir tam kariui, pas kurį lankosi. Pasimatymui dažnai trukdo tarnybiniai reikalai ir kitos aplinkybės. Per tai susidaro nepatogumų, o kartais ir nemalonumų. Šiuo reikalu turėtų susitvarkyti patys kariai, prašydami svečius rečiau lankytis.

*

Kiekviena proga, pagal galimumą, viršininkai valdinius leidžia į miestą bei atostogų. Viršininkai daug dėmesio kreipia į kiekvieno kario asmeninius reikalus. Svarbesniam reikalui esant, karys daugiau ar mažiau paleidžiamas nuo tarnybinių pareigų — atostogų.

Yra visuomenės dalis, kuri tai nesupranta. Rašinėja laiškus kariuomenėje tarnaujantiems artimiesiems, ragindami juos prašyti, kad paleistų. Nepasisekus arba kartais ir tiesiog be šito bandymo, tokio kario artimieji rašo prašymus ar asmeniškai kreipiasi į aukštus viršininkus, kurdami svarbius reikalus, kad būtų paleistas toks ir toks kareivis, nekreipdami dėmesio ar galima.

Pasitaiko, kad kareivio artimesnieji viršininkai nieko nežino, o jis, gavęs iš štabo atostogų liudijimą, išvažiuoja. Paklausus į ką valdinyš kreipėsi atostogų reikalu, koki priežastis, trumpai atsako — nieko nežinau.

Reiktų tai vengti ir visus pratinti prie bendros tvarkos, kad tuo išvengus kai kurių nesusipratimų.

*

Pratimų metu, poligone ar manevruose liktiniai puskarininkiai priskiriami iš bendro katilo maitintis. Kareiviams duodamas maistas yra labai geras. Tai pasako kiekvienas ragavęs. Bet jis yra skirtingas už vedusių puskarininkių valgančių šeimose ar nevedusių besimaitinančių ramovėse gaunamą maistą. Tas skirtumas pasireiškia virime, prieskonių bei riebalų kiekiuose ir maisto įvairume. Staigiai pakeitus maistą, atsiliepia į sveikatą. Iš to gaunasi mintis, kad pratimų metu liktiniais būtų geriau gauti maistpinigius ir maitintis iš katilo už atlyginimą. Už likusius nuo maistpinigių centus liktinis tą skirtumą išlygintų, kuris daugiausia pasireiškia pusryčių ir vakarienės patiekaluose.

*

Kariuomenės dalyse veikia liktinių puskarininkių ir civilių tarnautojų taupomosios - skolinamosios kasos. Kasos nariai moka nustatytus mokesčius, iš kurių susidaro indėliai. Indėliai yra pinigine garantija prašant iš kasos paskolos.

Šiuo laiku daug liktinių yra ištarnavusių po ilgesnį laiką kariuomenėje. Visi jie turi nemažą indėlių.

Kiekvienas žmogus gyvenime turi savų reikalų, rūpesčių,

užsimojimų ir t. t. Todėl nemaža liktinių yra pasinaudoję jiems galima iš kasos gauti paskolą.

Pasitaiko, kad paskolą išmokėti reiktų porą metų. Be abejonės, per tą laiką gaunant mažesnę atlyginimą susidaro sąlygos, kurios verčia pakartotinai imti paskolą. Tuo būdu lieki amžinas kasos skolininkas.

Anksčiau iš tų indėlių susidariusios sumos paleidžiamam liktiniui puskarininkui, dargi turinčiam mažai santaupų, būdavo parama gyvenimo pradžiai. Dabar tų indėlių reikšmė ne tiek svarbi. Paleidžiamas liktinis gauna pašalpą. Todėl daugelis liktinių galima iš kasos gauti paskola yra pasinaudoję. Atrodo, kad liktinių puskarininkių ir civilių tarnautojų taupomosios - skolinamosios kasos taisyklės būtų galima pakeisti ta prasme, kad kiekvienam būtų paliekama laisvė, jei nori galima turimais kasoje indėliais padengti paimtą iš kasos paskolą. Nustatytas privalomas indėlis turėtų būti mokamas ir toliau. Tuo būdu labiau kasai įsiskolinusiems būtų palengvinta išsivaduoti nuo kasos skolos ir kas mėnesį gauti nuo 20 iki 40 litų daugiau algos į rankas.

St. M-as

STEIKIM KARIUOMENĖS FUTBOLO TAURĖ!

Pažiūrėjus arčiau į mūsų šauniosios kariuomenės gyvenimą matyti, kad daug sportuojama. O sportininkų netrūksta. Iš įvairių sportų klubų stoja jaunuoliai atlikti karinę prievolę, turėdami galvoje, kad sporto neturi pamiršti. Baigę karinę prievolę, sportininkų dalis lieka tarnauti kariuomenės eilėse, kiti — grįžta atgal į savo sporto klubus dirbti kultūrinį darbą. Tuo būdu ir susidaro kariuomenės eilėse gerų sportininkų kadras. Užtenka tik pažvelgti į dalyvaujančius pirmenybėse lengvaatletus — daug iš jų kariai, nuolatiniai tarnautojai (karininkai, puskarininkiai).

Lygiai tas pats ir futbolo srityje. Toji sporto šaka ypačiai yra kultivuojama kariuomenėje. Kiekvienas pulkas, atskiras batalionas ar net kuopos turi savo futbolo komandas, kurios tarp savęs rungtyniauja. Kiekvienas pulkas nori ir stengiasi sudaryti tvirtesnę futbolo komandą, kad tik parungtyniauvus su kitomis dalimis, kad tik laimėtų prieš jas. Užtenka tik pažvelgti į „Kari“, sporto skyrių. Kiekviename numeryje rasime, kad ten tai, toks pulkas laimėjo prieš tą pulką, o dar kitas — prieš civilę komandą ir taip visą laiką. Iš to matome, kad dirbama su noru. Pasitaiko, kad per metus komanda turi ne keletą, bet kelioliką rungtynių.

Gerai žinau, kaip komandos žaidėjai džiūgauja, kada tenka kur važiuoti rungtynėms su kita dalimi, ginti savas spalvas prieš kitą komandą. Visi tos dalies kariai tik ir kalba apie rungtynes ir laukia pranešant žinių apie rezultatus. Ir džiaugiasi laimėjim! Kelioms dienoms būna kalbų.

Esant tokiam dalykų stoviui, kyla klausimas, kodėl negalima būtų įsteigti kokią pereinamą dovaną (taurę ar ką kita) ir praveisti kariuomenės futbolo pirmenybes? Pirmenybes praveisti būtų nesunku. Panagrinėkim.

Reiktų, pradėdant naujus metus, surašyti komandas. Jei, normaliai, kiekvienas pulkas įregistruotų po 1 komandą — sudaryti apygardas. Apygardų galėtų būti kokios 4: 1) Kauno, 2) Klaipėdos, 3) Šiaulių ar Panevėžio ir 4) Marijampolės. Tose apygardose, išdirbus tvarkaraštį, komandos persirungtų tarp savęs (po vienerias ar dvejias rungtynes). Iš taškų skaičiaus (laimėjimas — 2 taškai, lygiosios — po 1 tašką ir pralaimėjimas — 0 taškų), jau bus galima nustatyti apygardos nugalėtoją. Apygardoje gavusios po lygų skaičių taškų, komandos persirungtų. Apygardų nugalėtojai suvažiuotų nustatyta data į Kauną (ar kitą kurį miestą iš eilės kiekvienais metais) žaisti pusfinalį ir finalą. Po to ir turime kariuomenės futbolo nugalėtoją. Ir taip kiekvienais metais.

Mano manymu, tos varžybos išlaidų per daug nepadidintų. Futbolui aikštes kiekvienas pulkas turi savo, samdytis nereiktų. Futbolininkų apmūniravimui skirti daugiau lėšų, kaip dabar skiriama, taip pat nereiktų. Visos išlaidos — kelionė, nes kariuomenė išskirstyta po visą Lietuvą ir tektų pasinaudoti geležinkeliu ar autobusu. Kitos dalys,

Baigus puskarininkių
likčių mokyklą

turėdamos savo autobusus-sunkvežimius, galėtų jais pasinaudoti. O maisto ir, reikiant, nakvynės aprūpinimas paprasčiausias. O naudos būtų tikrai daug. Pirmiausia, nuvažiuoju kur į kitą dalį (pulką), susipažintų su aplinkuma, pasipasakotų vieni kitiems savo išpuodžius, daugiau suartėtų. O grįžę ir saviškiams jau papasakotų ką matę, girdėję. Ir bendrai, toks per futbolą bendradarbiavimas dar daugiau pagyvintų kariuomenės cilėse domėjimąsi sportu. O kad kariuomenėje ir be to jau domisi futbolu, to, manau, ginčyti netenka. Užteko tik pažiūrėti kiek buvo karių per Pabaltijo futbolo turnyrą. Visų žiūrovų ¼ buvo kariai, jei nedaugiau. Ir tai tik iš Kauno įgulos.

Baigdamas manau, kad šiuo klausimu susidomėti vertėtų.

G.

Kariuomenės ugniagesiai

Gaisrų fronte. IX. 29 d. Raseinių įgulos ugniagesių komanda kartu su miesto komanda gesino gaisrą Paprabaudos kaime. Sudegė ūkininko P. Špoko jauja su javais ir ūkio mašinomis. Apsaugoti tvantai, gyv. namas ir sukrautos prie jaujos lentos.

Per gaisrą Ūkio Banko rūmuose Kaune, spalio 10 d., nukentėjo Kauno įgulos kariai ugniagesiai: priešlėkt. apsaugos rinktinės pusk. A. Jucevičius — sumušta kairė koja, ryšių bataliono eil. Z. Kuzmičkas — sužeista ranka, 1 gusarų pulko j. pusk. A. Kauševičius — sužeistas pirštas, ciliai P. Mekas ir M. Sakalauskas nukentėjo nuo dūmų.

Apdovanoti kariuomenės ugniagesių ženklais. 4 pėst. pulko mjr. Bronevičius 1926. XI. 10 d., kai kariuomenėje dar nebuvo pradėta steigti ugniagesių komandų, įsteigė savo pulke neoficialią ugniagesių komandą ir pats jai vadovavo. Vėliau šios komandos kadrą perėjo į įsteigtą 1928 m. naują pulko ugniagesių komandą.

To paties pulko kpt. Matusevičius, būdamas mokomosios kuopos vadu, pasižymėjo ypatingu palankumu ugniagesybai ir rado galimybę skirti daugiau laiko ugniagesybos teorijai ir praktikai. Pats teiravosi ir rūpinosi, kaip naudingu skirtas ugniagesybos pamokoms valandas užpildyti. Jo laikais kuopą baigė trys laidos labai gerai apmokytų ugniagesių.

Kupiškio miesto savanorių ugniagesių draugijos valdybos pirmininkas Julius Raišys pasižymėjo uoliu bendradarbiavimu su vietinės įgulos kariais ugniagesiais.

Karo butų viršininkas, kariuomenės ugniagesių inspektoriaus teikimu, apdovanojo mjr. Bronevičių, kpt. Matusevičių ir p. Raišį kariuomenės ugniagesių ženklais.

Stipriname draugų gretas. Išėję Sėdžiaus įguloje kariuomenės ugniagesiams nustatytą mokymo programą ats. eil. Vaclovas Jankauskas įstojo į Jurbarko šaulių būrio ugniagesių komandą ir paskirtas komandos adjutanto pareigoms eiti.

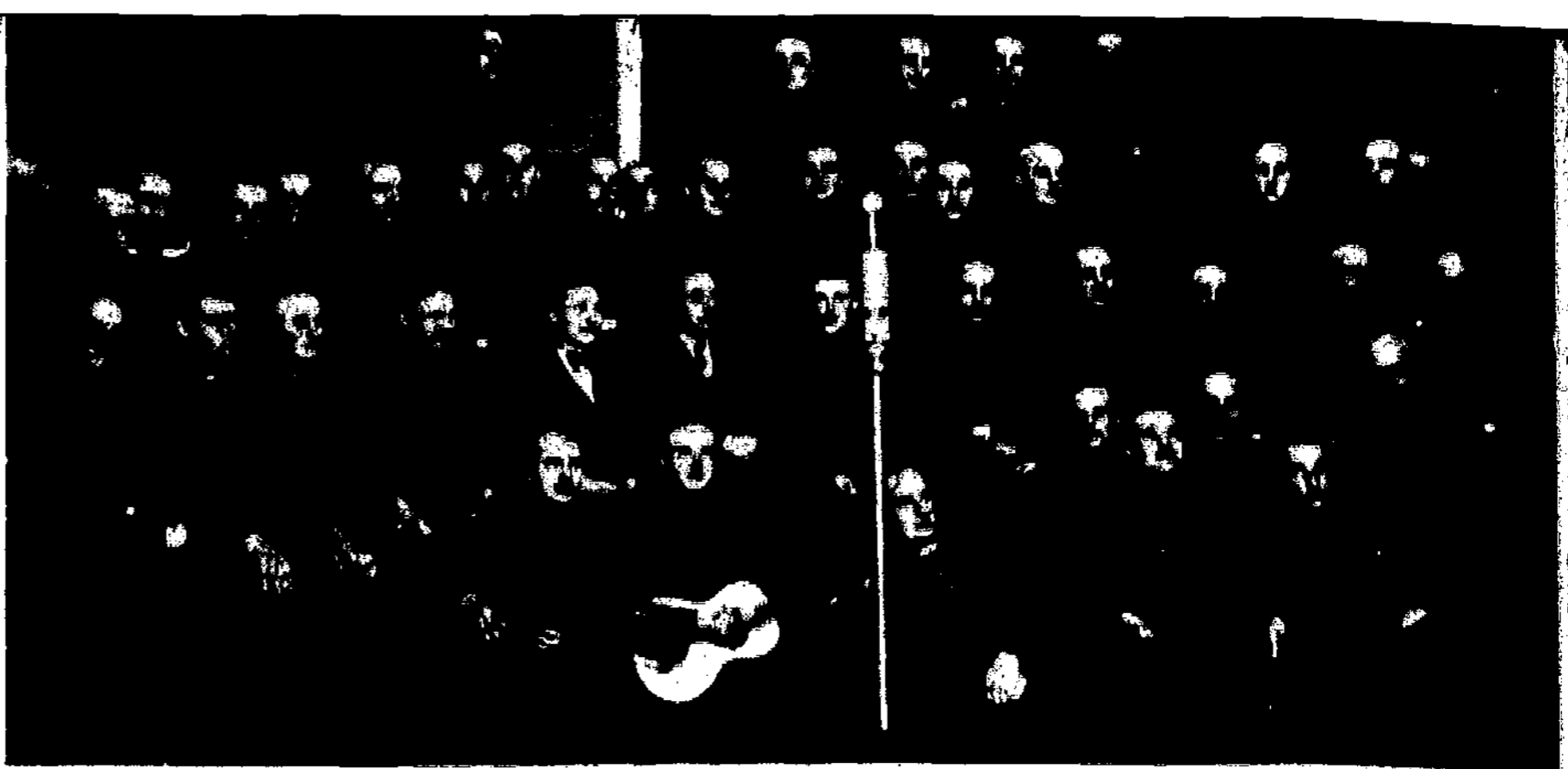
XII DIEVAIČIO PERKŪNO SKAUTŲ UGNIAGESIŲ DRAUGOVĖ ŠVENTĖ I METŲ DARBO SUKAKTĮ. Skautai, turėdami viename iš savo įstatų įrašytą pagalbą artimui, ėmė organizuotis ir į ugniagesių draugoves. Pirmoji tokia ugniagesių draugovė spalio 31 d. šventė metinę savo darbo sukaktį. Per tą laiką jie suorganizavo ugniagesybos kursus, kuriuos daugybė draugovės skautų baigė. Jie nuolatos turi praktikos pratimus ir padeda Kauno ugniagesiams. Pav. už pavyzdinę pasirodymą gesinant Ūkio Banką gavo net dovaną.

Minėjimo sueigoje dalyvavo daug svečių, kurie linkėjo taikos metu būti pavyzdiniais artimo gelbėtojais, ugniagesiais, o kare ne tik ugniagesiais, bet ir sumaniais degazuotojais. Per sueigą „Aušros“ tunto tuntininkas įteikė draugovei brolijos vado sktn. plk. Šarausko dovanotą knygą „Kaip stovyklauti“ su užrašu: „XII Dievaičio Perkūno gaisrininkų Draugovei II premija už sportines varžybas tarp stovyklaujančių JSO vadų ir Kauno „Aušros“ tunto XII Dievaičio Perkūno draugovės. Pažaislis, 1937 m. liepos mėn. 18 d. Vyr. sktn. plk. J. Šarauskas“.

T. A.

Iš šaulių gyvenimo

ŠAULIŲ SAJUNGA ĮAMŽINS KOVŲ VIETAS. 1938 metais minėsime Lietuvos nepriklausomybės 20 metų ir Klaipėdos atvadavimo 15 metų sukaktuves. Šios svarbios ir reikšmingos sukaktuvės turi raginti kiekvieną lietuvių jas tinka-

1 inž. bat. kariai Valst. Radijofone X. 31

mai pagerbti ir ryžtis dar didesniu atsidejimu dirbti geresnei Lietuvos atečiai.

Šaulių Sąjungai šios dvigubos sukaktuvės yra ypač brangios, todėl šauliai pasiryžo sukaktuves tinkamai atšventi ir atlikti didesnių ir svarbesnių darbų.

Pirmiausia šaulių dalinių vadovybės imasi iniciatyvos tinkamai paženklinti tas vietas, kuriose mūsų savanoriai, partizanai ir šauliai savo krauju garbingai apgynė Lietuvos laisvę. Kiekvieno lietuvių pareiga padėti šauliams sėkmingai tą darbą atlikti.

Šaulių Sąjungos vadovybė aplinkraščiu nurodė šaulių dalinių vadams, kad jau dabar būtų pradėta šiam darbui ruoštis. Aplinkraštyje taip pat duodami praktiški nurodymai, kaip tas vietas pažinti. Numatyta visose vietose, kur vyko kautynės dėl Lietuvos laisvės, pastatyti paminklus arba nors paprastus apdailintus akmenis su žuvusiųjų pavardėmis ir trumpais kautynių aprašymais. Tą vietą reikalinga aptverti, pavasarį pasodinti gėlių, kasmet prižiūrėti ir puošti. Darbas bus atliekamas talkos būdu ir todėl bus išvengta didesnių išlaidų.

ŠAULIŲ SPAUDOS TALKA

Kasmet gruodžio-sausio mėnesiais visoje Lietuvoje vyksta šaulių spaudos talka, kurios metu platinama „Trimitas“. Per paskutiniuosius metus „Trimito“ skaitytojų skaičius yra gerokai užaugęs, tačiau dar nėra toks, koks turėtų būti. Šiais metais šaulių spaudos talka bus vykdoma sustiprintai, kad 1938 jubiliejiniais metais „Trimito“ skaitytojų skaičius bent dvigubai padidėtų. Šaulių dalinių vadams ir taryboms duoti atitinkami nurodymai.

DEGAZACIJOS KURSAI ŽASLIUOSE. Spalio mėn. įvairiomis dienomis buvo suruošta ciklas paskaitų (apie 43 valandos ir 3 dienos praktikos darbams) degazacijos reikalais. Aktyviųjų kursantų buvo įvairaus amžiaus asmenų, o paskaitas ruošė ir praktikos darbus vedė šaulys Sibiriakovas-Butkus Jurgis, kuris, nežiūrint nei nuovargio, nei sugaišto darbo, visus instruktavo, išsirūpino iš šaulių Sąjungos įrankius ir t.t. Pažymėtina, kad jis paskaitų skaityti atvažiuodavo iš Kauno, o už tai nereikalavo jokio atlyginimo.

Pačiais kursais labai domėjosi apylinkės gyventojai ir praktikos darbų metu juos lydėjo dideli skaičiai žiūrovų.

J. Saikelis

DIDELI ZARASŲ ŠAULIŲ MANEVRAI. Spalio 24 d. buvo Zarasų šaulių manevrai. Manevrai vyko Zarasų-Degučių rajone. 9 val. mėlynieji išžygiavo iš Zarasų, tuo pat metu Degučiuose raudonieji dirbo įsitvirtinimo darbus. Apie 12 val. puolantieji pusė prisitartinė prie raudonųjų pozicijų. Įvyko susišaudymas ir trimito ženklų pratimai buvo baigti.

Baigus pratimus, šauliai susirinko prie Degučių aukštumoje, kur buvo uždavinio nagrinėjimas ir pastebėtų klaidų aiškinimas. Rinktinės vadas pareiškė padėką visiems atsargos karininkams ir šauliams už jų parodytas pastangas ir gerus norus pratimų metu. Po to kalbėjo ir atostogaujantis Degučiuose plk. ltn. Namajuška, išreikšdamas džiaugsmą savo gimtojo kempelio šaulių didelių susiklausymu.

Pr. K-ca

MAŽEIKIŲ ŠAULIŲ RINKTINĖ. Spalio 27 d. paventy buvo Mažeikių šaulių rinktinės kontroliniai šaudymai. Nors oras buvo nepalankus, tačiau rezultatai patenkinami. Išmuštų taškų dauguma pirmąsias vietas laimėjo šie šauliai: Mažeikių būrio šaul. Gaubys — pirmą, Ylakių būrio ats. ltn. Zenkevičius — antrą ir Mažeikių būrio šaul. Endrulis — trečią.

TIK „KARYJE“ PAMATYSI TIKRAJĮ MŪSŲ KARIO VEIDĄ!

VISUOMENĖ PATENKINTA ŠAULIŲ KELTU. Kauno 56 vandens šaulių būrys ties Jurbarko miestu ir Kiduliais keleivių susisiekimui per Nemuną turi atidaręs keltą. Keltas yra tvirtas ir pakelia didelį tonazą. Šiuo keltu naudojasi didelė apylinkė Zanavykijos krašto gyventojų ir yra labai patenkinti, ypačiai mandagiu šaulių patarnavimu, prie kurio gauna darbo keletas Jurbarko ir Kidulių būrių šaulių. Ant kelto viršaus nuolat plevėuoja trispalvė vėliava ir puošia gražūs šaulio ženklai.

Jon. Ramonas

Į VILNIŲ, Į VILNIŲ... UŽ MYLIMĄ ŠALĮ. Vazgėliai. Spalių mėn. į 24 d. naktį visi būrio šauliai gavo įsakymą 5 val. ryto atvykti į būrio štabą ir atsinešti kai kuriuos daiktus. Visi šauliai susirinko punktualiai. Iš būrio štabo žygiavo vieškeliu į Pakalnius dainuodami „Į Vilnių, į Vilnių“. Atvykus į Pakalnius, netrukus buvo įvykdytas puolimo pratimas, kuris pavyko gana gerai.

J. Sirgedas

Sporto kronika

FUTBOLO PIRMENYBĖS DUODA NETIKĖTUMŲ. Lapkričio 1 d. buvo sužaistos 40 futbolo pirmenybių rungtynės ir iki pirmojo rato pabaigos liko dar sužaisti tik 10 rungtynių (Kaune ir Klaipėdoje po 3, Šiauliuose ir Kybartuose po 2).

Praėjusios savaitės susitikimai buvo labai gausūs golais (iš viso 22), davė du didelius netikėtumus ir pirmenybių pabaiga smarkiai pagyvino. Štai paskutiniųjų susitikimų rezultatai: ŠMSK — Makabi 2:0 (0:0). KSS—LGSF 5:2 (1:0), Švyturys — LFLS 2:1 (0:1), Sakalas K KJSO 1:1, CJSO — ŠŠ Kovas 5:3 (2:2).

ŠMSK pergale prieš Makabi buvo pasiekta tik antrame puslaikyje, nes pirmasis puslaikis rezultato nedavė. Po šių rungtynių iki kito sekmadienio ŠMSK stovi lentelės viršūnėje, iš 8 rungtynių turėdama 11 taškų. Lapkričio 7 d. ŠMSK su LFLS žaidžia paskutinės pirmojo rato rungtynes.

Lietuvos meisteris KSS į pirmenybių pabaigą visai atsigavo ir paskutinėse rungtynėse supliekė pirmaujančią LGSF 4:2. Dabar KSS iš 6 rungtynių turi 7 taškus ir dvejas dar nesužaistas rungtynes. Lapkričio 7 d. KSS Kybartuose žaidžia su vietos JSO, iš kurios greičiausiai paverš abu taškus, ir savo padėtį dar sutvirtins.

Antras Klaipėdos pirmenybių dalyvis Švyturys vėl pateikė netikėtumą, laimėjęs pas save namie prieš Kauno LFLS 2:1, nors pirmas puslaikis buvo 1:0 LFLS naudai. Švyturio padėtis pirmenybių dalyvių tarpe yra geriausia, nes komanda nustojo tik 2 taškų (iš 6 rungtynių), tuo tarpu kitos komandos jų neteko žymiai daugiau. Švyturys turi dar trejas rungtynes, iš jų pirmąsias su ŠŠ Kovu (XI. 7 d., Klaipėdoje).

Šiaulių Sakalas pagaliau pelnė bent vieną tašką iš 7 sužaistų rungtynių. Spalių 31 d. Sakalas pas save namie padarė lygiąsias su Kybartų JSO — 1:1. Sakalas ir KJSO turi sužaisti dar po 2 rungtynes, tačiau vargu ar pataisys savo padėtį ir išlįs iš paskutiniųjų vietų, kurias dabar abi komandos užima.

Tačiau didžiausią praėjusios savaitės sensaciją davė ŠŠ Kovo — CJSO rungtynės, kurios pasibaigė sensacingu CJSO laimėjimu. ŠŠ Kovas liko nugalėtas rezultatu 5:3. Pirmas puslaikis 2:2. Pralaimėjimu koviečiai smarkiai pablogino savo padėtį užimti pirmame rate vieną pirmųjų vietų. CJSO ir ŠŠ Kovas lapkričio 7 d. žaidžia paskutinės rungtynes ŠŠ Kovas Klaipėdoje su Švyturiu ir CJSO Šiauliuose su Sakalu.

Karinės žinios

MIRĖ LENKŲ GEN. JUOZAPAS DOWBAR-MUSNICKI'S

Spalių 27 d. Lenkijoje mirė ats. gen. J. Dowbar-Musnickis, kurio vardą gerai atsimena 1917—1918 metų lietuvių karių sąjūdžio dalyviai. Gimęs 1867 m. D.-M. baigė rusų kadetų korpą ir karo mokyklą. Tarnavo karininku nuo 1888 m. b. Rusijos imperijos dalyse, vėliau baigė gen. štabo akademiją, į kurią įstojo pakeitęs r.-kat. tikyba į ev.-reformatų tikyba. Dalyvavo rusų-japonų kare ir Didžiajame kare, kurį baigė I armijos štabo viršininko pareigose ir gen. ltn. laipsnyje. 1917 m. rugpiučio mėn. buvo paskirtas I lenkų korpo vadu. Į šį korpą stoti buvo viliojami ir lietuviai, kai kurie net ir įstojo, bet vėliau perėjo į lietuvių tautines dalis. Tačiau korpo pulkams, kaip ir lietuvių batalionams, nepavyko grįžti į Lenkiją su ginklu rankose. Korpo dalys buvo nuginkluotos vokiečių. Grįžęs į Lenkiją, gen. D.-M. vadovavo buv. vokiečių Lenkijos dalies, t. v. Didžiosios Lenkijos, kariuomenei, bet dėl nesutarimų su maršalu J. Pilsudskiu dar 1920 metais turėjo išeiti iš kariuomenės į dimisiją. Iki pat Pilsudskio mir-

Kinų kariai prie priešlėktuvinio pabūklo

ties D.-M. liko jo nesutaikinamu priešū. 1935 metais gen. D.-M. yra išleidęs savo atsiminimus (Moje wspomnienia), kur gana aštriai atsiliepia apie Pilsudskio veiklą.

Būdinga smulkmena. Lenkų kariuomenės dienraštis „Polska Zbrojna“ įdėjo žinutę apie D.-M. mirtį smulkiu šriftu, tuo pabrėždamas savo panieką Pilsudskio priešui.

LIETUVOS PRIEŠŲ SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 11 d., lenkų laikraščio „Polska Zbrojna“ žiniomis, mūsų pagrobtoje senoje sostinėje, Vilniaus mieste, šaukiamas pirmasis visos Lenkijos peoviakų, t. y. buvusios slaptosios lenkų karinės organizacijos P.O.W. (polska organizacja wojskowa) suvažiavimas. Valstybės tarnautojai, buvę peoviakai, gauna atostogų nuo lapkričio 10 d. iki 13 d. tikslu dalyvauti suvažiavime. Suvažiavimo dalyviai atvyks į Vilnių traukiniais. Bus paleista 14 specialių traukinių iš Varšuvos, Kutno, Torunės, Lodzės, Katovicų, Krokuvos, Kielcų, Lvivo, Liublino ir Balstogės.

Apie pragaištingus Lietuvos priešų — peoviakų darbus Lietuvoje rašo J. Rainys (ats. plk. ltn. J. Papečkys) knygoje „P.O.W. Lietuvoje“, išleistoje 1936 m. „Spaudos Fondo“. Toje pačioje knygoje rašo ir buv. mūsų kariuomenės teismo pirmininkas, vėliau krašto aps. ministeris, gen. P. Šniukšta.

IŠEINA IŠ RIKIUOTĖS 31 KARO LAIVAS

Anglijos išimamų iš rikiuotės karo laivų sąrašė šiais metais yra 31 kontrtorpedininkas ir nardomasis laivas X—1. Jų vietą užėmė naujai statomi karo laivai. Karo laivų armijai paprastai laikoma 25—30 metų.

IR VOKIEČIŲ MOKOMIEJI KARO LAIVAI PLAUKIA APLINK PASAULĮ

Neseniai buvo rašyta apie spalių 4 d. išplaukusį mokomąjį plaukiojimą aplink pasaulį prancūzų mok. kreiserį „Jean d'Arc“. Kiek vėliau panašion kelionėn aplink pasaulį išplaukė ir vokiečių karo laivyno mokomųjų laivų grupė, susidedanti iš kreiserio „Emdeno“ ir kitų dviejų senesnių kreiserių.

LENKAI STATYDINSIS DAUGIAU NARDOMŲJŲ LAIVŲ

Prancūzų spaudos žiniomis, Lenkijoje šiuo metu vyksta rinkliava naujiems nardomiesiems karo laivams statydinti. Iki šiol esą surinkta 9 milijonai zlotų.

NAUJAS ANGLŲ LĖKTUVNEŠIS

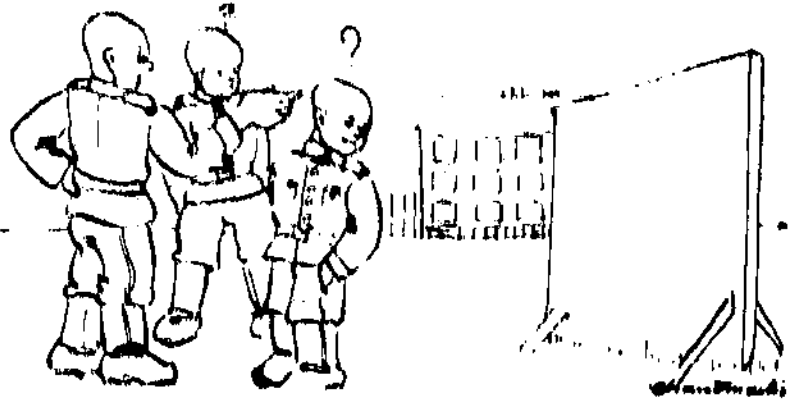
Baigiamas statyti naujas anglų lėktuvnešis „Ark Royal“, kuris bus pritaikytas normaliai nešioti 70 lėktuvų. Jis bus ginkluotas naujo tipo 115 milimetrų priešlėktuvinėmis jūrinėmis patrankomis.

Šiuo metu Anglijos karo laivyno sudėtyje yra šeši lėktuvnešiai su per 200 lėktuvų. Ant šių laivų yra ir du hidroplanų transporto laivai be nusileidimo aikščių.

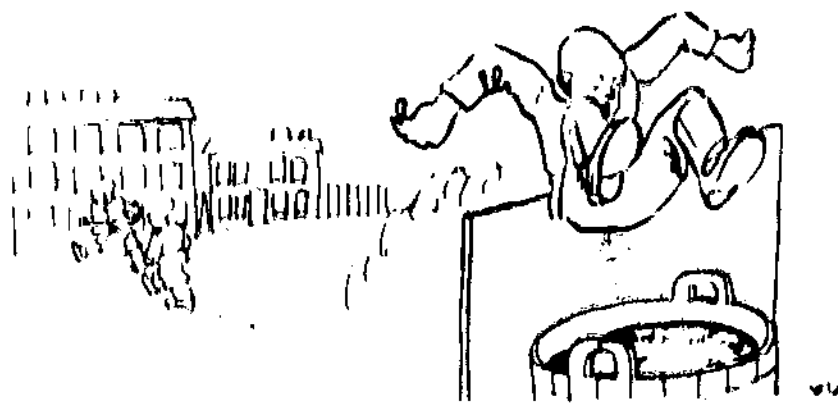
PRANCŪZŲ KARO LAIVYNO PRATIMAI VIDURŽEMIO JŪROJE

Spalių 21 d. prancūzų karo laivynas pradėjo dešimtį dienų trukiančius jūrų pratimus. Pratimai vyksta tarp Tulono karo laivyno bazės ir Korsikos bei Alžirijos uostų. Pratimuose nedalyvauja patruliavimą Viduržemio jūroje atliekanti laivai.

Nuotyklis rajone

Ar peršoksi?

Vieni juokai...

NETURI LAIKO

Kareivis, paleistas atostogų ėjo pėsčias namo, pakelėję pavijo vežikas ir sako:

— Sėsk, pavėžinsiu.

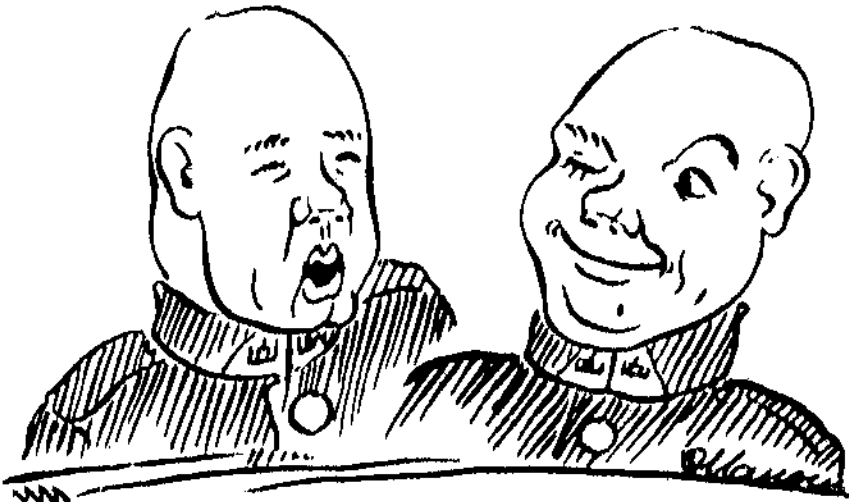
— Dėkui, — atsakė kareivis, — neturiu laiko sėdėti. Man reikia eiti.

LINKĖJIMAS

Jonas rašo laišką išvykusiam atostogų savo kambario draugui.

„Mielasis Petrai, aš neapsakomai tavęs ilgiosiu. Kada aš tik prisitartinu prie spintos ir pamatau kabant tavo kostiumą, visuomet galvoju, koks aš būčiau laimingas, jei vietoje kostiumo tu pats kabotum...“

PLAUKIOTI UŽDRAUSTA

— Žinai, brolyti, aš buvau įkritęs į Nemuną ir vos nepaskendau.

— Bet juk tu moki gerai plaukti.

— E, toje vietoje, kur aš buvau įkritęs, buvo parašyta, kad plaukioti draudžiama.

KINO ŽVAIGŽDĖS GALVOSENA

Į Angliją atvažiuoja žymus Hoolywoodo artistas. Jam parodoma viena sena pilis.

— Kokiai filmai šią pilį pastatė? — klausia artistas.

NEREIKALINGA REKOMENDACIJA

— Štai šitūs papirusus aš mielai tau rekomenduoju visuomet pirkti. Tai yra papirusai, kuriais negėda ir kitus pavaišinti.

— Et, geriau pasakyk man apie tokius papirusus, kuriuos tik aš vienas galėčiau rūkyti.

IR TAIP GERAI

— Girdėjau tamstos brangenybių krautuvę buvo plėšikai užpuolę. Ar daug ką išnešė?

— Nieko nė nepajudino.

— Kaip tai? Ar policija pastebėjo?

— Ne. Aš nakčiau ant brangenybių uždedu mažas kainas. Aišku, pamatę plėšikai pigias kainas, manė, kad brangenybės yra netikros.

STROPI TARNAITĖ

Kartą gydytojui tenka važiuoti į kaimą pas ligonį. Atvažiavęs jis savo kailiošus palieka lauke. Apžiūrint ligonį staiga kyla didelis lietus. Išvažiuodamas gydytojas pastebi, kad jo kailiošai pilnai priliję.

— Po šimts pypkių, — nusikeikia gydytojas, — ir kaip aš dabar jais apsiausiu.

— Taigi, pone daktare, — atsiliepia tarnaitė, — ir aš galvoju, kaip jūs apsiausite. Aš net tris kartus iš jų vandenį išpyliau ir vis prilijo.

APSIRIKIMAS

Žymi artistė susimąsčiusi stovi prie Kauno Įgulos bažnyčios ir grožisi ja. Staiga prie jos prieina jaunuolis ir duoda gėlių puokštę.

— O, labai dėkoju, — nudžiunga artistė, — ir kas man ją siunčia?

— Kas siunčia? — atsiliepia jaunuolis. Niekas. Aš daviau. Ji kainuoja pusę dolerio. Aš čia visuomet gėles parduvinėju.

GERAS DIRBINYS

Per vieną lėktuvo avariją lakūnas tik išsigelbėjo, nokdamas su parašutu. Bet šokimas nebuvo laimingas — jis užkliuvo už medžio viršūnės, persipletė drabužius ir paliko kyboti ant petnešų.

Apačioje lakūnas pamatė praėinantį žmogų.

— Žmogau, gelbėk. Jau trečia valanda, kai kybau ant savo petnešų, — prašo lakūnas.

— Šitaip, — nutarė žmogelis. — Na, tai pasakyk, gerbiama, kokios firmos tavo petnešos. Jos, matyt, labai tvirtos. Ir aš tuoj bėgsiu tokių pirkti.

— Kodėl tavo arklys stovi nuleidęs galvą?

— Matai, jis iš mandagumo prieš tave taip daro.

MANDAGI TARNAITĖ

— Onute, kiek kartų aš tau sakiau, kad tu paimdama nuo svečio sriubos lėkėtę, paklaustum, ar jis kartais dar nenori sriubos, — bura ponis tarnaitę.

Kitą kartą Onutė, paimdama lėkėtę, svetį klausia.

— Gal dar norėtute sriubos?

— O, labai malonu. Prašau įpilti, — atsako svečias.

— Bet sriubos mes jau nebeturime, — paaiškino Onutė.

TEISME

Teisėjas klausinėjo liudininką:

— Įsiveržiant plėšikui į kambarį, tu, Pliki, buvai su panele Onyte kambaryje?

— Taip, pone teisėjau!

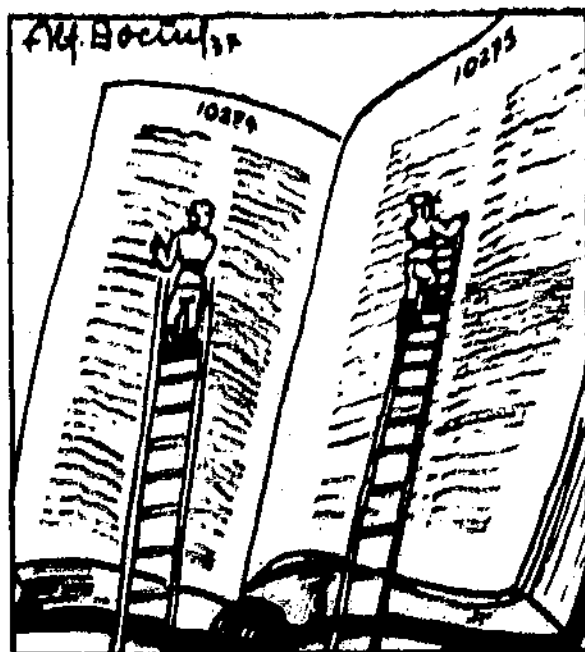
— Ir kodėl tu, pamatęs plėšiką, staiga iš kambario išbėgai, palikdamas panelę Onytę vieną pavojuje?

— Aš maniau, kad tai sugrįžo jos tėvas.

Kaip naujokas įsivaizdavo...

Skridimą lėktuvu

Statutą

Grandinį

Su šautuvu pilna karvuote

SKAUTAI SAVO ŠEFO ŪKĮ PAPUOSĖ MEDELIAIS. Spalių 30 d. buvo skautų Šefo ūkio puošimo diena. Susirinko Žemaitiją atstovaujantis Mažeikių tunto atstovas, mūsų pajūrį atstovaujantis Klaipėdos tuntu ir pedagoginės studijų draugovės atstovas, Sudaviją atstovaujantis Marijampolės tunto atstovas, Dzūkiją atstovaujantis Alytaus tunto atstovas. Kauno visi skaučių ir skautų tuntai buvo atsiuntę po du atstovus. Iš Kauno rajono vadijos buvo vienas atstovas ir iš vyriausių brolijos ir seserijos vadijų po 3 atstovus. Aukštaitiją atstovavo Ukmergės skautų ir skaučių tuntai po 15 atstovų kiekvienas. Be šių atstovų, dar buvo Šefo pavaduotojas ir sk. tarybos pirmininkas vyr. sktn. dr. Alekna ir brolijos vadys vyr. sktn. plk. Šarauskas.

Šią iškylą skautai pradėjo tautinės vėliavos pakėlimu ir kalbomis, kurias pasakė Šefo pavaduotojas vyr. sktn. dr. Alekna ir brolijos vadys vyr. sktn. plk. Šarauskas. Po šios iškilmingos valandėlės visi stojo prie darbo. Skambėjo šamojus, juokas ir daina drauge su kastuvų ir štangų stuksėjimu į kietą žemę. Broliai ir sesės laikė savo pareigą nedykinėti. Pasodino ne tik 60 numatytųjų mažaūgių medelių, bet dar savo Šefo sodininkui talkininkaudami aplink savo sodintuosius medelius iškasė griovį gyvatvorei sodinti. Darbą baigė sutemus. Sodindami paskutinįjį medelį, pakasė po jo šaknimis savo šios dienos tikslų ir darbo aktą, kuriame visi dalyviai pasirašė.

Be šių medelių, kiekvienas tuntas ir kiekviena vietininkija atsiuntė po vaisinį medelį, kurie bus pasodinti Šefo sode. Šie medeliai atstovaus mylimo Šefo teviškėje visus mūsų krašto gamtos kampelius. Šie medeliai atkeliavo į Užulėnį - Užugirį, lydimi iškasimo aktų pilnų įvairių linkėjimų. T. A.

NAUJAS VENGRIJOS PASIUNTINYS LIETUVAI Bélla Török de Mura et Köröstarsa spalių 27 d. įteikė Valstybės Prezidentui Antanui Smetonai savo skiriamuosius raštus. Šia proga naujasis Vengrijos pasiuntinys Lietuvai pasakė atitinkamą kalbą, į kurią taip pat atsakė Valstybės Prezidentas Antanas Smetona.

GINKLŲ FONDUI PAAUKOTA nuo rugsėjo 15 iki 30 d. grynais pinigais ir brangenybėmis iš viso 2791,50 lt. Iš brangenybų — Paulina Siemaškienė iš Kauno paaukojo 2 sutuoktinių aukso žiedus 58 lt. vertės.

JAU SPAUSDINAMAS LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS. Raidė A jau atiduota spaustuvėn. Ši raidė užims apie 400 puslapių. Žodyno redakcija jau įpusėjusi spaudai ruošti ir raidę B. Lietuvių kalbos žodyno tomą sudarys apie 1000 psl. Lietuvių kalbos žodyno pirmasis tomas išeis iš spaudos 1938-aisiais metais.

III RUDENS DAILĖS PARODA, Lietuvių Dailininkų Sąjungos organizuojama, bus V. D. Kultūros Muziejuje nuo gruodžio 12 d. Parodoje kviečiami dalyvauti visi menininkai — Lietuvos piliečiai. Parodai eksponatai bus priimami V. D. Kultūros Muziejuje gruodžio 6 d. nuo 10 iki 14 val. ir nuo 17 iki 19 val.

UŽ 4 MILIJONUS LITŲ MIŠKO ŪKININKAMS. Miškų departamento direktoriaus Rukuižos pareiškimu spaudai, kad 1937—1938 metais miško bus eksploatuojama mažiau 500.000 kietmeterių, negu 1936—1937 m. Ne visa pagaminta medžiaga eis eksportui, tik apie 50%. Daugiau medžiagos norima palikti vietos reikalams. Vien ūkininkams (statybai, besikeliantiems į vienkiemius statybai ir kitiems reikalams) teko paruošti išduoti 4 milijonų litų sumai vertės.

DIDYSIS LIETUVIŠKŲJŲ KNYGŲ KATALOGAS išeis iš spaudos 1938 m. sausio mėn. Katalogą leidžia „Spaudos Fondas“. Katalogą ruošia bibliografas I. Kisinis. Tai bus platus lietuviškųjų knygų katalogas, į kurį manoma įtraukti per 7.000 knygų. Katalogas bus sistematingai, pagal mokslus ir jo šakas, suskirstytas, prisilaikant dešimtainės sistemos. Katalogas apims visus leidinius iki 1938 m. sausio 1 d. Jis turės apie 700—900 psl. Katalogo tiražas — 10.000 egz. Vėliau kasmet bus leidžiami katalogo papildymai.

15 NAUJŲ AUTOBUSŲ nutarė pirkti Kauno miesto savivaldybė. 1938 m. pradžioje baigiasi išduotų leidimų privatiems autobusų laikytojams autobusus leisti Kaune terminai ir numatyta visą autobusų susisiekimą perimti pačiai savivaldybei. Šiam reikalui reikėtų 64 autobusų, tuo tarpu dabar miesto savivaldybė teturi tik 44 tvarkingus autobusus. autobus. dar bus galima suremontuoti, tad 15 autob. stinga. Todėl Kauno m. taryba leido burmistruvi pirkti 15 naujų autobusų.

MOKYTOJŲ KONGRESAS ROKIŠKYJE. Spalių 30 ir 31 d. Lietuvių Mokytojų Sąjunga Rokiškyje surengė Aukštaitijos mokytojų kongresą. Kongreso metu buvo skaityta eilė turiningų paskaitų ir išpildyta meninė dalis — valstybės radiotono orkestro simfoninis koncertas, kuriame dalyvavo ir Valst. operos solistė Grigaitienė.

TEORETINIAI AVIACIJOS KURSAI. LAK organizuoja teoretinius aviacijos dalykų kursus. Darbas prasidės nuo lapkričio 15 d. Norintieji į kursus stoti iki lapkričio 10 d. užsirašo Lietuvos Aero Klube. Baigusieji kursus pavasarį galės pradėti mokytis motorinio skraidymo.

RENKAMOS ŽINIOS APIE PRIEŠKARINES ŽEMĖS ŪKIO ORGANIZACIJAS. Žemės Ūkio Rūmai išsiuntinėjo visiems apskričių ir rajonų agronomams aplinkraštį, pagal kurį prašoma surinkti medžiagą apie prieškarines žemės ūkio organizacijas.

STEIGIAMA DIDELĖ BENDROVĖ PLYTOMS GAMINTI. Šiaulių apskr. savivaldybė organizuoja akcinę bendrovę, kuri šiaurės Lietuvoje pastatys 5 dideles plytines. Jos per metus pagamins apie 30 mil. plytų.

BUS KARDINOLAS IŠ LIETUVOS? Krikščionybės įvedimo 550 m. sukakties proga norima, kad 1938 m. vienas Lietuvos dvasiškis būtų išrinktas kardinolu. Lenkų aukšti dvasiškiai Vatikane, kurių ten daug yra, daro viską, kad tik Lietuva kardinolo neturėtų.

KVIES UZJŪRIO LIETUVIUS LAKŪNUS Į LIETUVĄ. Aero Klubas numatė ateinančiais metais pakviesti į Lietuvą esančius Jungtinėse Amerikos Valstybėse lietuvius lakūnus, sklandytojus ir modelistus. Čia jiems bus parodyta gražioji tėvynė, be to, jie dalyvaus varžybose ir didelėje aviacijos šventėje.

DOVANOS TOLIAUSIAI NUSKRIDUSIŲ BALIONĖLIŲ SAVININKAMS. Šiemet per aviacijos šventes buvo paleista daug balionėlių ir toliausiai nuskridusiems buvo paskirta dovanų. Dabar jau gauta žinių apie toliausiai nuskridusius balionėlius. Iš visų toliausiai nuskrido S. Merkelytės balionėlis, paleistas Kaune — 1200 km. Jis buvo rastas SSSR, Kaliningo srity, Lokujausko rajone, Čarevo km. Iš Ukmergėje paleistų balionėlių toliausiai nuskrido A. Paštuko — 912 km. Rastas Maskvos apylinkėse, Načajevo km. Iš Kalvarijoje paleistų balionėlių toliausiai nuskrido L. Strolytės — 400 km. Rastas SSSR, Briansko apylinkėse. Iš Alytaus aviacijos dienos toliausiai nuskrido (310 km.) Itolensko balionėlis. Pasvalio — Šležaitės ir A. Šeto (56 km.).

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS BYLA SU ELEKTROS STOTIMI prasidėjo spalių 30 d. Kaip atsimername, bylą iškelė savivaldybė ir Kauno Apygardos teisme išlošė. Byla iškelta dėl peraukštų energijos tarifų. Elektros stotis apeliavo ir pagal apeliaciją dabar bus svarstoma byla.

PAVARDŽIŲ ATLIETUVINIMO ĮSTATYMO PROJEKTAS, jau seniau parengtas, dabar pasirašytas 26 tautos atstovų ir įteiktas seimui svarstyti.

UŽSIENIS DOMISI MŪSŲ SKLANDYTUVAIS. Mūsų sklandytuvais šiais metais susidomėjo ne tik kai kurios Europos valstybės, bet ir Jungtinės Amerikos Valstybės. Kai mūsų lakūnai viešėjo Amerikoje, jie buvo prašomi suteikti mūsų sklandytuvų brėžinių. Šiomis dienomis Estijos Orinio Susisiekimo Inspekcija kreipėsi į Lietuvos Aero Klubą, prašydama žinių apie mūsų konstruktorių sklandytuvus. Prašomas žinias Aero Klubas nusiuntė.

NIDOS SKLANDYMO MOKYKLA IŠLEIDO 350 PLOTŲ. Neseniai paskelbta šių metų Nidos sklandymo mokyklos apyskaita. Kaip iš jos matyti, šiais metais mokykloje mokėsi 95 mokiniai, kurių 8 — moterys (dvi užsienietės). Iš viso ligšiol Nidos sklandymo mokykla išleido 350 žmonių.

VIDURINĖSE MOKYKLOSE BUS MAŽIAU EGZAMINŲ? Vykdamas vidurinių mokyklų reformą numatoma sumažinti baigiamųjų egzaminų skaičių. Šis klausimas dabar svarstomas švietimo Ministerijoje. Drauge svarstomas ir mokinių atostogų klausimas. Atostogose būsią kai kurių pakeitimų.

NEMUNO TVARKYMO PLANAS DEŠIMČIAI METŲ jau parengtas. Pagal jį, reguliuojant vagą, bus susiaurinta 100 ir daugiau metrų. Dėl to vaga bus žymiai gilesnė. Taip pat tokiu būdu manoma atgauti iš Nemuno apie 90 km² žemės. Visi tie darbai kainos per 14 mil. litų.

PAGYVEJO PREKIŲ PERVEŽIMAS GELEŽINKELIAIS. Šiemet nuo birželio mėn. pakrauta 4.000 vagonų daugiau kaip pernai. Ypač daug pakrovimų padaryta spalių mėn. su cukriniais runkeliais. Į Klaipėdą ir iš Klaipėdos, taip pat iš Latvijos į Tilžę, geležinkeliais pervežama daug popiermalkių. Per parą geležinkeliuose pakraunama apie 1000 prekių vagonų.

LIETUVOJE STATYS 100 VAGONŲ. Centrinėse geležinkelių dirbtuvėse norima pastatyti 100 prekinį vagonų, iš kurių 45 statomi dabar. Taip pat Lietuvoje statomos ir geležinkelių automatinės.

1000 LITŲ PREMIJĄ už geriausią veikalą „Džiova Lietuvos kaime“ paskyrė draugijos kovai su tuberkulioze centro valdyba. Rašinys turi būti niekur dar nespauzdintas ir viešai nepraneštas. Terminas — iki 1938 m. spalio 15 d. Rašinys turi būti nemažesnis kaip 60.000 spaudos ženklų (2 spaudos lankai).

UNIVERSITETO ETATŲ PAKĖITIMO PROJEKTAS SEIME. Spalio 28 d. švietimo ministeris prof. J. Tonkūnas referavo V. D. Universiteto etatų pakeitimo projektą. Be kitų pakeitimų, krašto apsaugos ministeriui pageidaujant, švietimo ministeriui ir universiteto vadovybei pritariant, yra nusistatyta universitete įvesti visiems studentams privalomą krašto gynimo ir apsaugos kursą. Seimas šio įstatymo projektą pripažino svarstytinu ir perdavė atitinkamai komisijai.

LAUKAMS NUSAUSINTI JAU IŠLEISTA 40 MIL. LITŲ. Spalio 28 d. žemės ūkio ministeris St. Putvinskis seime atsakė į Peticijų Komisijos paklausimą melioracijos reikalais. Pažymėjo, kad nusausinimui lig šiol išleista 40.062.000 lt. Iš tos sumos: 20.400.000 lt. išduota paskolų, 6.200.000 lt. išleista valdiniamis miškams ir pelkėms nusausinti, 13.400.000 lt. suteikta pašalpų. Tomis lėšomis iškasta 17.000 km magistralių kanalų. Iš viso nusausinta 410.000 ha, tame skaičiuje 10.000 ha drenažu.

RESTORANAS BE SVAIGINAMŲJŲ GĖRIMŲ atidarytas spalio 29 d. Kaune, Liaudies namuose. Vaisių sulčių gamyklos iniciatorius ir įsteigėjas — agr. Valadka. Ji priklauso Liet. Kat. Blaivybės draugijai.

NAUJOS KIAULIŲ KAINOS LAPKRIČIO MĖN. Nuo lapkričio 1 iki 28 d. už bekomines kiaules nebus mokamas darbar mokėtasis už kiekvieną kiaulę 2 litų priedas. Už lašines kiaules bus mokama: už pirmos rūšies gyvo svorio centnerį — Lt. 48, o už antros rūšies centnerį — Lt. 43.

ŽYDAI SMERKIA VIEŠĄ RUSŲ KALBOS VARTOJIMĄ. Žydų visuomenės draugijos „Ezro“ iniciatyva savo patalpoje, Kaune, buvo sušauktas platus žydų visuomenės veikėjų susirinkimas rusų kalbos vartojimo žydų tarpe reikalui. Į susimątsilankė rinktinė žydų publika, visa eilė žymių pramonininkų, prekybininkų, veikėjų. Diskusijose pabrėžtas per didelis rusų kalbos vartojimas ir vienbalsiai priimta rezoliucija smerkianti rusų kalbos vartojimą viešose vietose ir raginanti žydų tarpe jos nevertoti.

RYTINIS „LIETUVOS AIDAS“ 10 CT. Nuo lapkričio 3 d. padidinama „Lietuvos Aido“ rytinė laida. Laikraštis išeis 6 psl. didumo. Rytinės laidos skyriai bus žymiai praplėsti. Rytinis „L. A.“ duos daug naujausių žinių apie viso pasaulio įvykius. Padidinto rytinio „L. A.“ atskiro nr. kaina nuo lapkričio 3 d. nebe 5, bet 10 centų.

10 MILIJONŲ KG CUKRAUS jau pagaminta abiejuose mūsų cukraus fabrikuose. Šių metų sezono cukraus gaminimas mūsų fabrikuose eina didžiausiu spartumu. Dar priimami visur ir cukriniai runkeliai. Šviežias cukrus rinkoje jau pardavinėjamas. Viso šviežio cukraus jau parduota 16.000 maišų.

Naujieji leidiniai

J. Paleckis. PASKUTINIS CARAS. I t. „Sakalo“ leid., Kaunas, 1937 m. 232 psl. Kaina 2 lt. 50 ct.

Pokarinė literatūra daug kas užsieniečių rašė apie buv. paskutinį Rusijos carą Nikolajų II bei tas priežastis, dėl kurių žlugo jo sostas. Bet lietuvių literatūra apie tai beveik niekas nieko ir nerašė, o vis dėlto tai įdomu žinoti ir mums, nes ir mes, tiesa, prievarta įjungti, buvome tos didelės imperijos valdiniais ir jos dalimi, vadinama „Sieviero-Zapadnyj Krai“ (Šiaurės-Vakarų sritis).

Reikia pasakyti, kad autorius iš savo uždavinio gan meistriškai išsinarplioja. Jis moka puikiai surišti politinius įvykius su carų ir jo dvariškių privatinu gyvenimu; ten prieš akis pračina carų keitimasis, pasikėsinimas prieš juos, jų ministerių veikla ir paslėpta prieš carą neapykanta. Minimas ten garsusis finansų ministeris Vitte bei kiti; nepraeinama ten pro šalį ir garsaus provokatoriaus Azefo; minimas ten ir lietuvis Hrineveckis, metęs bombą į carą, minimos ir Kražių skerdynės, kaip Aleksandro III „juodžiausią rusinimo ir pravoslavavimo gadyne“. Bet daugiausia rašoma apie paskutinįjį carą Nikolajų II. Pasiskaičius jo dienoraštį, matai kokios mažos vertės buvo toji asmenybė, savarankiškai valdanti šimtus mi-

lijonų žmonių... Kai valatybę ištinka didžiausioji nelaimė kare su japonais, jis dėl to nesielvartauja, bet pasitenkina užrašęs dienoraštį, kad jis tą dieną puikiai praleidęs ir t. t. I tomas baigėsi tuo, kaip tajį absoliutų monarchą kvailino įvairūs pasaulio perėjūnai ir panašūs.

Knyga įdomi ir skaityti lengva.

Yolande Folde. EMIGRANTAI. Išvertė P. Cvirka. „Sakalo“ leid., Kaunas, 1937 m. 258 psl. Kaina 2 lt. 50 ct.

Ši kartą pats knygos pavadinimas atitinka ir jo turinį; tiesa, ji dar turi ir kitą pavadinimą, būtent „Žvejojandžio Katinio gatvė“. Ten aprašomas gyvenimas įvairių tautų emigrantų, atsidūrusių Paryžiu; jų skaičių minimas ir lietuvis prof. L. Ivas, socialistas, griežtai smerkias auirutę, bet kartu geraširdis ir geras kitų emigrantų bičiulis. Centrinis asmuo — bu-dapeštiečių emigrantų Barabų šeima, kuriai tenka sunki pabėgėlių našta. Knygoj raudona gija eina prancūzų politika, kurios apaukromo dėka yra ištautinami svetimtaučiai per jų vaikus, kaip tai įvyko su Barabų jau gydytoja Klara ir inžinieriumi Janiu. Įdomiu asmeniu yra ir Barabų vyr. dukterė — Anna, jau širdimi ir kūnu prisirišusi prie Paryžiaus ir jo keisto gyvenimo.

Jonas Marcinkevičius. JIS TURI MIRTĮ. Romanas. Spaudos Fondo leidinys. Kaunas, 1937 m. 237 psl. Kaina 3 lt.

Įžymus Kauno daktaras Povilas Giedra turi sūnų Algirdą. Daktaras senas prieškarinis idealistas; jis vis dar negali nusikratyti prieškarinėmis idėjomis, nors jau ir susiduria, kaip mūsų universiteto profesorius, su nauja lietuviška karta.

Naujos kartos atstovu esąs ir jo sūnus Algirdas, amžinas studentas, rimtai studijomis neužsiimęs, bet daręs politinę karjerą. Gražus dabita, žavi moteris ir jas maino, kaip pirštines. Viena jo aukų ir buvo šio romano gerojus — telefoninkė Audronė Daliutė. Ji nuo jo gimdo dukterį. Apie tai sužino ir jo tėvas. Betgi, nežiūrint to, vedė kitą moterį — Lietuvoj pralobusio direktoriaus Vabalo dukterį Birutę, gaudamas 60.000 lt. ir viršutinį nuosavų namų aukštą — kaip kraittį. O Daliutė vargsta su mergaite ir sena motina, siaptai šelpiama Algirdo tėvo. Bet ji nebuvo tokia moteris, kuri duotųsi įkalbama ir nuperkama už pinigus. Ji vis reikalavo savo teisių, darydama gan nemalonias scenas savo vaiko tėvui. Pas Algirdą gimsta mintis jaja nusikratyti. Sužinojęs, kad ji važiuoja pas savo draugę Klaipėdon, lyg atsitiktinai, įsėda į tą patį traukinį ir jis ir pakely, vagono duris atidarys. Ją išmeta iš einančio traukinio. Įvykiui pasiškėjus, nuduoda esąs nieku nekaltas, betgi vėliau pasiškėjo toji jo žmogžudystė ir jis teismo nubaudžiamas kalėti 6 metus. Nuo to smūgio miršta jo tėvas, testamentu palikęs visą turtą mažajai Aldonai Daliutei. Štai trumpas romano turinys.

Autorius, mano manymu, čia norėjęs padaryti Algirdą Giedrą savotišku Dostojevskio Raskolnikovu, bet jo psichologiniai eksperimentai jam ne visur pavyko. Autorius pasišovė, romano pradžioj, atvaizduoti ir mūsų universitetą su jo jaunimu bei mūsų profesūra, bet ir tai išėjo nelabai vykusiai, nes, matyti, ir tą gyvenimą jis irgi mažai tepažįsta.

Romanas betgi parašytas vaizdžiai, kalba sklandi, atskiri epizodai, kaip pav. Algirdo Giedros sužiedotuvės (50—60 psl.), ypačiai ryškiai ir spalvingai atvaizduotos. Graži scena, kai senis Giedra teisme sako tiesą ir tuo galutinai įtikina teisną, jog jo sūnus yra kalas (233—235 psl.).

Rom. Burokas

Kun. V. Šauklys. MAZOJI EVANGELIJA. 16 psl. brošiūrėlė spalio mėn.

Kun. M. Krupavičius. KAIP DALYVAUTI ŠV. MIŠIOSE. 16 psl. brošiūrėlė.

Šių brošiūrėlių kaina po 10 ct., bet jei imama didesnis kiekis (pav., kunigai ima dalinti renkant aukas), skaitoma be persiuntimo tik 2½ ct.

LITURGINĖS MIŠIOS, I Advento sekmadienis. Marijonai pradėjo leisti kiekvienam sekmadieniui lietuviškas liturginių Mišių maldas. Galima prenumeruoti, metams 3 Lt. Jei imama bent 50 egz., tada metams už 1 egz. skaitoma 2 lt. 8 ct. Gale metų bus galima tas brošiūrėles įrišti į knygas ir susidarys lietuviškas mišiolėlis.

Mar. Kuzmickis. TADUKO KALĖDOS. Kalėdoms dviejų veiksmų vaidinimėlis vaikams. Kaina 20 ct.

ŠVENČIAUSIOS PANOS MARIJOS ROZANČIUS. Ketvirtas leidimas 55.000—75.000. Marijonų leidinys 161 Nr. Kaina 20 centų.

Ši knygelė tinka Gyvojo Rožančiaus brolijos mariams vietoj paslapčių lapelių.

Redakcijos atsakymai

K. Aukštuoliui. Apie grand. Jokūbą Novopolskį įdėsime. Būtinam jau seniau įdėję, bet nevykusiai jį aprašėte — nepažymėjote jo pasižymėjimų kautynėse. Dabar teks mums patiems kariuomenės archyve ieškoti jo pasižymėjimų, o tai užtruks, nes maža teturėdami laiko tuojau pat tai atlikti negalime.

Mokslėiviui. Į karo veterinarijos puskarininkių mokyklą gali patekti tik iš artilerijos arba raitųjų kariuomenės dalių. Iš pėstininkų arba specialių kar. dalių patekimas į šią mokyklą yra sunkus, nes baigus mokyklą vistiek tokius kareivius reikia kelti į artilerijos arba raitąsias kariuomenės dalis, tačiau tokiems perkėlimams yra kliūčių. Be to, į karo veterinarijos puskarininkių mokyklą tegali patekti tik pavarario šaukimo kareiviai, nes ši mokykla pradeda veikti tik po jaunųjų kareivių apmokymo, rudenį.

Todėl, išdėstydamas savo reikalą, mėgink Tamsta komandos keliu prašyti, kad Tamstą jaunųjų kareivių apmokymui perkeltų į tokią kar. dalį, iš kurios be jokių sunkumų galėtum patekti į karo veterinarijos puskarininkių mokyklą.

Galvosūkių Nr. 43 sprendimas

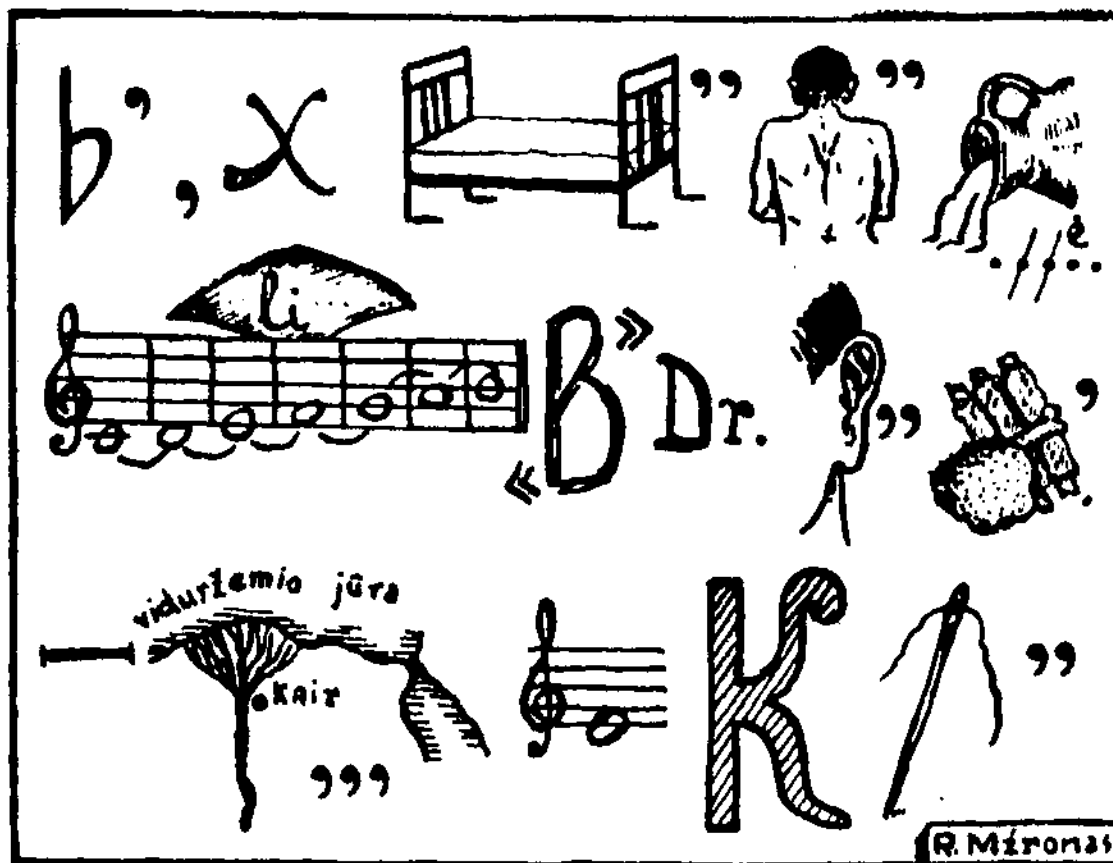
I diena:		II diena:		III diena:	
4	10	4	6	6	8
10	Ka mas	10	6	2	2
4	10	4	6	8	2
Viso: 56 sarg.		Viso: 48 sarg.		Viso: 40 sarg.	

Išsprendė: 1) eil. Pr. Jundzila (kar. av.), 2) pusk. A. Griusius (1 gus. p.), 3) St. Digrevičienė (Klm.), 4) j. p. Skruodys (K. M. E.), 5) j. p. Stasytis (7 p. p.), 6) P. Juzutis (Krš.), 7) gr. V. Gurklis (2 inž. b), 8) eil. K. Budnikas (1 p. p.).

9) s. j. p. Vl. Pajėda (1. A. P.), 10) St. Laukšas (A. Pn.), 11) j. p. Z. Bačanskas (9 p. p.), 12) eil. A. Dubovikas (1 p. p.), 13) J. Vaičiulionis (Lk.), 14) V. Kasparavičius (Žm.), 15) Ad. Kremenskas (Lnk.), 16) T. Valaitis (Krk.), 17) pusk. Kelmelis (2 art. p.), 18) J. Astrauskas (Nsd.), 19) B. Niūniava (Sd.), 20) j. p. A. Jastremskas (pr. aps. rink.), 21) V. Kiesylienė (St.), 22) V. Laurušonis (Šnč.), 23) j. p. A. Korla (1 p. p.), 24) A. Megelaitis (Vn.), 25) pusk. Zapkus (1 p. p.), 26) Č. Kriaučiūnas (Žsl.), 27) j. p. B. Dunda (4 art. p.), 28) St. Žekys (Žm.), 29) eil. V. Krepstakys (1 p. p.), 30) V. Žvingilas (Vlk.), 31) C. Gudžiūnienė, 32) J. Bredelis, 33) Pr. Jurevičius, 34) Vl. Vilkauskas, 35) j. p. Kupreišis, 36) j. p. C. Šeikus, 37) V. Sakalauskas.

Galvosūkis Nr. 45

(Vert. 1 tšk.)

Besiruošiant rudens sezonui, kiekvienas turi susirūpinti savo sveikata. **Šlapios kojos, drėgni drabužiai — visų ligų šaltinis.**

Akc. B-vės „INKARAS“

gumos dirbiniai, o ypač avalynė, apsaugo Jus nuo persišaldymo lietingomis ir šaltomis ar žiemos dienomis. „INKARO“ dirbiniai elegantiški, patvarūs ir pigūs. **Pramonė:** visa techniška guma ir visokių rūš. gumos priedais. **Padangos:** su „Inkaro“ Cord. Patvarumas ir saugumas kely.

ALIO! ALIO! ALIO!

Anglų **EKCO** Radio-fabrikas išleido specialiai prienama kaina dar vieną 5 lemp. baterijinį aparatą su vibratoriumi, kuris veikia visiškai be anodines baterijos. Jo kaina Lt. 450.— Šiam aparatui galima pritaikyti oro malūną. Be to, EKCO fabrikas sumažino kainą 3-lemp. baterijinio aparato, modelio B. 38, kuris dabar kainuoja su anodine baterija ir akumulatoriu Lt. 360.— Yra dar didelis pasirinkimas visokių kitų modelių. Susipažinti ir išbandyti minėtus aparatus pas **M. Iserij** (Generalinis atstovas Lietuvai), Kaunas, Ožėškienės g. 1 nr. Tel 2-16-66 ir pas visus provincijos agentus.

Dabartiniai karai prasideda staigiai ir netikėtai DAR TAIKOS METU

Ugniagesiai, šauliai, sanitarinis personalas, savivaldybininkai, o taip pat ir miestų bei stambesnių miestelių gyventojai

turi apsirūpinti dujokaukėmis, turi išmokti jas vartoti

Dujokaukės parduodamos Ekonominėje Karių Bendrovėje Kaune. Viena dujokaukė kaštuoja 27,— (su makštimi). Organizacijoms, perkančioms didesnę (nuo 10 št.) dujokaukių skaičių, **duodama nuolaida.**

Ekonominė Karių Bendrovė

Kaunas, Laisvės alėja Nr. 23. Telefonas 271 01.

Jeigu naujiena — tai tik pas ARKUSA

Visų geriausias **vyrų, moterų ir vaikų kojinių** yra tikrai pirmojo kojinių fabriko Lietuvoj **Akc. B-vės „DIANA“**

GELUMBIŲ FABRIKAS

AKC. NEMUNAS B-VĖ

Gamina vilnones, pusvilnones ir medvilnines medžiagas. | **Gaminiamis** vartojama geriausia žaliava | **Gaminiai** gaunami visose manufaktūros parduotuvėse.

Urmo sandėlis: Kaunas, Daukšos g-vė Nr. 9a Tel. 23956